

ΤΟ 2024 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Προσδοκίες για επιπλέον έσοδα 2 δισ.

Το οικονομικό επιτελείο της Ελλάδας «ποντάρει» στην ισχυρή ανάπτυξη, ανεβάζοντας τον πήχυ για το πρωτογενές πλεόνασμα άνω του 2% του ΑΕΠ, ενώ προσδοκεί επιπλέον φορολογικά έσοδα 2 δισ. ευρώ το 2024. Το προσχέδιο του προϋπολογισμού, που θα κατατεθεί τον Οκτώβριο θα προβλέπει σημαντική μείωση του χρέους και συγκράτηση των δημοσίων δαπανών. **Σελ. 16**

ΕΥΡΩΠΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Η «Barbie» τα έβαψε όλα ροζ

Η ταινία «Barbie» πυροδοτεί το εμπορικό φαινόμενο της χρονιάς. Εμπνευστής του η παικνιδοβιομηχανία Mattel, που κυκλοφόρησε τη διάσημη κούκλα το 1959. Είναι συμπαραγωγός και συμβάλλει με εκστρατεία μάρκετινγκ στην οποία συμμετέχουν 100 εταιρείες. Σήμα κατατεθέν το ροζ χρώμα που κοσμεί από παγκάκια μέχρι ρούχα σε βιτρίνες καταστημάτων. **Σελ. 9**

ΓΙΟΥΡΓΚΕΝ ΣΑΦ

Το ψηφιακό ευρώ δεν καταργεί τα μετρητά

Το ψηφιακό ευρώ δεν θα καταργεί τα μετρητά, αλλά θα επιτρέψει σε κάποιον να πραγματοποιεί καθημερινές πληρωμές στο ταμείο ή στο ηλεκτρονικό κατάστημα και παράλληλα να μεταφέρει χρήματα από λογαριασμό σε λογαριασμό. Αυτό επισημαίνει στην «Κ» ο σύμβουλος της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Αγοράς και Πληρωμών στην ΕΚΤ, Γιούργκεν Σάφ. **Σελ. 14**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

ΦΟΒΟΙ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΙΤΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η Ινδία απαγόρευσε τις εξαγωγές ρυζιού

Νέες ανησυχίες για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια εγείρει η απόφαση της Ινδίας να απαγορεύσει τις εξαγωγές λευκού ρυζιού -εκτός από το μπασμάτι- σε μια προσπάθεια να συγκρατήσει την εκτίναξη των τιμών, μετά τις έντονες βροχοπτώσεις που έπληξαν τις εκτάσεις καλλιέργειας. Η Ινδία είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας ρυζιού στον κόσμο. **Σελ. 13**

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ-FUNDS

Αναχρηματοδότηση και «κούρεμα» οφειλής

Το μοντέλο της «αποπληρωμής με έκπτωση» (Discount Pay Off - DPO) προωθούν τράπεζες και funds στην Ελλάδα, σε πρώτη φάση για κόκκινους δανειολήπτες στεγαστικών, που αποδεδειγμένα αναζητούν λύση για να ρυθμίσουν τα χρέη τους. Η αρχική οφειλή που βρίσκεται στα χέρια των servicers θα «κουρεύεται» και θα εξαγοράζεται με νέο δάνειο. **Σελ. 24**

ΝΤΟΥΜΠΑΪ

Η «νέα Γενεύη» για το ρωσικό πετρέλαιο

Το Ντουμπάι καταλαμβάνει τη θέση της Γενεύης που ήταν επί δεκαετίες η βασική έδρα για τους traders ρωσικού πετρελαίου. Από τότε που η Ελλάδα εντάχθηκε στο εμπόριο που επιβλήθηκε στη Μόσχα, μεγάλο μέρος αυτού του εμπορίου μεταφέρθηκε στο Ντουμπάι και σε άλλες πόλεις των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. **Σελ. 11**

Απαγορευτικό σε κρουαζιερόπλοια στο Αμστερνταμ

Στο κλείσιμο του τριμηνιαίου σταθμού των κρουαζιερόπλοιων προχώρησαν οι Αρχές του Αμστερνταμ, σε μια προσπάθεια να περιορίσουν τις ορδές των τουριστών που κατακλύζουν την πόλη. Επικαλέστηκαν τη ρύπανση που προκαλούν τα κρουαζιερόπλοια, τονίζοντας ότι «δεν είναι συμβατή με τις φιλοδοξίες της πόλης να αναδειχθεί σε πλήρως βιώσιμη περιοχή». Οι Ολλανδοί έχουν επιβάλει από το 2019 τουριστικό φόρο ύψους 8 ευρώ την ημέρα σε όσους καταφθάνουν στην πόλη με κρουαζιερόπλοιο. Αντίστοιχες κινήσεις για την αντιμετώπιση του υπερτουρισμού που υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής των μόνιμων κατοίκων έχουν γίνει ήδη από τη Βενετία, την Μπριζ, το Ντουμπρόβνικ, το Δουβλίνο και τη Βαρκελώνη. **Σελ. 9**

«Εγκαύματα» 29,3 τρισ. δολ. στην παγκόσμια οικονομία

Σοβαρότατες είναι οι επιπτώσεις του καύσωνα στη διεθνή οικονομία. Σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών οι μεσογειακές χώρες αρχίζουν να χάνουν την αίγλη τους ως τουριστικοί προορισμοί και είναι κατά 10% λιγότερο για όλη τη ζεστή περίοδο από τον Ιούνιο μέχρι τον Νοέμβριο. Ωστόσο ο τουρισμός δεν είναι ο μοναδικός τομέας που αποδεικνύεται επιρ-
ρηπής στα ακραία καιρικά φαινόμενα. Από έρευνες ακαδημαϊκών φορέων προκύπτει πως οι υπερβολικά υψηλές θερμοκρασίες κμπτουν σημαντικά την παραγωγικότητα των εργαζομένων, μειώνουν τον ρυθμό ανάπτυξης, πλήττουν την αγροτική παραγωγή, προκαλούν υπερκατανάλωση ενέργειας, δημιουργούν προβλήματα στη ναυσιπλοΐα και στο διεθνές εμπόριο διά θαλάσσης και φέρνουν ακόμη και τα συστήματα υγείας στα όριά τους. Μελέτη του Ινστιτούτου Dartmouth υπολογίζει πως από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και μέχρι πριν από λίγα χρόνια οι ακραίοι καύσωνες είχαν ήδη κοστίζει στην παγκόσμια οικονομία τουλάχιστον 16 τρισ. δολ. Πιθανολογεί, έτσι, πως το κόστος ίσως έχει φτάσει σήμερα έως και στα 29,3 τρισ. δολ. **Σελ. 10**

Βάζουν πάλι σε περιπέτειες το χαλλούμι

Προσφυγή ομάδας Κύπριων τυροκόμων στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για το ΠΟΠ

Χτυπήματα εκ των έσω δέχεται το χαλλούμι ΠΟΠ και μπαίνει ξανά σε περιπέτειες. Σύμφωνα με το υπουργείο Γεωργίας, ομάδα τυροκόμων, μεταξύ αυτών και το Τυροκομείο Parouis Dairies, έχουν προχωρήσει σε προσφυγή κατά της Ε.Ε. ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, με την οποία ζητούν ακύρωση της νομικής πράξης της κατοχύρωσης, εφόσον θεωρούν ότι τους ζημιώνει άμεσα. Ο υπ. Γεωργίας Πιέτρος Ζενοφόντος κάνει λόγο για επικίνδυνη πορεία και καλεί τη συγκεκριμένη εταιρεία να κάνει πίσω. Όπως ανέφερε στην «Κ», η προσφυγή υποβλήθηκε στις 6 Ιουνίου 2023, με την απόφαση να αναμένεται περί τα τέλη του έτους. Το υπουργείο έκανε προσπάθειες ώστε η προσφυγή να αποσυρθεί. «Δυστυχώς δεν εισακουστήκαμε. Η φωνή της λογικής δεν έπιασε τόπο» είπε χαρακτηριστικά ο Π. Ζενοφόντος. **Σελ. 3**

Ο καύσωνας «παγώνει» τις κρατήσεις και τις αφίξεις

Επέκταση της τουριστικής περιόδου έως τον Οκτώβριο

Η κατάσταση στον καιρό επηρεάζει τον κυπριακό τουρισμό. Ο παρατεταμένος καύσωνας φαίνεται να «παγώνει» τις κρατήσεις της τελευταίας στιγμής. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΠΑΣΥΣΕ, πρόκειται για ποσοστό, που υπερβαίνει το 50% του συνόλου των αφίξεων. Το γεγονός αυτό αναμένεται να επηρεάσει τις επιδόσεις της περιόδου. Εκτιμάται ότι θα υπάρξει αύξηση των αφίξεων τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο. **Σελ. 5**

Μειώθηκαν κατά 6.000 οι υπάλληλοι στις τράπεζες

Και έκλεισαν περισσότερα από 700 καταστήματα σε 10 χρόνια

Σε αισθητή μείωση των καταστημάτων και του δυναμικού τους προχώρησαν την τελευταία δεκαετία οι τράπεζες, στην προσπάθειά τους να μειώσουν το κόστος τους. Από τα 848 τραπεζικά καταστήματα που υπήρχαν το 2012 στην Κύπρο, έχουν παραμείνει 162, ενώ σε επίπεδο υπαλλήλων από τους 12.815 που εργοδοτούνταν σε τράπεζες έμειναν οι μισοί. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τραπεζική εποπτεία

Στην εποπτική αξιολόγηση του προσεχούς Δεκεμβρίου (SREP), οι τράπεζες θα ελεγχθούν από τον Ενιαίο Εποπτικό μηχανισμό για τρεις συγκεκριμένους κινδύνους που αφορούν στην διάρθρωση των επιτοκιακών εσόδων, στα επίπεδα ρευστότητας των περιουσιακών στοιχείων και στις πηγές χρηματοδότησης των δανείων. Ο λόγος που επιλέχθηκε η συγκεκριμένη στόχευση έχει να κάνει με το γεγονός ότι οι τράπεζες αυτή την περίοδο ακόμη βιώνουν τις παρενέργειες του πολέμου στο ουκρανικό μέτωπο, την ακρίβεια και την επακόλουθη ραγδαία και χωρίς προηγούμενο αύξηση των επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες. Οι τραπεζικές αποτυχίες που σημάδεψαν το 2023 έχουν προκαλέσει πεδίο συζήτησης σε μια προσπάθεια οι εποπτικοί ελεγκοί να γίνουν πιο αποτελεσματικοί.

Η αποτελεσματικότητα όμως των εποπτικών διαδικασιών θα πρέπει να συνοδεύεται και από βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών των ίδιων των τραπεζών. Η αλλαγή των κανονισμών βάσει των οποίων λειτουργεί το τραπεζικό σύστημα είναι κάτι που δεν εξετάζεται, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες των περιστατικών που προηγήθηκαν και τη δυσκολία που θα προκύπτει αν γινόταν προσπάθεια να γενικευθούν. Ως γνωστόν οι τραπεζικές καταρρεύσεις είναι αποτέλεσμα αναιμικής ρευστότητας, η οποία μόλις γίνει αντιληπτή από τους καταθέτες ξεκινά ένα ντόμινο αποσύρσεων που νομοτελειακά οδηγεί στην παρέμβαση των αρχών για να αποφευχθεί ο πανικός. Αν και οι επόπτες λαμβάνουν σε μναιία βάση στοιχεία σε σχέση με τους δείκτες ρευστότητας των τραπεζών η καθυστέρηση στη συλλογή και επεξεργασία σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ορισμένα ποιοτικά στοιχεία δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν προκαλεί έντονη ανησυχία. Προς αυτή την κατεύθυνση η εποπτική αρχή προσανατολίζεται στο να ζητήσει από τον Σεπτέμβριο την αποστολή εβδομαδιαίων στοιχείων σε σχέση με τη ρευστότητα.

Επιστρέφοντας στις περιπτώσεις των Silicon Valley Bank (SVB) και Credit Suisse που υπήρξαν οι αποτυχίες που μέχρι στιγμής χαρακτηρίζουν τραπεζικά το 2023, ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σχετικά με την ταχύτητα διάδοσης του προβλήματος ήταν κάτι πρωτόγνωρο και ιδιαίτερα ανησυχητικό. Εδώ τονίζεται η οξύς των κοινωνικών μέσων και όχι της ηλεκτρονικής τραπεζικής, η

οποία δεν φαίνεται να έπαιξε κάποιο σημαντικό ρόλο στις δύο περιπτώσεις, αφού οι μεγάλες καταθέσεις εταιρικών πελάτων δεν αποσύρθηκαν μέσω των ηλεκτρονικών καναλιών αλλά ενεργοποιήθηκαν μέσω εντολών που απέστειλαν οι οικονομικές διευθύνσεις των επιχειρήσεων. Το παράδειγμα της SVB ανέδειξε επίσης την ανάγκη όπως τα ομόλογα στους ισολογισμούς παρουσιάζονται στην τιμή της αγοράς έτσι που να είναι μετρήσιμος ο κίνδυνος που προκαλούν οι αλλαγές στα επιτόκια και στις διακυμάνσεις των αγορών. Στην επιλογή των ομολόγων που θα επιπύουν σε αυτή την κατηγορία οι τράπεζες καλούνται να εντάξουν όλα τα ομόλογα που κατηγοριοποιούνται ως αποθέματα ενίσχυσης της ρευστότητας στους σχετικούς δείκτες (LCR).

Αυτή την περίοδο και ενόψει της συνολικής αξιολόγησης Δεκεμβρίου οι τράπεζες υπόκεινται και σε ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων σεναρίων το αποτέλεσμα των οποίων θα γίνει γνωστό σε μερικές μέρες. Αυτή η άσκηση δεν αναμένεται να δώσει κάποια ιδιαίτερα ευρήματα αλλά θα επαναβεβαιώσει την καλή εικόνα των τραπεζών και την αυξημένη ανθεκτικότητά των ισολογισμών τους. Το σενάριο στο οποίο θα κληθούν να αξιολογηθούν οι τράπεζες περιλαμβάνει συνέχιση του υψηλού πληθωρισμού και επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης (stagflation). Αν και σε θετική πορεία, ο τραπεζικός τομέας χρειάζεται περαιτέρω ενδυνάμωση που μόνο μέσα από διασυννοριακές συνενώσεις μπορεί να επιτευχθεί κάτι όμως που σκοπιάφεται στην άρνηση των κυβερνήσεων.

Μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;

Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Windcraft Music Fest: Με τη δύναμη του αέρα

Όσοι λένε πως η μουσική μπορεί να κάνει θαύματα και να ενώσει τον κόσμο μάλλον έχουν δίκιο. Δεν ξέρω αν μπορεί να σώσει και τον κόσμο, αλλά η ομορφιά της μουσικής ίσως, αν αφεθούμε στη μαγεία της, να έχει τη δυνατότητα να μας εκπαιδεύσει για να αποζητάμε την ομορφιά σε κάθε της έκφραση. Αυτό σκέφτηκα το περασμένο Σάββατοκύριακο, όταν βρέθηκα στα Καλύδαι της Σολέας για να παρακολουθήσω το Φεστιβάλ Windcraft Music Fest 2023. Οι μουσικές που ακούστηκαν από τα διάφορα σχήματα, εγκώρια και από το εξωτερικό, συνδυάζονταν με το τετέρισμα των τζιτζικιών και το τερέρισμα των πουλιών και στις παύσεις των μουσικών οι ήχοι της φύσης ήταν ένα ευχάριστο καλί. Σε αυτό το καλί μπορούσε να ταξιδέψει και λίγο να ξαναβρεί από τη ζέση των απογευματινών ωρών, που μπορούσε να σε καταβάλει, αν της έδινες πολλά σημασία... Για δύο ημέρες μπάντες κάριζαν σε όσους βρέθηκαν στο χωριό εκτός από όμορφες και ενδιαφέρουσες μελωδίες και χαμόγελα, ιδέες, την ευκαιρία για τη δημιουργία μικρών παρεών και την αίσθηση ότι η μουσική μπορεί να κάνει θαύματα. Η σύμπραξη διεθνών καλλιτεχνών με τους δικούς τους, το πρόγραμμα φιλοξενίας καλλιτεχνών (residency) «People of the Wind: Γεφυρώνοντας τους ήχους της Ανατολής και της Δύσης», με τη συμμετοχή του σχήματος People of the Wind, εκπροσώπων δύο άλλων ευρωπαϊκών φεστιβάλ και επιλεγμένων Κύπριων καλλιτεχνών, είναι από τα πολύ θετικά στοιχεία του φεστιβάλ. Πράγμα που αποτιμήθηκε εν τέλει στο Χάνι, την Κυριακή το απόγευμα, όταν οι μουσικοί που πήραν μέρος στο πρόγραμμα παρουσίασαν τα αποτελέσματά του στο κοινό, ζεσταίνοντας την ατμόσφαιρα για ό,τι θα επακολουθούσε. Το ίδιο και οι φωνές υπό την καθοδήγηση της Έλενα Ευδά, πάλι το απόγευμα της Κυριακής, ταξίδεψαν το κοινό σε άλλους μουσικούς δρόμους.

Σημαντική στιγμή του Φεστιβάλ, η παρουσία των δικών μας μουσικών, οι οποίοι/ες αποδεικνύουν πως στην Κύπρο η μουσική σκηνή είναι πλούσια και υπηρετείται από ανθρώπους που έχουν και την όρεξη και την παιδεία να δώσουν σπουδαία πράγματα. Επίσης, η σπουδαία μπάντα των Human Touch, των Γιώτη Κιουρτσόγλου, Σταύρου Λάντσια και David Lynch, η οποία χάρισε στο κοινό που παρακολούθησε τη συναυλία τους όμορφες στιγμές,

χωρίς ίχνος κόμπλεξ ανέβασε στη σκηνή τη σπουδαία μουσική και φλαουτίστρια Ελεονώρα Ρούσου, με τον Σταύρο Λάντσια να προσκαλεί και να παρακινεί τους μουσικούς μιας από την Κύπρο να κυνηγήσουν το ταξίδι τους και εκτός Κύπρου, γιατί έχουν πολλά να προσφέρουν. Οι People of the Wind, συναντήθηκαν με τον Γιάννη Διονυσίου, χαρίζοντας όμορφες στιγμές, συνδυάζοντας τον ζουρνά με τη χρήση δυτικών οργάνων και το παραδοσιακό τραγούδι.

Η όμορφη συνάντηση επίσης των Gaba project (Χριστίνα Πολυκάρπου και Βασίλης Βασιλείου) με τον Ακύλεια Τίγκα στα παραδοσιακά πνευστά και τον Νικόλα Τρύφωνος στο κοντραμπάσο οδηγούσε το κοινό σε μουσικούς δρόμους που ίσως να μη φανταζόταν ότι μπορεί να περπατήσει, και δεν μπορεί να μην τονίζω τη μαεστρία της Χριστίνας να χειρίζεται την κρητική λύρα με τόση μαεστρία και σεβασμό και να την αναβιβάζει σε άλλα επίπεδα, αλλά και του Βασιλείου με τα handpans. Μα και η παρέα των Βασίλη Φιλίππου στο πιάνο και τις συνθέσεις, τον Οδυσσέα Τουμάζου στην ηλεκτρική κιθάρα, τον Σάββα Λαγουί στο βιολί και τον Ηλία Ιωάννου στο φλουγκέλοχρον και την τρομπέτα, έδειξαν τη δυναμική της σύγχρονης κυπριακής δημιουργίας, όπως και οι Sonica που συνέπραξαν με τον Λιθουανό Toms Rudzinskis.

Τα παραπάνω είναι αυτά που εγώ στάθνακα, χωρίς να παραβλέπω και να μην εκτιμώ ιδιαίτερα τις μουσικές των Sustainable Resound, των La Pêche, και των Stereoteismo, μπάντες που στους μη μνημένους έδιναν καλές αφορμές για μουσικά ψαξίματα, για άνοιγμα μουσικών οριζόντων.

Ψυχικά το φεστιβάλ η Έλλη Μιχαήλ, η οποία σε μικρά και μεγάλα προβλήματα ήταν παρούσα για να τα επιλύει, με το ταχύ της βήμα και το μεγάλο της και τη θετική της ενέργεια ήταν παρούσα και σε κάθε μουσική στιγμή του φεστιβάλ, και στις δύο σκηνές του, στο Περιβόλι και το Χάνι (το οποίο λειτουργήσε ξανά), με το χαμόγελο της και τη θετική της ενέργεια να διαχέεται στον κάθε χώρο και να σε παρακινεί να ανέβεις στα μουσικά καλικά και να διασχίσεις κάθε μουσικό σύνορο.

Το Windcraft Music Fest λοιπόν χρόνο με τον χρόνο ωριμάζει και ολοένα δίνει τους γλυκούς καρπούς της μουσικής στον καθένα και στην καθεμία που ποτεύει πως οι νότες μπορούν να σπάσουν κάθε σύνορο.

«Head & Hand: Akamantis» της Κυριακής Κώστα

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Από τις 29 Ιουλίου έως τις 27 Οκτωβρίου 2023 στην Πόλη Χρυσοκούς σε δύο διαφορετικές τοποθεσίες, σε επίπεδο κοινωνικό και νοηματικό, στο ξενοδοχείο Άνασσα και στο Τοπικό Μουσείο Μάριον-Αρσινόης, η εικαστικός Κυριακή Κώστα παρουσιάζει την έκθεση με τίτλο «Head & Hand: Akamantis», σε επιμέλεια Ευαγόρα Βανέζη και Μόνικας Ασημένιου. Ο τίτλος της έκθεσης εμπνέεται από το ημιθιμνωθέν ενδημικό φυτό της Κύπρου, την Κενταύρεια η Ακαμαντίς και η Κυριακή Κώστα αναπτύσσει το νέο πρότζεκτ της «Head & Hand: Akamantis» μέσα από την επίκληση στη μνήμη, σε ιστορίες και μύθους της περιοχής της Πόλης Χρυσοκούς.

Όπως αναφέρεται στο σχετικό δελτίο Τύπου το ερωτικό στοιχείο και το πώς αυτό εκφράζεται μέσα από τους μύθους της περιοχής κατέχει πρωταρχική σημασία, ενώ το νερό – το κατεχόμεν στοιχείο του ερευνητικού πεδίου της καλλιτεχνίδος – συνδέει τις ιστορίες με την

Τα έργα της Κώστα στο ξενοδοχείο «Άνασσα» μαρτυρούν μια πιο ενδόμυχη ενασχόληση της με το θέμα της ροής του χρόνου και τον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ του πραγματικού και του φανταστικού.

υλική υπόσταση των πραγμάτων. Δεν θα μπορούσα άλλωστε να μην έξει αυτή η έκθεση της Κώστα τα δύο παραπάνω στοιχεία, τον έρωτα ως έννοια και κοινωνική συνθήκη, αλλά και το νερό, δύο έννοιες άυλη η μεν και υλική η δε που συνδέονται με πολλούς μύθους της περιοχής, με πιο διαδεδομένο αυτόν της αφρογένειας Αφροδίτης, που θέλει τη θεά να λούζεται σε πηγή της περιοχής Ακάμα, απ' όπου ανάβλυζε καθαρό και δροσερό νερό. «Εκεί ήταν που ο Άδωνις ερωτεύτηκε τη θεά μόλις ήπιε το νερό της πηγής. Αυτή η ξαφνική αλχημεία του έρωτα είναι που δίνει το έναυσμα στο εν λόγω πρότζεκτ. Μέσα από αυτό το σύμπλεγμα του μύθου πηγάδι ένας αόρατος φεμινισμός, ο οποίος επικυρώνεται μέσα από σχετικές αναφορές στη την περιοχή, αλλά και από τα τοπωνύμια της, που είναι επί το πλείστον θηλυκά».

Το πρότζεκτ της Κώστα είναι αποτέλεσμα των επισκεψέμων της στην περιοχή,

Από τις 29 Ιουλίου έως τις 27 Οκτωβρίου 2023 στην Πόλη Χρυσοκούς σε δύο διαφορετικές τοποθεσίες, σε επίπεδο κοινωνικό και νοηματικό, στο ξενοδοχείο Άνασσα και στο Τοπικό Μουσείο Μάριον-Αρσινόης, η εικαστικός Κυριακή Κώστα παρουσιάζει την έκθεση με τίτλο «Head & Hand: Akamantis», σε επιμέλεια Ευαγόρα Βανέζη και Μόνικας Ασημένιου.

με την εικαστική να προσδίδει με αυτόν τον τρόπο, όπως άλλωστε συνθίξει στις δουλειές της, ένα προσωπικό τόνο, που της τον έχει υπαγορεύσει το βίωμα του τόπου. Παράλληλα με τις εκθέσεις στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μάριον-Αρσινόη και στο Ξενοδοχείο Άνασσα, θα πραγματοποιηθούν συμμετοχικές ξεναγήσεις τόσο στην Πόλη Χρυσοκούς όσο και κατά μήκος των μονοπατιών μελέτης της φύσης στην περιοχή του Ακάμα. «Με παραδοσιακές και σύγχρονες τεχνικές, μέσα από μια ανθρωπολογική ματιά, η Κώστα στρέφει το ενδιαφέρον της στα “μαγεμένα” νερά και στα αντικείμενα του αρχαίου και του σύγχρονου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής στη χερσόνησο του Ακάμα».

Η Κώστα στο Μουσείο Μάριον-Αρσινόη εμπνέεται από τα αρχαιολογικά ευρήματα, καθώς και από άλλα αντικείμενα που μαρτυρούν την άμεση συσχέτιση του νερού με νεκρώσιμες ακολουθίες και τελετές εξαγνισμού, και

προτείνει μια σειρά από έργα – σύγχρονα αφιερώματα για την ίαση και αποκατάσταση της σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον. Μεγάλο ενδιαφέρον έχει ότι λόγω της έκθεσης έρχονται στο φως εξαιτίας αρχαία υδραγωγεία, και με τη σημαντική συμβολή του Τμήματος Αρχαιοτήτων, μαρτυρούν τις ενέργειες και τις επεμβάσεις του ανθρώπου στην προσπάθεια του να καταστήσει τον τόπο κατοικήσιμο. Η ταινία μικρού μήκους του Άλεξ Ιωάννου, με τίτλο «No Drop to the Sea», που φιλοξενείται στην έκθεση, λειτουργεί συμπληρωματικά, καθώς διερευνά, μέσα από τη φωνή του Βραχίμη Ιωάννου, τα τεχνικά επιτεύγματα σχετικά με τις υποδομές νερού που μεταμόρφωσαν τη χερσόνησο του Ακάμα και την περιοχή της Πάφου στα μέσα του 20ού αιώνα. Με τα παραπάνω δημιουργείται ένας διάλογος που ενώνει το παρελθόν με το παρόν.

Από την άλλη τα έργα στο ξενοδοχείο «Άνασσα» μαρτυρούν μια πιο ενδόμυχη

ενασχόληση της Κώστα με το θέμα της ροής του χρόνου και τον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ του πραγματικού και του φανταστικού. «Η καλλιτεχνία εισέρχεται στις αποθήκες του ξενοδοχείου Άνασσα για να συλλέξει υλικά, άχρηστα πλέον για το ξενοδοχείο, όπως κλιννοσκεπάσματα και διάφορα μέταλλα, τα οποία επαναχρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη για τα έργα της, τοποθετώντας τα σε νέο κύκλο ζωής. Οι φόρμες των γλυπτικών έργων, καθώς και οι εικόνες που δημιουργεί η καλλιτεχνία, βρίσκονται στο μεταίχμιο της αναπαράστασης και της αφαιρέσης και μας μεταφέρουν σε έναν κόσμο, όπου ο άνθρωπος συνυπάρχει με μυθικές και εξοπραγματικές δυνάμεις. Παράλληλα με τα έργα αυτά, ανοίγει έναν διάλογο με την κοινότητα και τον γλύπτη Α. Μοδίτη, εκθέτοντας έργα δικά του και δίνοντας τους άλλη χροιά και υλικότητα».

Τέλος, ένας ειδικά σχεδιασμένος χώρος από τη Χριστίνα Λάμπρου ενώνει τους εκθεσιακούς χώρους με την ευρύτερη περιοχή και με σημεία όπου έχουν εντοπιστεί πηγές νερού. Μέσα από την περιδιάβαση αυτή, προκύπτει μια νέα ανάγνωση για την περιοχή με κεντρικά σημεία αναφοράς τους μύθους, το νερό και την οικολογία.

Σημειώνεται ότι το «Head & Hand: Akamantis» τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Το όλο εγχείρημα ακολουθεί τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης προωθώντας τον σεβασμό στο περιβάλλον και την προστασία του. Αυτό επιτυγχάνεται είτε μέσω της προσεκτικής χρήσης φυσικών πόρων είτε μέσω της αξιοποίησης των ήδη υπάρχοντων εγκαταστάσεων και υλικών (φυσικό περιβάλλον, ευρήματα/ εκθέματα του μουσείου, και παλιά «άχρηστα» υλικά από την ξενοδοχειακή μονάδα).

Πληροφορίες

Στο πλαίσιο του πρότζεκτ θα πραγματοποιηθούν δύο ξεναγήσεις στην περιοχή της Πόλης Χρυσοκούς και του Ακάμα. Η πρώτη ξεναγωγή θα διεξαχθεί την Παρασκευή 25 Αυγούστου 2023 από την Αντιγόνη Μιχαήλ και η δεύτερη το Σάββατο 2 Σεπτεμβρίου 2023 από τον Κωνσταντίνο Περικλέους. Περισσότερες πληροφορίες για τις ξεναγήσεις και άλλες εκδηλώσεις θα ανακοινωθούν σύντομα.

Έκθεση στο Ξενοδοχείο Άνασσα στην Πόλη Χρυσοκούς και στο Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Μάριον-Αρσινόης, που βρίσκεται στην Πόλη Χρυσοκούς, κατά τις ώρες λειτουργίας του Μουσείου.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouropakisa@kathimerini.com.cy

Το ημερολόγιο ενός τρελού

Η έκδοση του έργου «Το Ημερολόγιο» ενός τρελού» που παρουσιάζεται στο Τεχνόπολις 20 στην Πάφο είναι αποτέλεσμα δουλειάς δεκαπέντε χρόνων. Κουβαλά μαζί της μνήμες άπειρες αλλά και τους χώρους που ανέβηκε ως τώρα. Αυτή τη φορά ο μονόλογος προσκαλεί τη Στέφανη Νεοφύτου που θα αυτοσχεδιάσει φωνητικά πάνω στα θέματα που έγραψε ο αείμνηστος Γιώργος Χριστοδουλίδης. Πρόκειται για το κλασικό αριστούργημα του Γκόγκολ που ακολουθεί την πορεία ενός μελαγχολικού και μπερδεμένου δημοσίου υπαλλήλου στην απομόνωση, την τρέλα και μοιραία στη λύτρωσή του. Το έργο είναι διασκευασμένο στα κυπριακά από τον Μάριο Ιωάννου και τον Σπύρο Χαραλάμπους. Επί Σκηνής: Μάριος Ιωάννου, Στέφανη Νεοφύτου. Πέμπτη 3 Αυγούστου, ώρα 8:30 μ.μ. Τεχνόπολις 20, λεωφόρος Νίκου Νικολαΐδη 18, Πάφος. Τηλέφωνο κρατήσεων 70002420.

Στον ίδιο τόπο

Η περιοδική έκθεση με τίτλο «Στον Ίδιο Τόπο» στο Κυπριακό Μουσείο στο Λευκωσία συνεχίζεται και θα διαρκέσει μέχρι τις 10 Σεπτεμβρίου. Μέσα από μια ενότητα 86 υδατογραφιών, τοποθετημένων με ιδιαίτερη επιμέλεια εντός και εκτός προθηκών στους εκθεσιακούς χώρους του Κυπριακού Μουσείου, πλάι στα αντικείμενα με τα οποία σχετίζονται, η ζωγράφος προσεγγίζει τη μόνιμη συλλογή του Κυπριακού Μουσείου με ιδιαίτερη ευαισθησία, καθοδηγούμενη από τους τόπους εύρεσης των αρχαίων εκθεμάτων. Οι υδατογραφίες, συνοδευόμενες από τις αφηγήσεις της ζωγράφου για τους τόπους τους οποίους επισκέφτηκε και κατέγραψε, προβάλλουν τη φυσική, αρχαιολογική και ιστορική διάσταση κάθε τόπου, ως μια υπενθύμιση της σημαντικότητας και μοναδικότητας των φυσικών στοιχείων του νησιού και του πόσο αυτά αποτελούν καθοριστικό

Η έκδοση του έργου «Το Ημερολόγιο» ενός τρελού» που παρουσιάζεται στο Τεχνόπολις 20 στην Πάφο από τον ηθοποιό Μάριο Ιωάννου, αυτή τη φορά προσκαλεί τη Στέφανη Νεοφύτου που θα αυτοσχεδιάσει φωνητικά πάνω στα θέματα που έγραψε ο Γιώργος Χριστοδουλίδης.

παράγοντα για την κατανόηση τόσο του παρελθόντος όσο και του παρόντος. Κυπριακό Μουσείο, Μουσείου 1, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22865854. Ελεύθερη είσοδος.

«Βάκχες» του Ευριπίδη

Ο διεθνούς φήμης Έλληνας σκηνοθέτης, Θεόδωρος Τερζόπουλος, σκηνοθετεί τις Βάκχες του Ευριπίδη, μια από τις πιο αιγιματικές τραγωδίες της αρχαιοελληνικής γραμματείας, σε παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου της Ουγγαρίας με ένα αξιόλογο επιτελείο Ούγγρων ηθοποιών. Η οργυρική παραγωγή παρουσιάζεται στο πλαίσιο

Το 18ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού θα διεξαχθεί από την 1η μέχρι και τις 8 Αυγούστου, 2023 στο Ceronia Hall - Χαραυπόμυλος Λαϊνίτη, στην καρδιά της παλιάς πόλης της Λεμεσού.

Ο διεθνούς φήμης Έλληνας σκηνοθέτης, Θεόδωρος Τερζόπουλος, σκηνοθετεί τις Βάκχες του Ευριπίδη, μια από τις πιο αιγιματικές τραγωδίες της αρχαιοελληνικής γραμματείας, σε παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου της Ουγγαρίας με ένα αξιόλογο επιτελείο Ούγγρων ηθοποιών.

παραστάσεων στις 9:00 μ.μ., προσέλευση στο θέατρο πριν από τις 8:15 μ.μ. Πληροφορίες: 70002414 www.greekdramafest.com

Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού επιστρέφει για 18η συνεχόμενη χρονιά, προβάλλοντας σε πρώτη παγκύπρια προεμερα, είκοσι και πλέον βραβευμένα δημιουργικά ντοκιμαντέρ από τη σύγχρονη παγκόσμια κινηματογραφική παραγωγή. Το Φεστιβάλ θα διεξαχθεί από την 1η μέχρι και τις 8 Αυγούστου, 2023 στο Ceronia Hall - Χαραυπόμυλος Λαϊνίτη, στην καρδιά της

παλιάς πόλης της Λεμεσού, δίπλα στο Μεσαιωνικό Κάστρο, και προσκαλεί το κοινό σε μια φεστιβαλική εβδομάδα αφιερωμένη στο σινεμά του πραγματικού. Ταινίες από διακεκριμένους σκηνοθέτες ντοκιμαντέρ, όπως τα Laura Poitras, τον Nick Broomfield, τον Talal Derki και τον Fredrik Gertten αλλά και νέες ανερχόμενες φωνές δημιουργών συνθέτουν το φετινό πολυσυλλεκτικό πρόγραμμα προβολών του Φεστιβάλ, που υπόσχεται να καταρρίψει όρια και στερεότυπα, δημιουργώντας χώρο για την αλήθεια, και τονώνοντας την περιέργεια, τον προβληματισμό και το κριτικό βλέμμα. Η εβδομάδα προβολών θα διανθίζεται από μουσικές εκδηλώσεις, συζήτήσεις με φιλοξενούμενους δημιουργούς, DJ sets και υπαίθρια πάρτι. Το πρόγραμμα προβολών είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.filmfestival.com.cy. Όλες οι προβολές είναι για άτομα άνω των 18 ετών

Θερινό στον Κάτω Δρυ

Η Κινηματογραφική Λέσχη Λάρνακας σε συνεργασία με τη Louvana Records, παρουσιάζει τη πολυβραβευμένη ταινία «The man who sold his skin» του Kaouthar Ben Hanania στον Κάτω Δρυ της Λάρνακας. Η ταινία είναι εμπνευσμένη από πραγματικά γεγονότα και παρουσιάζει την ιστορία ενός άντρα που για να καταφέρει να ζήσει ελεύθερος στην Ευρώπη, γίνεται έργο τέχνης στα χέρια ενός Γάλλου καλλιτέχνη. Ωστόσο, η φήμη και η δόξα που αποκτά θέτουν σε κίνδυνο την πραγματική του ελευθερία. Θα ακολουθήσει 15λεπτη συζήτηση της ταινίας. Τρίτη 1 Αυγούστου, ώρα 8:30 μ.μ. Πλατεία Κάτω Δρυ. Δεν θα υπάρχουν καρέκλες για αυτή την εκδήλωση. Μπορείτε να φέρετε τη καρεκλίτση και τα μαξιλαράκια σας. Είσοδος Ελεύθερη. Τηλέφωνο επικοινωνίας Κινηματογραφικής Λέσχης: 99434793. Η προβολή πραγματοποιείται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Μουσικό Χωριό Φέγγαρος».

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλικής Αποστολής: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαος Σαρπόλλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΛΩΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Χτυπήματα εκ των έσω για το Χαλλούμι ΠΟΠ

Ομάδα τυροκόμων έχει προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εναντίον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσίευση του Κανονισμού

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Λίγο πριν από τη συμπλήρωση ενός χρόνου (22 Ιουλίου 2022) από επίτευξη συμφωνίας μεταξύ υπουργείου Γεωργίας, παραγωγών, τυροκόμων και ΚΕΒΕ, και την έναρξη της εφαρμογής των όρων του Ευρωπαϊκού Κανονισμού από την αλυσίδα παραγωγής χαλλουμιού, φαίνεται ότι το προστατευόμενο τυρί της Κύπρου μπαίνει ξανά σε περιπέτειες. Αυτή τη φορά, σύμφωνα με το υπουργείο Γεωργίας, ομάδα τυροκόμων, μεταξύ αυτών και το Τυροκομείο Parouis Dairies έχουν προχωρήσει σε προσφυγή κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, με την οποία ζητούν ακύρωση της νομικής πράξης της κατοχύρωσης, εφόσον θεωρούν ότι τους ζημιώνει άμεσα. Ο υπουργός Γεωργίας Πέτρος Ξενοφώντας κάνει λόγο για επικίνδυνη πορεία και καλεί τη συγκεκριμένη εταιρεία να κάνει πίσω. Όπως ανέφερε στην «Κ», η προσφυγή υποβλήθηκε στις 6 Ιουνίου 2023, με την απόφαση να αναμένεται περί τα τέλη του έτους. Τρία είναι τα σενάρια για το αποτέλεσμα της εκδίκασης της υπόθεσης όπως εκτιμά, είτε να χάσει ο προσφεύγων, είτε να κερδίσει, είτε το δικαστήριο εν όψει των προσκομιμάτων που έχουν παρουσιαστεί, να επαναφέρει τις αρχικές προδιαγραφές για την παραγωγή του χαλλουμιού ΠΟΠ όπως είχε δημοσιευτεί, χωρίς τις αλλαγές που συμφωνήθηκαν στη συνέχεια. Σε κάθε περίπτωση η προσφυγή κατά του Κανονισμού είναι μια εξέλιξη με αρνητικό αποτύπωμα για το προϊόν, πόσο δε μάλλον όταν προέρχεται από παραγωγούς εντός του ίδιου του κράτους μέλους. Πρακτικά, ακόμα και στην περίπτωση που δεν κερδίσει ο προσφεύγων, υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να αλλάξει το πλαίσιο παραγωγής του προϊόντος.

Το σενάριο των αλλαγών

Αυτό σημαίνει στην ουσία, το να μην εφαρμοστούν οι αλλαγές που ζήτησε η Κύπρος σε σχέση με την παραγωγή του χαλλουμιού, οι οποίες ήταν αυτές που ξεκλείδωσαν τελικά την μαζική παραγωγή του προϊόντος στη βάση των προδιαγραφών. Πρόκειται για τροποποιήσεις

οι οποίες περιλαμβάνονται στη συμφωνία της 22ας Ιουλίου 2022, και αφορούν χαρακτηριστικά ήσσονος σημασίας, ώστε να μπορεί να παράγεται χαλλούμι ΠΟΠ με διαφορετικό σχήμα και μέγεθος, με αυξημένη υγρασία και από γάλα που θα προέρχεται από όλες τις αγελάδες που ζουν και αναπαράγονται στην Κύπρο. Με βάση τις τροποποιήσεις ως προϊόντα ΠΟΠ θεωρούνται τα διπλωμένα χαλλούμια, τα χαλλούμια σε σχήμα burger, σε block, σε κύβους, σε τρίμμα και σε slice. Αυτές οι αλλαγές χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τον υπουργό, ως μέρος της υπόθεσης και εναντίον του προϊόντος. Η προσφυγή ξεκίνησε αρχές Ιουνίου, εναντίον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους όρους του κανονισμού του ΠΟΠ με το επιχείρημα ότι ζημιώνουν οι τυροκόμοι. Με τη γνωστοποίηση, το Υπουργείο προχώρησε σε προσπάθειες ώστε η προσφυγή να αποσυρθεί. «Δυστυχώς δεν εισακουστήκαμε. Η φωνή της λογικής δεν έπιασε τόπο» είπε χαρακτηριστικά ο Π. Ξενοφώντας.

Η προσφυγή υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στις 6 Ιουνίου και η απόφαση αναμένεται περί τα τέλη του έτους.

Είναι γνωστό ότι από τα μεγαλύτερα αγκάθη στον δρόμο για την κατοχύρωση του χαλλουμιού, που φαίνεται να παραμένει, ήταν η ποσοστωσία στο γάλα και η ισορροπία μεταξύ αγελαδινού και αιγοπρόβειου με τον Κανονισμό να δίνει προβάδισμα στο αιγοπρόβειο. Πρόκειται για 51-49% με το 51% να είναι το αιγοπρόβειο, ποσοστό το οποίο δεν μπορεί να εφαρμοστεί εκ των πραγμάτων, λόγω των ποσοτήτων διαθέσιμου αιγοπρόβειου γάλακτος. Ενώ γίνονται προσπάθειες για αύξηση των ποσοτήτων, μέσω κινήτρων για επενδύσεις σε νέες μονάδες, στο μεταξύ είναι σε ε-

Η ποσοστωσία

φαρμογή σχετικό διάταγμα από το υπουργείο Εμπορίου, το οποίο ορίζει την ελάχιστη αναλογία αιγινού και πρόβειου γάλακτος στις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή χαλλουμιού, για την περίοδο μεταξύ της 1ης Φεβρουαρίου 2023 και της 31ης Αυγούστου 2023 περιλαμβανομένων, στο 25%. Βάσει του διατάγματος, την περίοδο

Οι εξαγωγές χαλλουμιού το 2022 ανήλθαν στα €284,5 εκατ., καταγράφοντας αύξηση 8% σε σύγκριση με το 2021. Κατά 17% πιο πάνω ήταν οι εξαγωγές του α' τριμήνου του 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό.

μεταξύ της 1ης Σεπτεμβρίου 2023 και της 31ης Ιανουαρίου 2024 περιλαμβανομένων, η ελάχιστη αναλογία αιγινού και πρόβειου γάλακτος είναι στο 10%, και την περίοδο μεταξύ της 1ης Φεβρουαρίου 2024 και της 30ης Ιουνίου 2024 περιλαμβανομένων, στο 25%. Η συγκεκριμένη φόρμουλα με τα διατάγματα αναμένεται ότι θα συνεχίσει μέχρι

την πλήρη συμμόρφωση με τον Κανονισμό, με το υπουργείο Γεωργίας να έχει ζητήσει παράταση για το μεταβατικό στάδιο μέχρι το 2029.

Ανεβαίνουν οι εξαγωγές

Οι εξαγωγές χαλλουμιού το 2022 ανήλθαν στα €284,5 εκατ., καταγράφοντας αύξηση 8% σε σύγκριση με το

2021. Το ύψος των εξαγωγών και το γεγονός ότι αυτές αυξάνονται μετά την κατοχύρωση, δείχνει την προστιθέμενη αξία του ΠΟΠ υπογραμμίζει ο υπουργός Γεωργίας. «Το ΠΟΠ διασφαλίζει ότι το προϊόν κατασκευάζεται στην Κύπρο και θα το προστατεύει από προϊόντα μιμητισμού. Τους καλούμε για άλλη μια φορά να σκεφτούν λογικά και να αποσύρουν την προσφυγή τους εναντίον του προϊόντος» αναφέρει σε δηλώσεις του στην «Κ». Ανατρέχοντας στα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, διαπιστώνεται ότι οι πωλήσεις του προϊόντος, κυρίως δε οι εξαγωγές κινούνται σταθερά ανοδικά. Τα τελευταία στοιχεία, αφορούν την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2023, περίοδο κατά την οποία οι εξαγωγές χαλλουμιού ανήλθαν στα €111,8 εκατ. (39,3 εκατ. για τον Απρίλη) σε σύγκριση με €99,1 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2022. Ο Μάρτιος επίσης αναδείχθηκε πολύ δυνατός μήνας με εξαγωγές χαλλουμιού να φτάνουν τα 35,5 εκατ. έναντι 31 εκατ. τον Μάρτιο του 2022. Σε επίπεδο τριμήνου, το α' τρίμηνο του 2022, η αξία των εξαγωγών ανήλθε στα 68,8 εκατ. περίπου 17% πιο κάτω σε σύγκριση με την αντίστοιχη φετινή (80 εκατ.). Ανοδο κατέγραψε και ο Φεβρουάριος. Τον Οκτώβριο 2022, τον μήνα μετά την έναρξη του ΠΟΠ, οι εξαγωγές κυμάνθηκαν στα €16,1 εκατ. (243,3 του έτους), ενώ τον Νοέμβριο, οι εξαγωγές προϊόντος ανέβηκαν στα €21,8 εκατ. (265,168 εκατ. για το 11μηνο) και γύρω στα €19,5 εκατ. οι εξαγωγές Δεκεμβρίου. Πλέον φαίνεται ότι οι πωλήσεις του προϊόντος κυρίως στο εξωτερικό, ανεβαίνουν σταθερά. Ενδεικτικά, τον Ιανουάριο του 2022 οι εξαγωγές χαλλουμιού ανήλθαν στα €16.907 εκατ. ενώ τον φετινό Ιανουάριο οι εξαγωγές ανήλθαν στα €22.661 εκατ. Πρόκειται για μια αύξηση γύρω στο 34%. Μιλώντας στην «Κ» ο υπουργός Γεωργίας Πέτρος Ξενοφώντας τόνισε ότι μετά την κατοχύρωση, το χαλλούμι ΠΟΠ έχει ενισχυθεί και οι εξαγωγικές δραστηριότητες των τυροκόμων αυξάνονται συνεχώς, ενώ ανέφερε χαρακτηριστικά, ότι η καθημερινή παραγωγή χαλλουμιού αγγίζει κατά μέσο όρο και με βάση τα στατιστικά στοιχεία, περίπου το €1 εκατομμύριο.

GoGordian
REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Εμπορικό κτήριο στον Άγιο Παύλο, Πάφος

- Εμπορικό, γωνιακό, διώροφο κτήριο στον Άγιο Παύλο, Πάφος.
- Το Ισόγειο αποτελείται από έναν ενιαίο εκθεσιακό χώρο, υποδοχή, αποθήκη, κουζίνα και τουαλέτα για άτομα με ειδικές ανάγκες.
- 1ος όροφος αποτελείται από έναν ενιαίο εκθεσιακό χώρο, δύο τουαλέτες, κουζίνα, δύο αίθουσες σεμιναρίων, αίθουσα διακομιστή (server room) και τρεις κενές αίθουσες.
- Το ακίνητο έχει καλυμμένο εμβαδόν 320τ.μ., μεσοπάτωμα 317τ.μ. και υπόγειο 445τ.μ..
- Προσφέρει εγγύτητα σε όλες τις ανέσεις και εύκολη πρόσβαση στο κέντρο της Πάφου.
- Το κτήριο αποτελεί ιδανική επενδυτική ευκαιρία.

Ref: 7546

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

yield

Ακίνητα υψηλής απόδοσης!

€1.000.000

Ψαλίδι σε 6.000 υπαλλήλους από το 2012

Κάθε πέρυσι... και καλύτερα για τους εργαζόμενους στις τράπεζες της Κύπρου – Κλείνουν καταστήματα για μείωση του κόστους

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Συνεχίζει να απασχολεί τις διοικήσεις των τραπεζών η μείωση του κόστους τους, παρά τα χιλιόμετρα δρόμου που έχουν διανύσει οι κυπριακές τράπεζες σε σχέση με τον περιορισμό καταστημάτων και δυναμικού τους. Από τα 848 τραπεζικά καταστήματα που υπήρχαν το 2012 στην Κύπρο, έχουν παραμείνει 162, ενώ σε επίπεδο υπαλλήλων από τους 12.815 που εργοδοτούνταν σε τράπεζες την επίμαχη χρονιά του 2012, πλέον εργοδοτούνται λιγότεροι από 6.481. Και το «λιγότεροι από 6.481» καταγράφεται διότι, η Astrobank ανακοίνωσε στις αρχές Ιουλίου πως προχώρησε στη μείωση ακόμα περίπου 30 υπαλλήλων. Αυτό καταδεικνύει πως, ακόμα και σε περίοδο υψηλών επιτοκίων και υψηλής κερδοφορίας, οι τράπεζες προχωρούν σε μειώσεις προσωπικού και εφαρμογής ενός γενικότερου πλάνου μείωσης του κόστους τους. Οι τράπεζες έχουν καταβάλει μεγάλη προσπάθεια για μείωση του προσωπικού τους και των καταστημάτων τους, όμως στην

Τον Απρίλιο του 2013, μετά από μήνες διαπραγματεύσεων, οι κυπριακές αρχές κατέληξαν σε συμφωνία αναφορικά με το οικονομικό πρόγραμμα στήριξης στο οποίο συνέβαλε η Τρόικα.

Το κλείσιμο της Λαϊκής, του Συνεργατισμού και της RCB Bank, είναι τα τρία τραπεζικά γεγονότα που ξεχωρίζουν.

τελευταία 10ετία ξεχωρίζουν τρία γεγονότα. Το κλείσιμο της Λαϊκής, του Συνεργατισμού και της RCB Bank (τουλάχιστον όπως τη γνωρίζαμε καθώς λειτουργεί με άλλο μοντέλο – καθεστώς ως απόρροια αποφάσεων του Ουκρανικού).

Περνώντας ξανά στα των αριθμών, κάθε πέρυσι... και καλύτερα για τους τραπεζικούς υπαλλήλους. Μόνο το 2013, έπεσε «το σκευόυρι» 1.500 υπαλλήλων, καθώς μειώθηκαν σε 11.105, ενώ τα καταστήματα μειώθηκαν επίσης και έφτασαν τα 680. Το 2014 οι υπάλληλοι έφτασαν τους 10.916 και τα καταστήματα έφτασαν τα 614. Το 2015 εργοδοτούνταν 10.939 τραπεζικοί υπάλληλοι και λειτουργούσαν 560 καταστήματα (308 τραπεζικοί συν 252 Συνεργατικά). Το 2016 συνεχίζεται η σταθερή μείωση υπαλλήλων και καταστημάτων. Συγκεκριμένα, εργοδοτούνταν 10.615 υπάλληλοι και 542 καταστήματα ήταν σε λειτουργία. Το 2017 οι τραπεζικοί υπάλληλοι αυξήθηκαν κατά 12 και έφτασαν τους 10.627, αλλά τα καταστήματα μειώθηκαν σημαντικά και έφτασαν τα 458.

Το 2017 - 2018 ήταν το κομβικό σημείο, που έκλεισε ο Συνεργατισμός. Το 2018 οι τραπεζικοί υπάλληλοι μειώθηκαν στους 10.940, ενώ τα καταστήματα που έμειναν ενεργά ήταν 384. Το 2019 συνέχισε η μείωση, με τους υπαλλήλους να είναι 8.548 και τα καταστήματα των

τραπεζών 326. Το 2020 συνέχισε το «ψαλίδι» σε καταστήματα και υπαλλήλους, έφτασαν τα 238 και οι υπάλληλοι 8.175. Το 2021 έγιναν αρκετά εθελούσια προγράμματα εξόδου και έτσι τα καταστήματα έμειναν 218 και οι υπάλληλοι 7.463. Μέσα στο 2022 έγινε η αναγκαστική απόφαση της RCB Bank που την ανάγκασε να αλλάξει χαρακτήρα και έτσι από τα τέλη του 2022 και μετά από αρκετά εθελούσια προγράμματα από τις τράπεζες, πλέον όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, υπάρχουν στην Κύπρο 9 τράπεζες, 162 καταστήματα, 6.481 τραπεζικοί υπάλληλοι και 334 ATM.

Λαϊκή και ΣΠΙ

Όπως αναφέρει και σε παλαιότερες εκδόσεις του ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου, οι κυπριακές αρχές ζήτησαν οικονομική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση τον Ιούνιο του 2012. Τον Απρίλιο του 2013, μετά από μήνες διαπραγματεύσεων, οι κυπριακές αρχές κατέληξαν σε συμφωνία αναφορικά με το οικονομικό πρόγραμμα στήριξης στο οποίο συνέβαλε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («Τρόικα»). Της συμφωνίας αυτής προηγήθηκε απόφαση του Eurogroup, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του μεγέθους του τραπεζικού τομέα σε σχέση με την οικονομία, καθώς και την

Η τελευταία πράξη με την RCB Bank

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν δεν άφησαν ανεπηρέαστη την RCB Bank, καθώς λήφθηκε η απόφαση να μετασχηματιστεί η τράπεζα στα τέλη Μαρτίου 2022 σε μια εμπορευμένη εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (asset management company). Οι τραπεζικές της εργασίες θα αποσύρονταν σταδιακά. Από τις 24 Μαρτίου 2022 η RCB Bank, σε συμφωνία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, έλαβαν την απόφαση ότι θα έπαιε να συνάψει νέες σχέσεις με πελάτες τόσο για καταθέσεις όσο και για δάνεια. Η Τράπεζα θα ακολουθούσε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και διαδικασία για την ολοκλήρωση των υφιστάμενων πελατειακών σχέσεων. Όλες οι υποχρεώσεις προς τους πελάτες της τράπεζας θα καταβάλλονταν πλήρως και είχε συμφωνηθεί με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ότι θα αναλάμβανε ελεγκτικός οίκος (Deloitte) να ελέγχει τη διαδικασία ολοκλήρωσης των διακανονισμών της τράπεζας με τους καταθέτες, διασφαλίζοντας έτσι την ομαλή λήξη των καταθετικών σχέσεων.

εξυγίανση της δεύτερης μεγαλύτερης τράπεζας στην Κύπρο και την αναδιάρθρωση και ανακεφαλαιοποίηση της μεγαλύτερης τράπεζας. Ο εγχώριος τραπεζικός τομέας περιλαμβανομένων των ΣΠΠ αναλογούσε μέχρι το 2012 σε 550% του ΑΕΠ. Ως αποτέλεσμα της απόφασης του Eurogroup και των συνεπαικόμενων μέτρων, ο κυπριακός τραπεζικός τομέας συρρικνώθηκε απότομα στο 350% του ΑΕΠ.

Η Βουλή ψήφισε νομοθεσία με την οποία θεσπίζεται το πλαίσιο για την ανάκαμψη και την εξυγίανση ποτωτικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με την οποία η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ορίστηκε

ως αρχή εξυγίανσης για τις τράπεζες και τα ΣΠΠ. Βάσει του νέου πλαισίου, η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου και η Τράπεζα Κύπρου μπήκαν σε καθεστώς εξυγίανσης. Η Τράπεζα Κύπρου ανακεφαλαιοποιήθηκε πλήρως χρησιμοποιώντας τα κεφάλαια των μετόχων και ομολογιούχων και τη μετατροπή του 47,5% των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων σε μετοχικό κεφάλαιο. Οι εργασίες, οι εξασφαλισμένες καταθέσεις, μέρος των δανείων και η έκτακτη παροχή ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance - ELA) της Λαϊκής Τράπεζας μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου. Οι μη εξασφαλισμένες καταθέσεις και τα υπό-

	 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	 ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ
2012	848	12.815
2013	680	11.105
2014	614	10.916
2015	560	10.939
2016	542	10.615
2017	458	10.627
2018	384	8.940
2019	326	8.548
2020	238	8.175
2021	218	7.463
2022	162	6.481

λοιπα στοιχεία ενεργητικού παρέμειναν στη Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου, η οποία είναι υπό εκκαθάριση. Καθώς η αξία των μεταφερόμενων στοιχείων ενεργητικού ήταν μεγαλύτερη από την αξία των υποχρεώσεων, η οντότητα υπό εκκαθάριση έλαβε μετοχές της Τράπεζας Κύπρου που αναλογούν στο 18% του μετοχικού κεφαλαίου. Οι ασφαλισμένοι καταθέτες (που αποτελούν πάνω από το 95% του συνολικού αριθμού των κατοίκων λογαριασμών στις δύο επηρεαζόμενες τράπεζες) διασφαλίστηκαν πλήρως. Επιπρόσθετα, οι ελληνικές θυγατρικές των κυπριακών τραπεζών πωλήθηκαν.

Στο πλαίσιο του προγράμματος χρηματοδοτήσεως καθορίστηκε η στρατηγική για τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα και όλα τα ΣΠΠ συμφώνησαν σε εθελοντικές συγχωνεύσεις βάσει σχεδίου αναδιοργάνωσης, το οποίο στοχεύει να επαναφέρει τον τομέα σε βιωσιμότητα και κερδοφορία. Όλες οι συγχωνεύσεις ολοκληρώθηκαν μέχρι τον Μάρτιο του 2014, καταλήγοντας σε 18 Συνεργατικά Ιδρύματα (από 93).

Το κράτος απέκτησε το 99% του κεφαλαίου των ΣΠΠ τα οποία βρίσκονται στη διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης, μέσω €1,5 δισ. κρατικής βοήθειας με κεφάλαια από το πρόγραμμα στήριξης. Η Ελληνική Τράπεζα ανακεφαλαιοποιήθηκε επιτυχώς με ιδιωτικά κεφάλαια

(περιλαμβανομένων και ξένων επενδυτών) χωρίς να χρειαστεί κρατική ενίσχυση.

Ελληνική και ΣΚΤ

Το 2018 ξεκίνησε η διαδικασία πώλησης του Συνεργατισμού. Ο τελικός αγοραστής ήταν η Ελληνική Τράπεζα που αγόρασε το υγιές κομμάτι του και απέκτησε το μέγεθος που έχει σήμερα. Το κακό μέρος του Συνεργατισμού μεταβιβάστηκε σε άλλη οντότητα (μη τραπεζική), την ΚΕΔΠΠΕΣ. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2018 ολοκληρώθηκε η συναλλαγή μεταφοράς εργασιών της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας προς την Ελληνική Τράπεζα στη βάση σχετικής συμφωνίας μεταφοράς εργασιών που υπογράφηκε στις 25 Ιουνίου 2018.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες της Συμφωνίας, τα δύο μέρη ολοκλήρωσαν στις 18 Δεκεμβρίου 2018 την αποτίμηση των Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων που μεταφέρονται στην Ελληνική. Ειδικότερα, στην Ελληνική μεταφέρθηκαν χορηγήσεις 4,27 δισ., ο μολόγο 4,07 δισ., μετρητά και καταθέσεις σε τράπεζες 1,01 δισ. και άλλα περιουσιακά στοιχεία 79 εκατ. ευρώ. Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που μεταφέρονται για ολοκλήρωση της Συμφωνίας ανήλθε σε 9,4 δισ. και μετά την προσαρμογή αποτίμησης σύμφωνα με την συμφωνία σε 9,14 δισ. ευρώ.

Μειώσεις στα τιμολόγια ρεύματος του Αυγούστου στην Ελλάδα

Στα τέλη του άλλου μήνα οι αποφάσεις σχετικά με το πότε θα επιστρέψει στους λογαριασμούς η ρήτρα αναπροσαρμογής

Της ΧΡΥΣΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ

Χαμηλότερες τιμές από αυτές του Ιουλίου θα πληρώσουν τα νοικοκυριά για το ηλεκτρικό ρεύμα που θα καταναλώσουν τον Αύγουστο. Οι πάροχοι αναμενόμενα ανακρίνωσαν τιμολόγια μειωμένα σε επίπεδα πάνω από 5% σε σχέση με τον Ιούλιο, καθώς έχουν προεξοφλήσει ότι οι τιμές στη χονδρεμπορική αγορά, που πήραν την ανιούσα λόγω καύσιων, θα υποχωρήσουν τον επόμενο μήνα. Η μέση τιμή στη χονδρεμπορική αγορά κινείται ανοδικά τις τελευταίες ημέρες, ακολουθώντας την πορεία της ζήτησης που αυξάνεται όσο ανεβαίνει ο υδράργυρος και από τα περίεξ των 100 ευρώ/MWh τους τελευταίους μήνες πλυσίωσε τα 140 ευρώ/MWh. Για σήμερα Παρασκευή η τιμή της μεγαβατώρας στη χονδρεμπορική αγορά διαμορφώνεται στα 139 ευρώ/MWh, που είναι η ακριβότερη στην Ευρώπη και σε μεγάλη απόσταση από τις αγορές της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης, όπου οι τιμές κινούνται κάτω από τα 100 ευρώ. Ωστόσο, αυτή η άνοδος συνδέεται καθαρά με την υψηλή ζήτηση λόγω καιρικών συνθηκών και όχι με την τιμή του φυσικού αερίου στο TTF, η οποία συνεχίζει να ακολουθεί πορεία αποκλιμάκωσης (κάτω από τα 30 ευρώ/MWh). Αυτό που δεν έχει ακόμη ξεκαθαριστεί από πλευράς του υπουργείου είναι εάν θα δοθούν και τον Αύγουστο επιδοτήσεις.

Αντιθέτως, ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Θεόδωρος Σκυλακάκης ξεκαθάρισε χθες ότι οι αποφάσεις

σχετικά με την παράταση ή μη των έκτακτων μέτρων που είχαν επιβληθεί στην αγορά ηλεκτρισμού θα ληφθούν στα τέλη Αυγούστου. «Θα πρέπει να έχουμε μια καλύτερη εικόνα για το ποια θα είναι η τάση της διεθνούς αγοράς το φθινόπωρο για να αποφασίσουμε. Έχουμε μπροστά μας έναν δύσκολο Ιούλιο και δεν ξέρουμε πως θα κινηθεί και ο Αύγουστος», δήλωσε στους δημοσιογράφους χθες ο υπουργός, λίγο μετά την επίσκεψη του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στο υπουργείο. Το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου, σύμφωνα με τον υπουργό, θα ληφθεί η οριστική απόφαση τόσο για τον μηχανισμό ανάκτησης υπερεσοδών στη χονδρεμπορική αγορά όσο και για το πο-

Οι πάροχοι έχουν προεξοφλήσει ότι οι τιμές στη χονδρεμπορική αγορά, που πήραν την ανιούσα λόγω καύσιων, θα υποχωρήσουν τον επόμενο μήνα.

ντέλο των μηνιαίων τιμολογίων στη λιανική αγορά με τη γνωστοποίηση τους στις 20 του εκάστοτε προηγούμενου μήνα. Τα δύο μέτρα είχαν παραταθεί προεκλογικά με υπουργική απόφαση έως τον Σεπτέμβριο. Από τις αποφάσεις που θα ληφθούν το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου θα εξαρτηθεί το πότε

Όσον αφορά το ζήτημα των επιδοτήσεων στους λογαριασμούς ρεύματος, στις προθέσεις της κυβέρνησης, όπως φάνηκε και από τις χθεσινές δηλώσεις του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, είναι ο περιορισμός τους στις ευάλωτες κατηγορίες καταναλωτών.

θα επιστρέψουν τα τιμολόγια με ρήτρα αναπροσαρμογής και συγκεκριμένα οι τέσσερις κατηγορίες τιμολογίων που έχει υποδείξει στους παρόχους η ΡΑΑΕΥ. Για τον Οκτώβριο η ΡΑΑΕΥ έχει εισηγηθεί την καθιέρωση ενός μεταβατικού τιμολογίου που θα πρέπει να διαθεσύν στην αγορά όλοι οι προμηθευτές,

ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή προσαρμογή των καταναλωτών. Ο κάθε πάροχος θα ορίσει ένα βασικό τιμολόγιο, η τιμή του οποίου θα γνωστοποιηθεί στους καταναλωτές την 1η του μήνα εφαρμογής του μεταβατικού τιμολογίου, χωρίς να δεσμεύεται για τον τρόπο υπολογισμού του. Για τα τιμολόγια που θα ισχύσουν

με την επιστροφή της αγοράς στο προηγούμενο καθεστώς, όποτε αυτό θα αποφασιστεί, το υπουργείο προανατολίζεται να περιορίσει το διάστημα της υποχρεωτικής προγνωστοποίησης από τις 60 ημέρες που προβλέπει ο κώδικας προμήθειας στις 30 ημέρες, ώστε να δοθεί στους προμηθευτές ο απαραίτητος

χρόνος προετοιμασίας. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι οι προμηθευτές αντί να ενυμερώσουν τους καταναλωτές το αργότερο έως τις 31 Ιουλίου για τις νέες συμβάσεις και τους νέους τιμοκαταλόγους, θα μπορούν να το κάνουν έως τις 31 Αυγούστου. Επιπλέον, το υπουργείο φέρει να δίνει τη δυνατότητα στους προμηθευτές να ενυμερώσουν τους πελάτες τους για τα νέα τιμολόγια όχι με ξεχωριστή επιστολή που προέβλεπε η αρχική πρόταση της ΡΑΑΕΥ, αλλά και με ευδιάκριτη αναγραφή στο έντυπο των λογαριασμών. Το πλαίσιο μετάβασης στο παλιό καθεστώς τιμολογίων που θα «εξαπαγώσει» τις ρήτρες αναπροσαρμογής θα θεσμοθετηθεί με νομοθετική ρύθμιση, την οποία σύμφωνα με πληροφορίες έχει ετοιμάσει η ΡΑΑΕΥ.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα των επιδοτήσεων, στις προθέσεις της κυβέρνησης, όπως φάνηκε και από τις χθεσινές δηλώσεις του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, είναι ο περιορισμός τους στις ευάλωτες κατηγορίες καταναλωτών. «Μέριμνά μας παραμένει η σωστή λειτουργία της αγοράς και η στήριξη των πιο ευάλωτων νοικοκυριών. Οι πολίτες γνωρίζουν ότι η κυβέρνηση αυτή στάθηκε δίπλα τους όλο τον τελευταίο χρόνο και απέκρουσε στην πράξη τις μεγάλες διακυμάνσεις στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό είναι κάτι το οποίο θέλουμε να εξακολουθήσουμε να το κάνουμε για το αμέσως επόμενο διάστημα», τόνισε ο πρωθυπουργός και παρέπεμψε σε σχετικές εξαγγελίες που θα κάνει ο ίδιος στη ΔΕΘ τον Σεπτέμβριο.

Επεκτείνεται λόγω καύσωνα η τουριστική σεζόν

Οι θερμοκρασίες μεταβάλλουν τα πλάνα των τουριστών. Επηρεάζονται οι κρατήσεις της τελευταίας στιγμής

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Μπορούν τα κύματα παρατεταμένου καύσωνα, όπως αυτό που διανύουμε τώρα, αλλά και γενικότερα οι καιρικές συνθήκες του προορισμού να επηρεάσουν τον όγκο του τουριστικού ρεύματος που δέχεται; Πρόκειται για ερώτημα το οποίο έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο έρευνας από το European Travel Commission, τα αποτελέσματα της οποίας είναι ξεκάθαρα. Το 30% των ταξιδιωτών επιλέγουν προορισμό και με βάση τις καιρικές συνθήκες του προορισμού. Η έρευνα έδειξε επίσης ότι το 21% του δείγματος, προτεραιοποιεί τους προορισμούς με κριτήριο το πόσο προστατεύουν τη φυσική και πολιτιστική τους κληρονομιά και για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του ταξιδιού.

Για παράδειγμα, μερίδα ταξιδιωτών αποφεύγει να ταξιδεύει με αεροπλάνα και πλοία, έτσι επιλέγει πιο κοντινούς προορισμούς. Έδαφος κερδίζουν την ίδια ώρα και τα ταξίδια εκτός περιόδου αιχμής. Για παράδειγμα, φέτος περισσότεροι Ευρωπαίοι έχουν προγραμματίσει ταξίδια την περίοδο της άνοιξης και αρχές καλοκαιριού, με τα ταξίδια την περίοδο μεταξύ Απριλίου και Μαΐου να σημειώνουν αύξηση 6% σε σχέση με το 2022.

Σύμφωνα επίσης με μελέτη του ίδιου οργανισμού, ο αριθμός των Ευρωπαίων τουριστών, που προγραμματίζουν να ταξιδέψουν στη Μεσόγειο το καλοκαίρι, έχει μειωθεί κατά 10% σε

Τελευταία έρευνα του European Travel Commission έδειξε μείωση του αριθμού των τουριστών που θα ταξιδέψουν φέτος στη Μεσόγειο.

σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Πρόκειται για ποσοστό το οποίο ανταποκρίνεται σε ταξιδιώτες που αναζητούν λιγότερο πολυσύχναστους προορισμούς και πιο ήπιες θερμοκρασίες. Ως εκ τούτου, είδαμε τη ζήτηση για καλοκαιρινές διακοπές να αυξάνεται σε προορισμούς με χαμηλότερες θερμοκρασίες όπως για παράδειγμα την Ισλανδία, την Τσεχία, τη Δανία, την Ιρλανδία και τη Βουλγαρία.

Ασφαλώς, πρόκειται για φαινόμενο με αντίκτυπο στους πλείστους προορισμούς, είτε θετικό είτε αρνητικό. Τι γίνεται όμως στην περίπτωση της Κύπρου; Όντως οι καιρικές συνθήκες στο νησί αλλάζουν. Έτσι, η καλοκαιρινή περίοδος εγκαινιάστηκε με βροχερές μέρες και αυξημένα επίπεδα σκόνης στην ατμόσφαιρα, ενώ από την προηγούμενη εβδομάδα, σύμφωνα με τη Μετεωρολογική Υπηρεσία, διανύουμε μια περίοδο παρατεταμένου καύσωνα. Αναπόφευκτα, η αστάθεια στον καιρό, επηρεάζει και τις τουριστικές επιδόσεις.

Της τελευταίας στιγμής

Αν και δεν γίνεται λόγος για ακυρώσεις κρατήσεων, ο παρατεταμένος καύσωνα φαίνεται να επηρεάζει τις κρατήσεις της τελευταίας στιγμής. Πρόκειται για ένα μεγάλο ποσοστό των τουριστών, κυρίως μεμονωμένοι τουρίστες, οι οποίοι ευκολότερα θα αλλάξουν προορισμό, βάσει και της τρέχουσας εικόνας τη στιγμή της κράτησής τους, σε αντίθεση με τις κρατήσεις που γίνονται μέσω τουριστικών πρακτόρων και οργανωτών ταξιδιών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΠΑΣΥΣΕ, πρόκειται για ένα μεγάλο ποσοστό, που υπερβαίνει το 50% του συνόλου των αφι-

ξων. Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του ΠΑΣΥΣΕ Φιλόκυπρο Ρουσουινίδη, το γεγονός ότι οι καιρικές συνθήκες θα επηρεάσουν τις κρατήσεις της τελευταίας στιγμής, αναμένεται ότι θα επηρεάσουν και επέκταση τις επιδόσεις της περιόδου, εφόσον η ένταση αυτών των κρατήσεων θα έκρινε τις επιδόσεις της φετινής σεζόν. Η εικόνα, όπως μεταφέρεται πάντως, είναι ότι, τουλάχιστον στο παρόν στάδιο, οι κρατήσεις της τελευταίας στιγμής είναι μειωμένες. Ενδεχομένως όμως να δούμε αύξηση των ποσοστών για τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο και η μείωση του Ιουλίου να μεταφραστεί σε αύξηση ποσοστών για την περίοδο του φθινοπώρου. Αλλά τα νούμερα είναι ακούσιως ικανοποιητικά, όπως αναφέρεται. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι ο Ιούλιος θα κλείσει

Η εξέλιξη θα πρέπει να κινητοποιήσει τους φορείς του τουρισμού να προχωρήσουν σε ανασχεδιασμό, για να προωθηθούν τουριστικά περισσότεροι οι μήνες μετά το καλοκαίρι.

με μια πληρότητα στα ξενοδοχεία γύρω στο 80%. Εκφράζεται η ελπίδα και βάσει των ενδείξεων ότι οι μήνες Αύγουστος και Σεπτέμβριος

θα είναι αντανάκλαση του Ιουλίου, και ενδεχομένως να κινηθούν και σε καλύτερα επίπεδα. Αυτό συνάδει με τις αρχικές εκτιμήσεις του

συνδέσμου, ότι να είναι καλύτερα από πέρυσι αλλά τουλάχιστον φέτος, οι τουριστικές επιδόσεις δεν θα φτάσουν αυτές του 2019, της χρονιάς ρεκόρ για τον τουρισμό, όπως επισημαίνει ο κ. Ρουσουινίδης.

Οικογένειες και 50+

Πέραν των κρατήσεων της τελευταίας στιγμής, πιο ευάλωτοι στις καιρικές συνθήκες είναι οι πελάτες ηλικιών 50+ καθώς και οικογένειες με παιδιά (target groups στα οποία στοχεύει η Κύπρος και μέσα από την Εθνική Στρατηγική Τουρισμού). Όπως επισημαίνεται από τον ΣΤΕΚ και τη γενική διευθύντρια Χρυσάιμυλη Ψηλογέννη, αυτή η εξέλιξη και οι αλλαγές στις καιρικές συνθήκες λόγω και της κλιματικής αλλαγής, θα πρέπει να κινητοποιήσει τους φορείς του του-

Ο Ιούλιος θα κλείσει με μια πληρότητα γύρω στο 80%, ενώ εκφράζεται η εκτίμηση ότι οι μήνες Αύγουστος και Σεπτέμβριος θα κινηθούν στα ίδια και καλύτερα επίπεδα.

ρισμού, ώστε να αρχίσει να προωθούνται πιο έντονα οι μήνες Σεπτέμβριος και Οκτώβριος που έχουν θερμοκρασίες σαφώς ηπιότερες ωστόσο και πάλι προσφέρονται για τουρισμό πλοίου και θάλασσας, πέραν των υπόλοιπων μορφών τουρισμού που προσφέρονται. Ο ανασχεδιασμός αυτός, θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα.

Συνέδριο τον Οκτώβριο

Στο μεταξύ, τη Δευτέρα κλείδωσε και η διεξαγωγή παγκύπριου συνεδρίου με τίτλο «Κλιματική αλλαγή και τουρισμός», το οποίο θα διεξαχθεί ενδεχομένως στις 17 Οκτωβρίου, στο συνεδριακό κέντρο στη Λευκωσία. Στο πλαίσιο του συνεδρίου θα τεθεί επί τάπητος το θέμα της κλιματικής αλλαγής, οι επιπτώσεις της στον τουρισμό καθώς και μέτρα διαχείρισης της κατάστασης και ενίσχυσης της βιώσιμης ανάπτυξης. Το συνέδριο γίνεται από το υφυπουργείο Τουρισμού σε συνεργασία με τον Κυπριακό Σύνδεσμο Αειφόρου Τουρισμού. Πέραν της διεξαγωγής του συνεδρίου, σύμφωνα με τελευταία ενημέρωση από το αρμόδιο υφυπουργείο, προωθείται η επιμήκυνση της τουριστικής σεζόν και η προβολή του προορισμού είτε στην αρχή είτε στο τέλος της καλοκαιρινής περιόδου, ενώ προωθούνται και άλλες μορφές τουρισμού, όπως τουρισμός υπαίθρου ώστε να αποκτήσουν και αυτές οι περιοχές δυναμική και αφηρέτου να επτευχθεί η χωρική επέκταση του τουρισμού, ως μέτρο πρόληψης για το φαινόμενο του υπερτουρισμού.

QuickHub

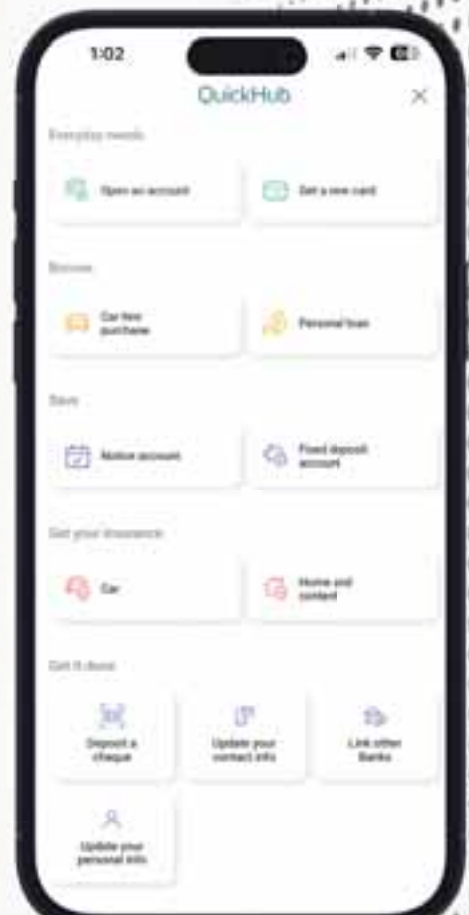
Ένα τραπεζικό κατάστημα στα χέρια σου

Διαθέσιμο σε BoC Mobile App και Internet banking.

bankofcyprus.com 800 00 800

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΜΠΕΝ ΚΑΣΕΛΜΑΝ και ΤΖΙΝΑ ΣΜΙΛΕΚ / THE NEW YORK TIMES

Οι ΗΠΑ απέφυγαν την ύφεση, αλλά...

Πέρυσι, καθώς η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) αύξησε αμείλικτα τα επιτόκια για να καταπολεμήσει τον ταχύτερο πληθωρισμό των τελευταίων δεκαετιών, οι αναλυτές άρχισαν να μιλούν σαν να ήταν η ύφεση όχι ζήτημα του εάν θα συμβεί, αλλά πότε.

Έχει περάσει πλέον η μισή χρονιά και παραπάνω και η ύφεση δεν εμφανίστηκε. Όχι, σίγουρα, στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας στο 3,6% κυμαίνεται κοντά στο ναδίρ 50ετίας. Όχι στις καταναλωτικές δαπάνες, οι οποίες συνεχίζουν να διογκώνονται, ούτε στα εταιρικά κέρδη, που παραμένουν εύρωστα. Όυτε καν στην αγορά κατοικίας, τον κλάδο που συνήθως είναι πιο ευάλωτος στην αύξηση των επιτοκίων και ο οποίος δείχνει να σταθεροποιείται μετά την περυσινή του αποδυνάμωση. Ταυτόχρονα, ο πληθωρισμός έχει επιβραδυνθεί σημαντικά και φαίνεται ότι θα συνεχίσει έτσι, αναθερμαίνοντας τις ελπίδες πως οι αυξήσεις των επιτοκίων πλησιάζουν στο τέλος τους. Πλέον οι οικονομολόγοι, έπειτα από ένα χρόνο, που ξαφνιάστηκαν από την ανθεκτικότητα της ανάκαμψης, διερωτώνται εάν θα επέλθει

καθόλου ύφεση. «Οι πιθανότερες μιας ήπιες προσγειώσεις είναι υψηλότερες – δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό», δήλωσε η Ντράιν Σουόνκ, επικεφαλής οικονομολόγος στην KPMG ΗΠΑ, αναφερόμενη στην πιθανότητα μείωσης του πληθωρισμού, χωρίς οικονομική ύφεση. Ωστόσο υπάρχουν πολλά που θα μπορούσαν να πάνε στραβά, όπως σημείωσε η κ. Σουόνκ. Ο πληθωρισμός

Η πολιτική της Fed κατά του πληθωρισμού αποδίδει, χωρίς, προς το παρόν, να πλήττει την οικονομία.

θα μπορούσε, και πάλι, να αποδειχθεί πιο επιμονος από το αναμενόμενο, κάνοντας τη Fed να συνεχίσει να αυξάνει το κόστος δανεισμού. Ή, από την άλλη πλευρά, η πολιτική της Fed θα μπορούσε να επηρεάσει καθυστερημένα την κατάσταση, επιβραδύνοντας την οικονομία. Οι οικονομολόγοι είναι επιφυλακτικοί στο να μιλήσουν πρόωρα για νίκη κατά του πληθωρισμού.

Το γρήγορο άνοιγμα της οικονομίας του 2021 οδήγησε σε μια τεράστια ανισορροπία, καθώς οι επιχειρήσεις προσέφεραν εκατοντάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας, αλλά δεν είχαν αρκετούς να τις καλύψουν. Ήταν μια σπάνια στιγμή ευνοίας για τους εργαζομένους, με αποτέλεσμα την ταχύτερη αύξηση των μισθών εδώ και δεκαετίες. Τους τελευταίους μήνες, όμως, η φρενιτιδα έχει υποχωρήσει, χωρίς σημαντική αύξηση της ανεργίας. «Η υπερθέρμανση της αγοράς εργασίας αποκλιμακώνεται σημαντικά, σε επίπεδα που δεν είναι πλέον τόσο ανησυχητικά», δήλωσε ο Γιαν Χάτζιους, επικεφαλής οικονομολόγος της Goldman Sachs.

Ωστόσο, πολλοί συνάδελφοί του είναι λιγότερο αισιόδοχοι. Ο πληθωρισμός παραμένει πολύ πάνω από τον ετήσιο στόχο του 2% της Fed, στο 4,8% τον Ιούνιο. Και παρότι η πρόοδος για τη χαλιναγωγή του μέχρι στιγμής μπορεί να ήταν σχετικά ανώδυνη, δεν υπάρχει εγγύηση ότι θα συνεχιστεί – οι εργοδότες που αρχικά αντέδρασαν στα υψηλότερα επιτόκια, μειώνοντας τις προσλήψεις, μπορεί σύντομα να περικόψουν θέσεις εργασίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ, ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ και ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ*

Η Ισπανία χρειάζεται μεταρρυθμίσεις

Επειτα από μια κακή επίδοση στις τοπικές και περιφερειακές εκλογές του Μαΐου, ο σοσιαλιστής πρωθυπουργός της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ προκήρυξε πρόωγες εθνικές εκλογές στις 23 Ιουλίου, ενώ προηγούμενος είχε ανακοινωθεί πως θα διεξαχθούν τον Δεκέμβριο. Η διαδικασία θα αναδείξει εκπροσώπους για το σύνολο των 350 έδρων της Κάτω Βουλής (Κογκρέσο των Αντιπροσώπων), καθώς και για τις 208 από τις 285 έδρες της Άνω Βουλής (Γερουσία).

Στη συνέχεια ο νέος πρωθυπουργός θα πρέπει να λάβει έγκριση από την Κάτω Βουλή και επί του παρόντος το κεντροδεξιό Λαϊκό Κόμμα (PP) προηγείται στις δημοσκοπήσεις με 34% των συμμετεχόντων. Το ποσοστό είναι σημαντικά αυξημένο από το 21% στις προηγούμενες εκλογές, τον Νοέμβριο του 2019. Μαζί με το δεξιό Vox (με 13% στις δημοσκοπήσεις έναντι του 15% το 2019) είναι φαβορί για να σχηματίσουν την επόμενη κυβέρνηση. Εντούτοις το κεντροαριστερό Ισπανικό Σοσιαλιστικό Κόμμα (PSOE) του Σάντσεθ έχει καλύψει εν μέρει το χαμένο έδαφος με 28%, ενώ και οι αριστεροί σύμμαχοί του στο νεοσύστατο Sumar (που αντικαθιστά το

Podemos) μπορούν να ελπίζουν σε 13% (τα ίδια ποσοστά είχαν και τον Νοέμβριο του 2019), σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις.

Αναφορικά με την οικονομία της χώρας, τώρα αυτή υστερεί σε σχέση με τους εταίρους της στην Ευρώπη. Συγκεκριμένα, το πρώτο τρίμηνο του 2023 το πραγματικό ΑΕΠ ήταν μόλις 0,1% υψηλότερο από ό,τι το τέταρτο τρίμηνο του

Η ανάπτυξη παραμένει αδύναμη και η ανεργία είναι πάνω από 12%.

2019, δηλαδή πριν από την κρίση του κορωνοϊού και τη στιγμή που η σημερινή κυβέρνηση του Πέδρο Σάντσεθ ανέλαβε τα καθήκοντά της. Την ίδια περίοδο το σύνολο της Ευρώζωνς είχε ρυθμό ανάπτυξης 2,2% και η οικονομία της γειτονικής Πορτογαλίας είχε ΑΕΠ αυξημένο κατά 4,4%. Και αυτό συνέβη παρά την πολύ μεγαλύτερη δημοσιονομική τόνωση στην Ισπανία, όπου το δημόσιο χρέος διογκώθηκε από 98,2% του ΑΕΠ το 2019

σε 113,2% το 2022 (+15 ποσοστιαίες μονάδες), σε σύγκριση με την άνοδο κατά 7,5 ποσοστιαίες μονάδες στην Ευρώζων, στο 91,6%. Η Πορτογαλία κατάφερε μάλιστα να μειώσει τον δείκτη χρέους της κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες, στο 113,9% του ΑΕΠ, και, σε αντίθεση με την Ισπανία, πιθανότατα θα έχει κονδριακή ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς τα επόμενα χρόνια.

Δεδομένης της αύξησης του ποσοστού μόνιμων θέσεων εργασίας στην Ισπανία, η ανεργία μειώθηκε από 13,9% τον Νοέμβριο του 2019 σε 12,7% φέτος τον Ιούνιο. Ωστόσο, παραμένει πολύ υψηλότερη από ό,τι στην Ευρωζώνη (ποσοστό ανεργίας 6,5%), στην Πορτογαλία (6,4%) και στη Γερμανία (2,9%). Για να κλείσει το χάσμα η Ισπανία χρειάζεται περαιτέρω διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, όχι κρατικές δαπάνες. Ο Αλμπέρτο Νούνιεθ Φεϊχό του Λαϊκού Κόμματος φαίνεται να θέλει να κυβερνήσει ως μεριτοπαθής. Λόγω χάριν προτείνει περιορισμένες μόνο φορολογικές ελαφρύνσεις, ενώ επιθυμεί να συνεργαστεί στενά με τους εταίρους στο επ.Ε.

* Οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Σάββατο 22 Ιουλίου, η ημέρα της μεγάλης εκκένωσης. Η οικογένεια του Κρεγκ Γκάμπι βρισκόταν για μπάνιο στην παραλία όταν έφτασε το μήνυμα στα κινητά τους από το «112». Στο μέσον, ο Βασίλης Κωστομοίρης (δεξιά), πρόεδρος της κοινότητας στην Ψίνθο, με δύο από τις οικογένειες που φιλοξενήθηκαν στο χωριό του μετά την εκκένωση στο Κιοτάρι. Δεξιά, σκάφος μεταφέρει τουρίστες προς την πόλη της Ρόδου το Σάββατο. Χιλιάδες άνθρωποι εγκατέλειψαν την περιοχή με πλωτά μέσα.

Κυνηγώντας μια φωτιά που κάνει κύκλους

Οι κάτοικοι της Ρόδου περιπολούν για να προλάβουν αναζωπυρώσεις

Του απεσταλμένου μας στη ΡΟΔΟ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το μεγάλο σύννεφο καπνού που ορθώνεται πάνω από τις μαυρισμένες πλαγιές, έξω από το χωριό Βάτι, ορίζει το σημείο του νέου πύρινου μετώπου στη Ρόδο. Ογδοη ημέρα και η φωτιά καίει ακόμη. Υπάρχει, όμως, και μια άλλη πιθανή απειλή. Σε μέρα που είχαν πληγεί εμφανίζονται μικροί πίδακες καπνού, ένα κουφάρι δέντρου καπνίζει σαν καμινάδα, ενώ σε κοντινή απόσταση νησίδες ανέγγιχτου πευκοδάσους αντέχουν ακόμη. Στον φιδωτό δρόμο που οδηγεί στο χωριό Λάερμα, ένα πυροσβεστικό όχημα εφοδιάζεται με νερό από υδροφόρα για να προλάβει αντίστοιχες μικροσστιές, προτού εξελιχθούν σε μεγάλες πυρκαγιές με το επόμενο φύσημα του ανέμου.

Οι αναζωπυρώσεις, όμως, που ξεφύγουν σε άλλα σημεία, κυρίως υποανατολικά του νησιού, στέλνουν ξανά τη φωτιά προς οικισμούς που είχαν κινδυνεύσει την προηγούμενη ημέρα κυκλώνοντας τους, όπως συνέβη χθες στο Γεννάδι. Κάτοικοι που επέστρεψαν καλούνται να τους εγκαταλείψουν ξανά. Ενα αδιάκοπο κυνηγητό με τη φωτιά, η οποία μοιάζει να κάνει κύκλους στο νησί και να κατευθύνεται και πάλι προς τη θάλασσα.

Στον δρόμο που οδηγεί στο Βάτι, ένας νεαρός κτηνοτρόφος παρατηρεί τη φωτιά, είναι πρωί Τρίτης, οι φλόγες βρίσκονται ψηλά στο βουνό, σε σημεία όπου μόνο ενσέρια μέσα μπορούν να πλησιάσουν. Την προηγούμενη νύχτα λέει ότι επέστρεψε στο σπίτι του στις τρεις τα ξημερώματα, καθώς προσπαθούσε μαζί με πυροσβέστες και συντο-

πίτες του να ανακόψει μια ακόμη αναζωπύρωση για να μην καταλήξει στα Προφίλια. Περιγράφει ότι είχαν μαζί τους τέσσερα πυροσβεστικά οχήματα και είχαν μαζευτεί δέκα αγροτικά με βυτία και 30 εθελοντές για να τους συνδράμουν και ως γνώστες της περιοχής να υποδείξουν τις κατάλληλες διαδρομές μέσα στο δάσος για να υπάρχουν δίοδοι διαφυγής. «Τη σβήναμε, προχωρούσαμε ένα μέτρο και φούντωνε πάλι πίσω μας. Προσπαθούσαμε ξανά με τις τσάπες, με ό,τι είχαμε», λέει.

Όσο μιλάμε, πιθανότατα λόγω του φαινομένου της κηλιδώσης, μια νέα εστία φουντώνει ψηλά σε λόφο μακριά από το κυρίως μέτωπο. Κάποιος ντόπιος απορεί βλέποντας τις φλόγες να ξεπερνούν τα μακριά. «Πες, δεν είναι βαλτή αυτή η φωτιά;» αναρωτιέται. Εναέρια μέσα επικειρούν για να την περιορίσουν. Πρώτα τρία Canadair πραγματοποιούν διαδοχικές ρίψεις, οι φλόγες όμως σε δευτερόλεπτα ξεπροβάλλουν ξανά. Επειτα στο ίδιο σημείο εστιάζουν τέσσερα Air Tractors, το ένα μετά το άλλο, βουτάνε όσο πιο κοντά μπορούν, προσπαθώντας να πλύνουν το νέο μέτωπο. Όσο πυκνώνει ο καπνός, καταφθάνει στον κεντρικό δρόμο ένα αγροτικό με δέκα εθελοντές. Μαντίλια στα πρόσωπα, τσάπες και φτυάρια στα χέρια. Θα έρθουν και άλλοι με τα αυτοκίνητά τους ή με μηχανάκια για να βοηθήσουν όπως μπορούν, είτε τραβώντας τις φωτιές είτε κτυπώντας τη φωτιά με κλαρί. Τis τελευταίες ημέρες, συνήθως με καλέσματα ή συνεννοήσεις σε ομάδες του Facebook, ντόπιοι αυτοοργανώνονται και πραγματοποιούν περιπολίες στα καμένα και κατά τη διάρκεια της νύχτας, μήπως εντοπίσουν αναζωπυ-

Μαντίλι στο πρόσωπο και φτυάρι στα χέρια. Εθελοντής στο δάσος κοντά στο χωριό Βάτι της Ρόδου σε μια άνοιξη μάχη.

Για ογδοη μέρα χθες το νησί φλεγόταν - «Τη σβήναμε, προχωρούσαμε ένα μέτρο και φούντωνε πάλι πίσω μας», λέει κτηνοτρόφος που βοηθάει στην κατάσβεση.

ρώσεις. Όταν βρουν κάποιο επικίνδυνο σημείο, ρίχνουν χώμα με φτυάρια πάνω σε «καντλάκια» που εμφανίζονται στην καμένη γη.

Χθες η φωτιά απειλούσε σπίτια περιμετρικά του Γενναδίου, καθώς πυροσβέστες, εθελοντές και ντόπιοι προσπαθούσαν να την ανακόψουν. Μέσω του «112» κάτοικοι είχαν ειδοποιηθεί να εγκαταλείψουν το Γεννάδι, καθώς και τα χωριά Πλημμυρί και Λαχανιά.

Στα Λάερμα, ένα από τα χωριά που είχαν κυκλωθεί από τη φωτιά τις προηγούμενες ημέρες, με τις φλόγες να κα- ταστρέφουν πολλές αγροτικές αποθήκες,

γεωργικό εξοπλισμό, αντλίες και εργαλεία, δεν είχαν φθάσει χθες κλιμάκια καταγραφής των ζημιών για να εκτιμηθεί το μέγεθός τους. Ένας από τους κατοίκους περιέγραψε στην «Κ» πώς το τοπικό πυροσβεστικό κλιμάκιο και ντόπιοι κράτησαν το χωριό όρθιο ενώ οι φλόγες το είχαν περικυκλώσει. «Βλέπαμε τη φωτιά από τις 18 Ιουλίου, τρεις ημέρες, να έρχεται και δεν είχαν σκαωθεί ακόμη τα μποφόρ. Μετά ήταν αργά», είπε. «Εριζα νερό στο σπίτι μου, οι φλόγες έφθασαν στις αυλές. Ήταν δραματικά. Πήγαμε στο γήπεδο του χωριού και μείναμε εκεί μέχρι τα ξημερώματα, όταν ήμασταν ασφαλείς». Ο ίδιος και η γυναίκα του εργάζονται σε ξενοδοχειακή μονάδα στο Κιοτάρι, η οποία αυτή τη στιγμή δεν λειτουργεί, και ανησυχούν πλέον και για το επαγγελματικό τους μέλλον. Μέρος της περιοχής είχε καεί πάλι το 2008. «Καταστράφηκαν και νέα δάση, που δεν είχαν προλάβει να βγάλουν κουκουάρια, να πέσει σπόρος για να φυτρώσουν ξανά», είπε άλλος κάτοικος της Λάερμα. «Τι θα απογίνει αυτό το δάσος;».

Δύσκολη και η χθεσινή μέρα στην Κέρκυρα - Εκκενώθηκαν οι οικισμοί Ημερολιά, Σύκι και Λούτσες - Στο νοσοκομείο δύο πυροσβέστες.

νίζει ο δήμαρχος, «οι οικογένειες έχουν ανοίξει τα σπίτια τους, πολλές νοικοκυρές φέρνουν φαγητό, τα καταστήματα επιστρέφουν δωρεάν, έχουμε μεγάλες προσφορές από τους αρτοποιούς Ιωαννίνων, την Εκκλησία των Καθολικών, την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και τη Μητρόπολη Κέρκυρας». Οι εθελοντές δα-

σοπυροσβέστες από περισσότερες από δεκαπέντε ομάδες είναι επίσης επί ποδός. «Σε όλα τα χωριά της περιοχής θα υπάρχουν περιπολίες το βράδυ, διότι είμαστε πεπεισμένοι ότι οι πυρκαγιές έχουν προκληθεί από εμπρησμούς», υπογραμμίζει ο ίδιος.

Στο νησί των Φαιάκων οι εκκενώσεις άρχισαν μόλις εκδηλώθηκε η μεγάλη πυρκαγιά και συνεχίζονταν όλη την ημέρα χθες (Καλαμάκι, Απράος κ.α.). «Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις, λίγες ώρες αργότερα ο κόσμος επιστρέφει στις οικίες του, καθώς τα συγκεκριμένα μέτωπα τίθενται υπό έλεγχο». Ο δήμαρχος εκτιμά ότι έως χθες το απόγευμα οι τουρίστες που μετακινήθηκαν έφθασαν τους 1.100.

Δύο πυροσβέστες έχουν μεταφερθεί στο νοσοκομείο Ιωαννίνων και Κέρκυρας, με αναπευστικά προβλήματα ο ένας και κάταγμα ο δεύτερος. «Ο περιφερειακός διοικητής Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Ιονίων Νήσων κ. Νίκος Κολοβός, που ενορκώστρωσε όλες τις επιχειρήσεις και βρισκόταν στην πρώτη γραμμή, μεταφέρθηκε με σοβαρά προβλήματα στο νοσοκομείο», αναφέρει ο δήμαρχος. «Από την πύρινη λαίλαπα σώσαμε πολλά οικοστάτα ζώα - κατσίκες, αλόγα, γαϊδουράκια», σημειώνει μεταξύ άλλων ο κ. Μαχειμάρης.

Στη διάρκεια του προηγούμενου 24ώρου εκδηλώθηκαν 53 δασικές πυρκαγιές, μεταξύ άλλων και στο Δερβενάκι Αχαΐας, όπου οι πολλαπλές αναζωπυ-

ρώσεις αντιμετώπιζονταν κατά τη διάρκεια της χθεσινής μέρας. Σύμφωνα με τον χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς, σήμερα σε ακραίο κίνδυνο πυρκαγιάς (κατηγορία 5) βρίσκονται οι περιφέρειες Αττικής, Στερεάς Ελλάδας (Βοιωτία, Εύβοια, Φθιώτιδα, Φωκίδα), Πελοποννήσου (Αργολίδα, Κορινθία, Δυτικής Ελλάδος (Αχαΐα), Θεσσαλίας (Λάρισα, Μαγνησία), Κεντρικής Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη).

Η θερμοκρασία αναμένεται να φτάσει τους 43 με 45 βαθμούς Κελσίου στη Θεσσαλία, στην Ανατολική Στερεά και στην Πελοπόννησο, ενώ τοπικά το εσωτερικό της Ανατολικής Στερεάς και της Ανατολικής Πελοποννήσου τους 46 βαθμούς.

Ανοιξαν τα σπίτια τους, πρόσφεραν ρούχα, τους μετέφεραν δωρεάν

Φορούσαν μόνο τα μαγιό και τις σαγιονάρες. Το πρωί του περασμένου Σαββάτου, όταν στάλθηκε το μήνυμα για εκκένωση στο Κιοτάρι της Ρόδου, ο Βρετανός Κρεγκ Γκάμπι μαζί με τη σύζυγό του και τα τρία παιδιά τους βρισκόταν στην παραλία. Είδαν τον μαύρο καπνό από μακριά, περπάτησαν δέκα χιλιόμετρα στον ήλιο, ώσπου μεταφέρθηκαν με πλωτά μέσα στην πόλη της Ρόδου και έπειτα στο κλειστό γήπεδο «Βενετόκλειο». Θα περνούσαν τη νύχτα εκεί, σε στρώματα στο παρκέ, μαζί με άλλους τουρίστες, εάν δεν εμφανιζόταν ο Βασίλης Κωστομοίρης. Προσφέρθηκε να τους φιλοξενήσει. «Ήταν ο σωτήρας μας, σταθήκαμε τυχεροί που τον γνωρίσαμε», λέει ο κ. Γκάμπι.

Ο Βασίλης Κωστομοίρης, πρόεδρος της τοπικής κοινότητας στην Ψίνθο, πήρε εκείνο το βράδυ άλλες δύο οικογένειες με παιδιά, από τη Βρετανία και από τη Σουηδία, συνολικά 17 άτομα όπως λέει, για να τις φιλοξενήσει στο χωριό. Εμείναν σε ένα σπίτι του γιου του, σε ενοικιαζόμενο διαμέρισμα που παραχώρησε αφλοκερδώς άλλος ντόπιος και σε οικία που ανήκει σε Γερμανό ιδιοκτήτη, ο οποίος επίσης προσφέρθηκε να βοηθήσει. Ο κ. Γκάμπι περιγράφει ότι ενώ έφθασαν μεσάνυχτα στο χωριό, άνοιξε το φαρμακείο και ένα μίνι μάρκετ για να πάρουν προμήθειες. Ο κ. Κωστομοίρης έδωσε ρούχα σε μια οικογένεια και ανέλαβε τις επόμενες ημέρες την ξενάγησή τους στην περιοχή. «Μας δάνεισε το αυτοκίνητό του και μας μετέφερε και στο ξενοδοχείο μας όταν ήταν ασφαλές, για να πάρουμε τις βαλίτσες μας και τα διαβατήριά μας. Έκανε αυτή τη φριχτή εμπειρία πιο ανεκτή για εμάς και τα παιδιά μας, τον ευγνωμονούμε», λέει ο κ. Γκάμπι.

Αυτή δεν ήταν η μόνη κίνηση ανιδιοτελούς προσφοράς από ντόπιους τις τελευταίες ημέρες. Κάποιοι άνοιξαν τα σπίτια τους, άλλοι προσφέρθηκαν να πλύνουν τα ρούχα Σλοβάκων πυροσβεστών που έφθασαν στο νησί για να ενισχύσουν τις ελληνικές δυνάμεις. Ορισμένοι κάτοικοι, όπως ο Δημήτρης Ακριβούλης, ανέλαβαν να μεταφέρουν

Τα παραδείγματα ανιδιοτελούς προσφοράς των κατοίκων του νησιού προς τους τουρίστες που έζησαν τον εφιάλτη.

κ. Ακριβούλης φιλοξένησε δύο εργαζομένους σε μπαρ ξενοδοχείου, το οποίο υπέστη μερική καταστροφή από τις φλόγες. Το πρώτο βράδυ, όπως λέει, το είχαν περάσει στην παραλία. Την Κυριακή έμειναν στο διαμέρισμά του στην πόλη της Ρόδου και έπειτα ο εργοδότης τους μερίμνησε για τη στέγασή τους.

Χθες ο Νίκος Μουστακας περίμενε στα Βλυσά δύο οικογένειες από τη Βρετανία, όπως λέει, θα φιλοξενούνταν δωρεάν στα ενοικιαζόμενα δωμάτιά του, καθώς εκεί όπου έμειναν δεν είχε ακόμη αποκατασταθεί η υδροδότηση και το ρεύμα. Η οικογένεια του Κρεγκ Γκάμπι έχει πλέον μεταφερθεί σε άλλο ξενοδοχείο του νησιού, με μέριμνα του ταξιδιωτικού πρακτορείου τους, για τις υπόλοιπες εννέα ημέρες των διακοπών τους. Βρέθηκε κατάλυμα για αυτούς γιατί υπήρχαν άλλες ακυρώσεις από ταξιδιώτες που δεν έβλεψαν να έρθουν λόγω της φωτιάς.

Οι νέοι αρνήθηκαν να φύγουν και έμειναν πίσω για να σώσουν τα σπίτια τους

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ**

«**Αγωνιού** για τους κατοίκους από τις Λούτσες που αρνήθηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους» τους έχουμε στεϊλί φίλους, γνωστούς, ακόμη και ψυχολόγο για να τους μεταπειλήσει, αλλά τίποτα». Είναι λίγο μετά τις 7 το απόγευμα της Τρίτης και ο δήμαρχος Βόρειας Κέρκυρας, Γιώργος Μαχειμάρης, βρίσκεται στην Ημερολιά και παρακολουθεί τις τελευταίες ρίψεις ελικόπτερου προτού βασιλέψει ο ήλιος. «Οι κάτοικοι που αρνούνται να εγκαταλείψουν είναι νέοι και θέλουν να σώσουν τις περιουσίες τους, ωστόσο αυτό δεν μειώνει την ανησυχία μου», διευκρινίζει. «Αυτή τη στιγμή η κατάσταση στις

Λούτσες είναι πολύ κρίσιμη». Στην Κέρκυρα οι αναζωπυρώσεις χθες ήταν πολλές στη βορειοανατολική πλευρά. Πριν από τις Λούτσες, μήνυμα από το «112» έλαβαν και οι κάτοικοι των οικισμών Ημερολιά και Σύκι προς το λιμάνι της Κασσιόπης. Στα μέτωπα επικειρούσαν 62 πυροσβέστες με τρεις ομάδες πεζοπόρων τμημάτων και 21 οχήματα και από αέρος, περιοδικά, έξι αεροσκάφη προς την Αχαράβη. Εκεί διατίθενται χώροι φιλοξενίας, ενώ κάποιος μεταφέρθηκαν βάσει των αναγκών τους στο γηροκομείο και στο νοσοκομείο. «Είναι συγκινητική η ανταπόκριση όλων», το-

Η τεχνολογία μπορεί να αναμορφώσει τη χώρα και να βελτιώσει τη ζωή των πολιτών.

Η τεχνολογία εξελίσσεται σε έναν ισχυρό σύμμαχο για τις κυβερνήσεις που έχουν στόχο να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας αλλά και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Ανάλογα με το πώς χρησιμοποιείται, μπορεί να δώσει εύκολα πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, τις κρατικές υπηρεσίες, να διευκολύνει τις μεταφορές και πολλά άλλα.

Η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι απαραίτητη για την εκπαίδευση, γι' αυτό η κυβέρνηση θα πρέπει να διασφαλίσει ότι όλοι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε υψηλής ταχύτητας ίντερνετ, προωθώντας έτσι την ισότιμη πρόσβαση στη γνώση, δίνοντας την ευκαιρία να ανα-

πτύξουν οι νέοι τις δεξιότητές τους. Η ιατρική τεχνολογία είναι ακόμη μία πτυχή που μπορεί να ωφελήσει τους πολίτες. Οι τηλειατρικές υπηρεσίες μπορούν να βελτιώσουν την πρόσβαση σε ιατρική φροντίδα, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες περιοχές που δεν υπάρχει εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε ιατρούς και νοσοκομεία, ενώ οι ηλεκτρονικές παραγγελίες φαρμάκων και η ηλεκτρονική καταγραφή του ιστορικού των ασθενών μπορούν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Επιπλέον, η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει τις υπηρεσίες του κράτους και τη διακυβέρνηση της χώρας. Δια-

δικτυακές πλατφόρμες και ψηφιακές εφαρμογές μπορούν να επτρέψουν στους πολίτες να συμμετέχουν περισσότερο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να διαδραματίσουν με τις αρχές για τις καθημερινές τους ανάγκες.

Αυτό από μόνο του θα βελτιώσει την ποιότητα της δημοκρατίας αλλά και θα τονώσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο κράτος και τους θεσμούς. Έξυπνα δίκτυα, αισθητήρες και λογισμικό μπορούν να βοηθήσουν στην αειφόρο ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος κάνοντας έτσι αποτελεσματικότερη τη χρήση των πόρων που δαπανά το κράτος.

Βέβαια δεν είναι όλα ρόδινα και είναι

σημαντικό να ληφθούν υπόψη τυχόν κίνδυνοι και προκλήσεις που σχετίζονται με την τεχνολογία, όπως η προστασία της ιδιωτικότητας και η κυβερνοασφάλεια. Η τεχνολογία μπορεί να αναμορφώσει τη χώρα και να βελτιώσει τη ζωή των πολιτών οπότε είναι καθήκον της κυβέρνησης να διασφαλίσει ότι χρησιμοποιείται με διαφάνεια, δίκαια και αποτελεσματικά προς όφελος της κοινωνίας συνολικά. Έτσι, σύστημα θα μιλάμε για μια διαφορετική χώρα, μια χώρα που θα είμαστε περήφανοι να είμαστε πολίτες της.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Η τεχνολογία στη φαρέτρα του κράτους

Τα τρία πρότζεκτ που ακυρώθηκαν θα παρείχαν 3,5 GW ενέργειας, τουλάχιστον 11% της συνολικής παραγωγής από τα υφιστάμενα πάρκα ανεμογεννητριών στις ακτές των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρώπης.

Σε κρίση τα υπεράκτια αιολικά πάρκα λόγω υψηλού κόστους

Ακυρώθηκαν τρία σχέδια σε ΗΠΑ, Ευρώπη – Υπό απειλή και υφιστάμενα έργα

Σε κρίση βρίσκεται μια σειρά από μεγάλα πρότζεκτ υπεράκτιων ανεμογεννητριών, σε μια περίοδο κατά την οποία ο πλανήτης χρειάζεται περισσότερο από ποτέ καθαρές μορφές ενέργειας. Ειδικότερα, μια μονάδα της ισπανικής Iberdrola ακύρωσε τη συμφωνία για παροχή αιολικής ενέργειας από ένα προγραμματισμένο πάρκο ανεμογεννητριών στις ακτές της Μασαχουσέτης. Επίσης, η Orsted της Δανίας δεν κατάφερε να υποβάλει ελκυστική προσφορά για παροχή ενέργειας στο Rhode Island, όπου η βασική υπηρεσία κοινής ωφελείας δήλωσε ότι το αυξανόμενο κόστος καθιστά την προσφορά ακριβή. Τέλος, η κρατική Vattenfall της Σουηδίας ακύρωσε τα πλάνα της για δημιουργία πάρκου ανεμογεννητριών στις ακτές της Βρετανίας, επικαλούμενη τον υψηλό

πληθωρισμό. Παρότι η ζήτηση για ΑΠΕ αυξάνεται σημαντικά, το κλιμακούμενο κόστος βάζει εμπόδια στα πρότζεκτ για offshore ανεμογεννητρίες. Οι υψηλές θερμοκρασίες ασκούν τεράστια πίεση στα δίκτυα ηλεκτρισμού διεθνώς, αναδεικνύοντας την ανάγκη για μεγαλύτερη ηλεκτροπαραγωγή και για ταχύτερη

απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Στην Ευρώπη η απεξάρτηση από το ρωσικό πετρέλαιο και φυσικό αέριο έχει επίσης δώσει ώθηση στην πράσινη μετάβαση. Τα τρία πρότζεκτ που ακυρώθηκαν θα παρείχαν 3,5 GW ενέργειας, τουλάχιστον 11% της συνολικής παραγωγής από τα υφιστάμενα πάρκα ανεμογεννητριών στις ακτές των ΗΠΑ και της Ευρώπης. Μάλιστα, η ισχύς τους είναι πιθανό να αυξανόταν περαιτέρω σε βόθρος χρόνου.

Ταυτόχρονα, υπό απειλή βρίσκονται και υφιστάμενα πρότζεκτ στις Ηνωμένες Πολιτείες με συνολική ισχύ τουλάχιστον 9,7 GW: οι εταιρείες που τα διαχειρίζονται θέλουν να επαναδιαπραγματευθούν ή να ακυρώσουν τα συμβόλαια, διότι όπως υποστηρίζουν οι τιμές είναι πλέον πολύ χαμηλές, ώστε να δικαιολο-

γήσουν τις επενδύσεις τους. Πράγματι, τον τελευταίο χρόνο έχει αυξηθεί το κόστος στα υλικά κατασκευής των ίδιων των τουρμπινών, ιδίως του χάλυβα, υποχρεώνοντας τους κατασκευαστές τους να ανεβάσουν τις τιμές. Επίσης, έχει αυξηθεί το κόστος για βασικές υπηρεσίες, όπως για τα ειδικά σκάφη που εγκαθιστούν τις ανεμογεννητρίες. Τέλος, τα υψηλά επιτόκια ανεβάζουν το κόστος εξυπηρέτησης των δανείων.

Υπάρχουν βέβαια πρότζεκτ που προχωρούν κανονικά στις ΗΠΑ, στη Βρετανία και τη Βόρεια Ευρώπη. Ωστόσο, όσα ακυρώθηκαν ή καθυστερούν καταδεικνύουν ότι οι κυβερνήσεις που έχουν δεσμευθεί στα έργα offshore ανεμογεννητριών θα πρέπει πλέον να πληρώσουν αδρά για να τα υλοποιήσουν.

Πίτσα με μόλις 0,60 δολάριο στην Ινδία

Ο πληθωρισμός που καλπάζει πιέζει το διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών και τους αναγκάζει να κόψουν μη αναγκαία έξοδα, όπως για παράδειγμα το φαγητό σε εστιατόρια. Όμως η Domino's βρήκε έναν τρόπο να κρατήσει την πελατεία της στην πολυπληθέστερη χώρα του πλανήτη: με τη φθηνότερη πίτσα της στον κόσμο.

Η πίτσα των 49 ρουπιών (0,60 δολάριο) που πουλάει στην Ινδία είναι η φθηνότερη πίτσα Domino's σε όλο τον κόσμο και αποτελεί την αιχμή του δόρατος στη μάχη της αλυσίδας απέναντι στον ανεξέλεγκτο πληθωρισμό. Η πίτσα των 60 σεντς έχει διάμετρο 17 εκατοστά και περιέχει λιγότερη ντομάτα. Έχει τυρί και λίγα μυρωδικά, όπως βασιλικό και μαϊντανό. Συγκριτικά, στη Σαγκάη η φθηνότερη αλμυρή πίτσα της Domino's κοστίζει περίπου 3,80 δολάρια και στο Σαν Φρανσίσκο περίπου 12 δολάρια.

Καθώς οι Ινδοί τρώνε λιγότερο έξω λόγω της τεράστιας αύξησης στις τιμές των τροφίμων, η Domino's στοχεύει να προσελκύσει πελάτες στα καταστήματά της διαφημίζοντας την πίτσα των 49 ρουπιών.

Αλλά σε αυτή την αγορά του 1,4 δισ. ανθρώπων, και οι άλλες αλυσίδες εστιατορίων, όπως η Pizza Hut και η Burger King, αναγκάζονται να αλλάξουν τακτική για να αντιμετωπίσουν τον ανεξέλεγκτο πληθωρισμό. Οι εταιρείες προσπαθούν να διατηρήσουν το μερίδιο αγοράς που απέκτησαν έπειτα από τρεις δεκαετίες υψηλής ανάπτυξης σε μια χώρα που είναι κρίσιμη για το μέλλον τους. Στόχος τους είναι να υπερασπιστούν τα μερίδια αγοράς που απέκτησαν με κόπο σε ένα μέρος όπου είναι δύσκολο να ανταγωνιστείς την κουλουρά του street food, καθώς οι ντόπιοι τρώνε τα τοπικά φαγητά σε τιμές που ξεκινούν από τις 10 ρουπίες.

Η Pizza Hut διαφημίζει επιθετικά πίτσες που ξεκινούν από 79 ρουπίες (0,96 δολάριο) οι οποίες επίσης είναι οι φθηνότερες που πουλάει η αλυσίδα σε όλο τον κόσμο.

Τα McDonald's κυκλοφόρησαν γεύματα στη μισή τιμή τον Ιούνιο, πιστεύοντας ότι αυτά θα φέρουν περισσότερους πελάτες στα καταστήματά τους, με αποτέλεσμα τελικά να ενισχύσουν τις πωλήσεις και τα περιθώρια κέρδους. Η Jubilant FoodWorks, που διαχειρίζεται τα 1.816 καταστήματα Domino's στην Ινδία, πραγματοποιεί μια συνάντηση προσωπικού κάθε Δευτέρα πρωί για να βρει νέους τρόπους διαχείρισης του κόστους και να καταπολεμήσει τον πληθωρισμό ρεκόρ που συνέβαλε στη μείωση των κερδών της κατά

Η πίτσα των 60 σεντς στην Ινδία έχει διάμετρο 17 εκ. και περιέχει λιγότερη ντομάτα. Συγκριτικά, στη Σαγκάη η φθηνότερη αλμυρή πίτσα της Domino's κοστίζει περίπου 3,80 δολάρια και στο Σαν Φρανσίσκο περίπου 12 δολάρια.

Μάχη τιμών από αλυσίδες εστιατορίων για να προσελκύσουν πελάτες και να διατηρήσουν το μερίδιο αγοράς τους, κόντρα στον πληθωρισμό που καλπάζει.

70% τους πρώτους τρεις μήνες του 2023. Για παράδειγμα, από τον Δεκέμβριο η εταιρεία έχει αφαιρέσει τα καπάκια από όλα τα κουτιά με πίτσες που καταναλώνονται μέσα στα εστιατόριά της, εξοικονομώντας 0,6 σεντ σε κάθε πίτσα. Πρόκειται για σημαντική εξοικονόμηση στο κόστος συσκευασίας, καθώς το 37% του τζιρού της παράγεται από πελάτες που τρώνε μέσα στα εστιατόρια.

Οι τιμές του τυριού αυξήθηκαν στην Ινδία κατά 40% στη διάρκεια του 2022-2023, ενώ το κόστος του κοτόπουλου και των χάρτινων κουτιών ενισχύθηκε κατά 30%. Τις τελευταίες εβδομάδες, οι τιμές της ντομάτας εκτινάχθηκαν πάνω από 400%, σε επίπεδα ρεκόρ, καθώς τα νοικοκυριά ταλαιπωρούνται από τις αυξημένες τιμές προϊόντων, από το γάλα μέχρι τα δημητριακά και τα μπαχαρικά.

διασπορά ειδήσεων
ΝΕΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12:00 - 13:00

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΔΙΑΡΧΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
06.04 - 03.09
2023

ΜΥΘΩΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ
ΑΡΙΑΔΝΗ - ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

ΜΥΘΗ UNBOUND
ARIADNE - ANDROMEDA

Χορηγός Εκπομπής: Επισκόπος Χορηγός Αερομεταφορών Με τη Στήριξη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ | AEGEAN | Μουσείο Μοντέρνας Μουσικής

Λεβέντιος Πινακοθήκη
 A.C. LEVENTIS GALLERY

leventisgallery.org | @leventisgallery
 Αναστασίου Γ. Λεβέντη 5
 1097 Λεωφόρος, Κόρινθος, Τ. +357 22668838

Το κινεζικό κεφάλαιο εγκαταλείπει τη Δύση

Στροφή των επενδύσεων σε χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια το κινεζικό κεφάλαιο κυριολεκτικά επέλαυε στις δυτικές επιχειρήσεις αγοράζοντας από γερμανικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας μέχρι υποδομές στην Ευρώπη, συχνά προκαλώντας αντιπαράθεσεις και προβληματισμούς. Εφθασε να ενσπείρει ένα διχασμό ανάμεσα στις χώρες της E.E., ορισμένες εκ των οποίων έβλεπαν την κινεζική επέλαση ως απειλή, ενώ άλλες, ιδιαίτερες οι υπερχειρήμενες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, είχαν ανάγκη το κινεζικό κεφάλαιο. Η διαρκώς οξυμένη ένταση στις σχέσεις της με τις ΗΠΑ, ο τεχνολογικός και οικονομικός πόλεμος ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, αλλά και η ρασιστική εισβολή στην Ουκρανία έχουν καταστήσει πολύ πιο ανασφαλές τις διασυντητικές επενδύσεις και έχουν αποθαρρύνει το κινεζικό κεφάλαιο. Έτσι, τελευταία η Κίνα στρέφεται αλλού εγκαταλείποντας τις δυτικές οικονομίες, ιδιαίτερες μετά και την, έστω και διστακτική, προσχώρηση της E.E. Στο εναντίον της δυτικό μέτωπο.

Ο υπ' αριθμόν 1 αποδέκτης κινεζικών επενδύσεων είναι πλέον η Ινδονησία, με προφανή στόχο τα μεγάλα αποθέματα νικελίου.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, οι κινεζικές εταιρείες επενδύουν τώρα σε βιομηχανίες των χωρών της νοτιοανατολικής Ασίας, σε ορυχεία και ενεργειακά σχέδια γενικότατα στην Ασία, τη Μέση Ανατολή και τη Νότια Αμερική. Το ενδιαφέρον τους γι' αυτές τις χώρες συμβαδίζει με την προσπάθεια του Πεκίνου να σχηματίσει συμμαχίες μαζί τους και να διασφαλίσει, έτσι, την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες. Η αμερικανική εφημερίδα επικαλείται μάλιστα έρευνα του Αμερικανικού Ινστιτούτου Επιχειρήσεων, όπως αποκαλείται συντηρητική δεξαμενή σκέψης στις ΗΠΑ, σύμφωνα με την οποία ο υπ'

Ανήκουν πλέον στο παρελθόν οι ημέρες που η εξαγορά της γερμανικής βιομηχανίας ρομποτικής Kuka από την κινεζική Midea Group προκαλούσε συναγερμό στους πολιτικούς κύκλους του Βερολίνου όπως και οι εκκλήσεις Γερμανών πολιτικών προς τις γερμανικές επιχειρήσεις να υποβάλουν αντίπαλη προσφορά για να μείνουν οι κρίσιμες βιομηχανίες σε γερμανικά χέρια. Οι κινεζικές εταιρείες επενδύουν σε ορυχεία και ενεργειακά σχέδια γενικότατα στην Ασία, στη Μέση Ανατολή και στη Νότια Αμερική.

αριθμόν 1 αποδέκτης κινεζικών επενδύσεων είναι πλέον η Ινδονησία. Προφανής στόχος του Πεκίνου είναι τα μεγάλα αποθέματα νικελίου που διαθέτει η Ινδονησία και είναι αναγκαία για την ηλεκτροκίνηση και τη στροφή στην πράσινη οικονομία.

Εν ολίγοις, ανήκουν πλέον στο παρελθόν οι ημέρες που η εξαγορά της γερμανικής βιομηχανίας ρομποτικής Kuka από την κινεζική Midea Group προκαλούσε συναγερμό στους πολιτικούς κύκλους του Βερολίνου και εκκλήσεις Γερμανών πολιτικών προς τις γερμανικές επιχειρήσεις να υποβάλουν αντίπαλη προσφορά για να μείνουν οι κρίσιμες βιομηχανίες σε γερμανικά χέρια. Αποτελούν, επίσης, παρελθόν οι εποχές που οι κινεζικοί κολοσσοί, όπως ο ταξιδιωτικός όμιλος HNA και ο ασφαλιστικός όμιλος Anbang Insurance, ε-

ξαγόραζαν ξενοδοχεία πέντε αστέρων στη Νέα Υόρκη – π.χ. το Waldorf Astoria New York και το Starwood Hotels & Resorts Worldwide.

Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες πέραν των γεωπολιτικών εντάσεων ανάμεσα στο Πεκίνο και στη Δύση, όπως, για παράδειγμα, η εξαφάνιση ορισμένων από αυτούς τους κινεζικούς ομίλους, η πτώχευσή τους σε ορισμένες περιπτώσεις και σε άλλες η απορρόφσή τους από άλλες κινεζικές επιχειρήσεις. Ειδικότερα, οι εξαγορές ξενοδοχείων έχουν αντιμετωπισθεί από το Πεκίνο ως μια περιττή σπατάλη και έχουν αποθαρρυνθεί με κάθε τρόπο. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, πως έχει εκλείψει πλήρως το κινεζικό κεφάλαιο από τη Δύση. Η κινεζική Jin Jiang, για παράδειγμα, ελέγχει ακόμα το 13% της γαλλικής Accor, ενώ ο ξενοδοχειακός όμιλος Huazhu Hotels

Group ελέγχει πλήρως την Deutsche Hospitality.

Μειώνονται, πάντως, συνολικά οι άμεσες επενδύσεις της Κίνας στον υπόλοιπο κόσμο και σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία έχουν μειωθεί φέτος κατά 18% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Σε σύγκριση με την κορύφωση που κατέγραψε η κινεζική επέλαση το 2016 η μείωση φθάνει στο 25%, καθώς έχουν ελαχιστοποιηθεί οι διασυντητικές συγχωνεύσεις και εξαγορές, ενώ το Πεκίνο έχει επιβάλει αυστηρούς ελέγχους στις κινήσεις κεφαλαίων για να ανακόψει τις εκροές από τη χώρα.

Σημειώθουν ότι το τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους η Κίνα κατέγραψε καθαρές εκροές κεφαλαίων ύψους 11,2 δισ. δολ., σύμφωνα με στοιχεία του Νίκκει και της κινεζικής υπηρεσίας

ξένου συναλλάγματος. Πρόκειται για τις μεγαλύτερες εκροές που έχει γνωρίσει από το τρίτο τρίμηνο του 2019, όταν η οικονομία της κλονιζόταν από την πανδημία.

Όπως επισημαίνει η αμερικανική εφημερίδα, η σταδιακή αναδίπλωση του κινεζικού κεφαλαίου και η αποχώρησή του από τη Δύση μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των προσλήψεων και απώλεια θέσεων εργασίας σε πολλές δυτικές οικονομίες. Θα περιοριστεί, άλλωστε, η δεξαμενή επενδυτικών κεφαλαίων, στην οποία μπορούν να καταφύγουν για δαπανηρό επιχειρήσεις όπως εκείνες της Silicon Valley. Όλα αυτά σε μια στιγμή που η ανάκαμψη της Κίνας παραπαιεί, στεφάνοντας, έτσι, την παγκόσμια οικονομία από μια παραδοσιακή ατιομηχανή της ανάπτυξης της.

WALL STREET JOURNAL, CNBC, NIKKEI

Προσπάθεια προσέλκυσης ξένων επενδυτών και επιχειρήσεων από το Πεκίνο

Σε μια συγκυρία από κάθε άποψη αρνητική, το Πεκίνο προσπαθεί να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών και των επιχειρήσεων, αλλά και να προσελκύσει κεφάλαια ύψους 445 δισ. δολ. από εγχώριους επενδυτές. Στόχος του να χρηματοδοτήσει χιλιάδες σχέδια που δρομολογεί. Πολιορκεί, έτσι, ορισμένους από τους μεγαλύτερους επενδυτικούς ομίλους και προσπαθεί να κατευθύνει τις ανησυχίες τους για τη ραγδαία επιβράδυνση που σημειώνει η κινεζική οικονομία, καθώς και για τις απρόβλεπτες κινήσεις των Αρχών. Στη διάρκεια του Σαββατοκύριακου οι κινεζικές αρχές διοργάνωσαν ένα σπάνιο συμπόσιο με θέμα τις επενδύσεις στη δεύτερη οικονομία του κόσμου. Παραβρέθηκαν στελέχη από τις επενδυτικές KKR, Blackstone, Carlyle και Warburg Pincus, καθώς και ο Νιλ Ξεν, ιδρυτής της κινεζικής μονάδας της Sequoia Capital.

Την ίδια ημέρα το κινεζικό υπουργείο Εμπορίου προσκάλεσε σε συζήτηση στρογγυλούς τραπέζις ξένων στελεχών από 30 εκροές εταιρείες,

Στελέχη εταιρειών και επιμελητριών από όλο τον κόσμο στο συμπόσιο που διοργανώθηκε κατά τη διάρκεια του περασμένου Σαββατοκύριακου.

όπως και του αμερικανικού εμπορικού επιμελητηρίου και τους ομολόγους του από την E.E., την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα. Όπως σχολιάζουν οι Financial Times, ήταν το πρώτο συμπόσιο που διοργάνωσε το Πεκίνο με στελέχη των χρηματοπιστωτικών αρχών και ομίλους που διαχειρίζονται αμερικανικά κεφάλαια. Η συγκυρία είναι αρνητική, καθώς οι μεγάλες επενδυτικές και τα αμερικανικά κεφάλαια δεν έχουν τόση διάθεση να επενδύσουν στην Κίνα. Αρτία βέβαια τα σχέδια της Ουάσιγκτον να επιβάλει αυστηρότερους ελέγχους στις επενδύσεις αμερικανικών εταιρειών στην Κίνα, αλλά και εσωτερικοί λόγοι.

Η Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων συνέταξε κατάλογο με περισσότερα από 2.900 σχέδια, που προτείνει στις τοπικές και περιφερειακές αρχές να αναλάβουν να χρηματοδοτήσουν με τη συμμετοχή και βοήθεια των επενδυτών από τον ιδιωτικό τομέα.

Για παράδειγμα, η εκστρατεία που εξαπέλυσε το Πεκίνο την προηγούμενη διετία, όταν κυριολεκτικά συνέτριψε τους κινεζικούς τεχνολογικούς κολοσσοί καταφέροντας πλήγμα στο ταχύτατα αναπτυσσόμενο Ιντερνετ και περιορίζοντας δραματικά το εκτόπισμα όσων κινεζικών εταιρειών έδειχναν να έχουν αποκτήσει υπερβολικά δύναμη, επιρροή και αυτοπεποίθηση.

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας δεδομένων Preqin, στη διάρκεια του 2022 τα επενδυτικά κεφάλαια της Κίνας προσείλκυαν μόνο 36,8 δισ. δολ., όταν το χρονικό διάστημα από το 2019 μέχρι και το 2021 προσείλκυαν κατά μέσον όρο 148,9 δισ. δολ. ετησίως. Το 2017 είχαν προσελκύσει πάνω από 300 δισ. δολ., σημειώνοντας ιστορικό ρεκόρ. Η βρετανική εφημερίδα υπογραμμίζει πως στη διάρκεια του συμπόσιου δεν ανακοινώθηκαν συγκεκριμένοι στόχοι ή κατευθυντήριες γραμμές. Αντιθέτως, ενθαρρύνθηκε η ανταλλαγή απόψεων για την εικόνα της κινεζικής οικονομίας και για το πώς θα μπορούσαν να διευκολυνθούν οι επενδύσεις στη χώρα. Πηγές που συμμετείχαν στο συμπόσιο ανέφεραν στους FT ότι, μεταξύ άλλων, συζητήθηκαν και τρόποι με τους οποίους μπορεί να διευκολυνθούν οι κινεζικές εταιρείες να εγγραφούν σε χρηματιστήρια των δυτικών οικονομιών.

Προκειμένου, άλλωστε, να ενθαρρύνει παράλληλα και τους εγχώριους επενδυτές, η Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων συνέταξε κατάλογο

με περισσότερα από 2.900 σχέδια, που προτείνει στις τοπικές και περιφερειακές αρχές να αναλάβουν να χρηματοδοτήσουν παράλληλα με τη συμμετοχή και βοήθεια των επενδυτών από τον ιδιωτικό τομέα. Ανάμεσά τους δίνει σημασία πρωτίστως στην προσέλκυση επενδύσεων για έργα μεταφορών, συντήρησης υδάτινων πόρων, καθαρή ενέργεια, νέες υποδομές, προηγμένη μεταποίηση και σύγχρονες αγροτικές εγκαταστάσεις. Είχαν προηγηθεί μόλις την περασμένη εβδομάδα οι υποσχέσεις του Πεκίνου προς τον επιχειρηματικό κόσμο της χώρας ότι θα βελτιώσει τις συνθήκες για την επιχειρηματικότητα, που είχαν επιδεινωθεί εις το έπαρκον τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της πανδημίας και των αυστηρότερων ελέγχων που επέβαλε το Πεκίνο για να ανακόψει τη μετάδοσή της. Σημειώθουν ότι οι επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα στην Κίνα μειώθηκαν φέτος και τώρα αντιπροσωπεύουν μόλις το 53% του συνόλου των επενδύσεων σταθερού εισοδήματος. Τον Μάιο του 2015 είχαν φθάσει στο 65%.

BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES

Ερχεται αύξηση στις τιμές πετρελαίου το β' εξάμηνο

Ανοδικά αναμένεται να κινηθεί η τιμή του πετρελαίου το δεύτερο εξάμηνο του έτους, καθώς η ζήτηση αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς. Σύμφωνα με τον γενικό γραμματέα του διεθνούς φόρουμ ενέργειας (IEF) Τζόζεφ Μακ Μονίγκλ, η πετρελαϊκή ζήτηση επανήλθε γρήγορα στα επίπεδα προ πανδημίας, «αλλά η παραγωγή δυσκολεύεται περισσότερο να ακολουθήσει τον ρυθμό». Τόνισε μάλιστα πως αυτή την περίοδο ο μοναδικός παράγοντας που πιέζει προς τα κάτω τις τιμές είναι ο φόβος μιας επικείμενης ύφεσης. «Συνεπώς, για το δεύτερο μισό του έτους θα έχουμε σοβαρά προβλήματα στην επάρκεια της παραγωγής και ως αποτέλεσμα θα δείτε τις τιμές να "απαντούν", δήλωσε στο CNBC ο Μακ Μονίγκλ.

Ο ίδιος αποδίδει την ανοδική τάση των

Αιτία, η αναμενόμενη μεγάλη άνοδος της ζήτησης από Κίνα και Ινδία.

τιμών στην αυξανόμενη ζήτηση από την Ινδία και την Κίνα, η οποία είναι και η μεγαλύτερη αγορά σε εισαγωγές πετρελαίου διεθνώς. «Η Ινδία και η Κίνα μαζί θα συνεισφέρουν κατά 2 εκατ. βαρέλια την ημέρα στην αύξηση της ζήτησης το δεύτερο εξάμηνο φέτος», δήλωσε. Σε ό,τι αφορά το ακριβές ύψος των τιμών σημειώνει ότι τώρα βρίσκονται ήδη στα 80 δολάρια το βαρέλι και είναι πιθανό να συνεχίσουν την ανοδική πορεία. «Θα δούμε πολύ πιο απότομες μειώσεις στα α-

ποθέματα, οι οποίες θα αποτελέσουν ένδειξη για την αγορά ότι η ζήτηση σίγουρα αυξάνεται. Επομένως θα δείτε τις τιμές να ανταποκρίνονται σε αυτό», σημείωσε. Πάντως, δήλωσε βέβαιος ότι ο ΟΠΕΚ+ θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα για αύξηση της παραγωγής στην περίπτωση που υπάρξει μεγάλη ανισορροπία στην αγορά. «Δίνουν μεγάλη προσοχή στη ζήτηση. Θέλουν αποδείξεις ότι η ζήτηση αυξάνεται και θα υπάρχουν αντιδραστικές κινήσεις στην αγορά», υπογράμμισε. Μιλώντας συγκεκριμένα για την αγορά της Ευρώπης και την αυξημένη εισροή LNG, ο Μακ Μονίγκλ σημείωσε ότι υπήρξε σταθερότητα τον χειμώνα του 2022 λόγω των υψηλότερων θερμοκρασιών. «Ο καιρός ήταν κατά πάσα πιθανότητα το πιο τυχερό πράγμα που συνέβη», είπε, προειδοποιώντας όμως

ότι και οι επόμενοι δύο χειμώνες θα είναι εξίσου δύσκολοι. Εξ ου και τόνισε ότι δεν υπάρχει περιθώριο εφσυχασμού μόνο λόγω της μείωσης της τιμής του LNG. Απαιτούνται εξάλλου μεγαλύτερες επενδύσεις σε ΑΠΕ, προκειμένου να καλυφθεί η ζήτηση. Επίσης, τόνισε ότι πλέον καιρό θέμα στο G20 είναι η ενεργειακή ασφάλεια. «Σε φάση οφείλουμε να συνεχίσουμε να επιδιώκουμε την ενεργειακή μετάβαση και όλες οι επιλογές πρέπει να εξωτερικεύονται», επισήμανε, προσθέτοντας ότι πρέπει να υπάρχει στενός έλεγχος των τιμών και των διακυμάνσεων στην ενεργειακή αγορά. «Αντισυμωχό ότι εάν το κοινό άρχει να συνδέει τις υψηλές τιμές και τις διακυμάνσεις στις κλιματικές πολιτικές ή την ενεργειακή μετάβαση, θα αρχίσουμε να χάνουμε τη στήριξη του κόσμου».

Η Ινδία και η Κίνα μαζί αναμένεται ότι θα συνεισφέρουν κατά 2 εκατ. βαρέλια την ημέρα στην αύξηση της ζήτησης πετρελαίου το δεύτερο εξάμηνο φέτος.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις

Tsiakkastel
OFFICE LINE

Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πραγματική ακτινογραφία του τιμαριθμού στην Ελλάδα

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Καμιά φορά η ανάγνωση στατιστικών στοιχείων είναι ενδιαφέρουσα. Κι αυτό επειδή προκύπτουν ορισμένα παράδοξα που χρειάζονται εξήγηση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η Ελλάδα εμφανίζεται ανάμεσα στους πρωταθλητές της Ευρώπης όσον αφορά την πτώση τιμών ενέργειας. Τον Ιούνιο φέτος η πτώση των τιμών ενέργειας είναι -22%, η τέταρτη μεγαλύτερη στην Ευρώπη, ενώ ο μέσος όρος για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι -4,1% και για την Ευρωζώνη -5,6%.

Μάλλον δεν απαιτείται βαθιά ανάλυση όταν μειώνονται οι τιμές, γιατί τα επιπλέον κέρδη από την άνοδο τους φορολογούνται βαριά. Ούτε είναι τυχαίο ότι αυτό το... σύστημα έτυχε μελέτης και αντιγραφής κι από άλλες χώρες, επειδή είδαν ότι δουλεύει. Να σημειωθεί ότι εκτός από τον Ιούνιο, πτώση τιμών στην ενέργεια είχαμε και τον Μάιο κατά 21,1% και τον Απρίλιο κατά 18%. Η πτώση τιμών ήταν συνεχόμενη...

Η πτώση των τιμών ενέργειας δεν φαίνεται να έχει τις αναμενόμενες, φυσιολογικές επιπτώσεις σε άλλους τομείς.

Ποιο είναι το πρόβλημα; Η πτώση των τιμών ενέργειας δεν φαίνεται να έχει τις αναμενόμενες, φυσιολογικές επιπτώσεις σε άλλους τομείς. Η κυβερνητική παρέμβαση έγινε στον κλάδο ενέργειας που αποτελείται από σχετικά λίγες επιχειρήσεις που έχουν ελεγχόμενο αντικείμενο, αλλά δεν φαίνεται εφικτή στην υπόλοιπη αγορά. Ισως νόμιζαν ότι περιορίζοντας την άνοδο τιμών σε έναν κρίσιμο τομέα, που είναι στοιχείο κόστους για όλους τους άλλους, θα περιορίζαν τον πληθωρισμό.

Στα τρόφιμα, για παράδειγμα, η άνοδος τιμών είναι λίγο παρακάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ο λε-

γόμενος πληθωρισμός των τροφίμων στη χώρα διαμορφώθηκε στο 12,6% τον Ιούνιο, ποσοστό λίγο χαμηλότερο από το 13,8% που καταγράφηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην κατάταξη της Eurostat που αφορά τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή σε 25 βασικές κατηγορίες διατροφής, η Ελλάδα εμφανίζει υψηλότερο ποσοστό ανατιμήσεων σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. σε έντεκα προϊόντα, μεταξύ των οποίων το κρέας, τα φρούτα, το βούτυρο και τα αυγά. Για παράδειγμα, το εγκώριο μοσχάρι έχει ήδη ανατιμωθεί μέσα σε τρία χρόνια κατά 6 ευρώ το κιλό, με την τιμή του να κυμαίνεται τον Μάιο 2020 έως τα 9 ευρώ και αυτές τις ημέρες να ξεπερνάει και τα 15 ευρώ το κιλό. Η κατανάλωση κρέατος στην Ελλάδα είναι ακριβή επιλογή, καθώς οι αυξήσεις στο κρέας, στον εναρμονισμένο δείκτη τιμών, διαμορφώθηκαν τον Ιούνιο στο 11,3%, όταν στην Ε.Ε. βρισκόταν στο 9,6%.

Στα τυριά και το βούτυρο οι αυξήσεις στην Ελλάδα κινούνται με σημαντικά υψηλότερο ρυθμό. Τον Ιούνιο του 2023 οι τιμές στο βούτυρο αυξήθηκαν κατά 7,7% στην Ελλάδα, όταν στην Ε.Ε. μειώθηκαν κατά 2,5%, ενώ στο τυρί η αύξηση ήταν 18,1%, όταν στην Ε.Ε. κυμάνθηκε στο 17,6%. Στα αυγά η αύξηση της τιμής διαμορφώθηκε στο 16,6% στην Ελλάδα, ενώ ακολουθεί από κοντά η Ε.Ε. με 16,5%. Μεγαλύτερη είναι η απόκλιση και στα φυτικά έλαια και λίπη, καθώς σε ετήσια βάση στη χώρα μας οι τιμές αυξήθηκαν κατά 14,3%, ενώ στην Ε.Ε. 5,5%. Στα δημητριακά η τιμή του σταριού μειώθηκε περίπου 45% τον τελευταίο χρόνο, αλλά η τιμή στο αλεύρι μόλις 5%. Και τώρα που η Ρωσία καταστρέφει τις εξαγωγικές υποδομές της Ουκρανίας και απειλεί ότι δεν θα επιτρέψει την εξαγωγή της νέας σοδειάς δημητριακών, η εξέλιξη είναι γνωστή.

Θα πουν ότι η τιμή στα άλλα δεν μειώθηκε έως τώρα επειδή δεν είχαν εξαντληθεί τα αποθέματα που είχαν αγοραστεί ακριβά, τι να κάνουν; Το κόστος πρέπει να πληρωθεί από την κατανάλωση, εφόσον δεν επιδοτείται από το κράτος. Τώρα που διαφαιίνεται το ενδεχόμενο άνοδου των διεθνών τιμών, το επείγουσα είναι ότι αυξάνεται η τιμή προκειμένου να καταφέρουν οι επιχειρήσεις να αγοράσουν τις νέες ποσότητες που έχουν αυξημένο κόστος. Αν δεν έχουν ρευστότητα, θα κλείσουν.

Γι' αυτό η ζωή είναι ωραία. Προσφέρονται πολλές, διαφορετικές ερμηνείες για να περιγράψει κανείς την ίδια αμαρτία. Την απληστία.

Μπλόκο στα κρουαζιερόπλοια από το λιμάνι του Αμστερνταμ

Για να περιοριστεί ο ανεξέλεγκτος τουρισμός και να μειωθεί η ρύπανση

Σε μια ύστατη προσπάθεια να περιορίσει τον ανεξέλεγκτο πλέον τουρισμό που τα τελευταία χρόνια έχει εξελιχθεί σε μάστιγα για πολλές ευρωπαϊκές μητροπόλεις, οι Αρχές του Αμστερνταμ αποφάσισαν να κλείσουν τον τεμαχικό σταθμό των κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι του. Επικαλέστηκαν τη ρύπανση που προκαλούν τα κρουαζιερόπλοια, τονίζοντας ότι «δεν είναι συμβατή με τις φιλοδοξίες της πόλης να αναδειχθεί σε πλήρως βιώσιμη περιοχή». Υποστήριξαν επίσης ότι η είσοδος των κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι εμποδίζει τα σχέδια της πόλης για την ανέγερση νέας γέφυρας στον ιστορικό νότιο τομέα της που βρίσκεται στο επίκεντρο των τελευταίων αναπτυξιακών έργων.

Η κίνηση εντάσσεται στις προσπάθειες των δημοτικών αρχών να κρατήσουν το μέτρο τόσο στον τουρισμό όσο και σε περιθωριακές δραστηριότητες για τις οποίες φημίζεται η ολλανδική πρωτεύουσα. Έχουν απαγορεύσει το κάπνισμα κάρναβανς δημοσίως στους διάσημους δρόμους της με τα κόκκινα φανάρια και τις ιερόδουλες στις πόρτες και τα παράθυρα. Τον Μάρτιο εγκα-

Αντίστοιχες κινήσεις έχουν γίνει ήδη από τη Βενετία, την Μπριζ, το Ντουμπρόβνικ, το Δουβλίνο και τη Βαρκελώνη.

νίασαν εκστρατεία με την οποία επιχειρούν να αποθαρρύνουν τα πάρτι για την κατανάλωση ναρκωτικών και αλκοόλ. Παρά τις ιδιαιτερότητες της ολλανδικής πρωτεύουσας, πάντως, πρόκειται για κίνηση που στοχεύει στον έλεγχο του τουρισμού και δεν είναι πρώτη φορά που αποφασίζουν κάποιο μέτρο του είδους οι Αρχές της πόλης. Έχουν επιβάλει από το 2019 τουριστικό φόρο ύψους 8 ευρώ την ημέρα σε όσους καταφθάνουν στην πόλη με κρουαζιερόπλοιο. Η κίνηση προκάλεσε τότε την αντίδραση δύο εταιρειών κρουαζιερόπλοιων, των CMV και MSC, που αποφάσισαν να αφαιρέσουν την πόλη από το δρομολόγιό τους και να την αντικαταστήσουν με το λιμάνι του Ρότερνταμ. Η κίνηση τους επικρίθηκε, πάντως, από τη Διεθνή Ένωση Κρουαζιερόπλοιων (CLIA).

Έχουν, άλλωστε, προηγηθεί αντίστοιχες κινήσεις από τις Αρχές άλλων δημοφιλών τουριστικών προορισμών που κυριολεκτικά έχουν γνωρίσει την κακή πλευρά του τουρισμού. Το τελευταίο καλοκαίρι πριν από την πανδημία, τον Ιούνιο του 2019, οι Αρχές της Βενετίας που επί δεκαετίες έχουν κύριο έσοδο τον τουρισμό, απαγόρευσαν στα

Οι Αρχές του Αμστερνταμ για να κλείσουν τον σταθμό των κρουαζιερόπλοιων επικαλέστηκαν τη μόλυνση που αυτά προκαλούν, τονίζοντας ότι «δεν είναι συμβατή με τις φιλοδοξίες της πόλης να αναδειχθεί σε βιώσιμη περιοχή».

κρουαζιερόπλοια να ελλιμενίζονται στο κέντρο της πόλης. Είχε προηγηθεί η πρόσκρουση κρουαζιερόπλοιου στην αποβάθρα του λιμανιού και η σύγκρουση με τουριστικό πλοίο, που προκάλεσε τον τραυματισμό τεσσάρων ανθρώπων. Το περιστατικό ανάγκασε τότε ακόμη και την UNESCO να κηρύξει τη Βενετία απειλούμενη παγκόσμια κληρονομιά, καθώς η υπερβολική κίνηση πλοίων απειλούσε να προκαλέσει ζημιά στα αναγεννησιακά κτίρια της εμβληματικής ιταλικής πόλης.

Ακολούθησαν σύντομα το παράδειγμα της οι Αρχές της βελγικής πόλης Μπριζ που γνώρισε αιφνιδιαστική εκτόξευση του τουρισμού, οφειλόμενη

σε μεγάλο βαθμό στην κρουαζιέρα. Επέβαλαν αυστηρότερο περιορισμό στον αριθμό των πλοίων που επέτρεπαν να μπουν στο λιμάνι της πόλης και από πέντε το μείωσαν στα δύο. Είχε προηγηθεί λιγνιτώδης αύξηση του τουρισμού στη μικρή ανθοστόλιστη πόλη του Βελγίου που το 2018 κατέγραψε ξαφνικά ρεκόρ 8,3 εκατ. τουριστών, όταν το αμέσως προηγούμενο έτος δεν ήταν παρά μόνον 900.000.

Στο ίδιο μοτίβο κινήθηκε μια άλλη πόλη χαρακτηρισμένη μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς από την UNESCO, το Ντουμπρόβνικ, που επίσης έχει υιοθετήσει από το 2018 στρατηγική για την προστασία της πόλης, επιβάλλοντας

ανάτο οριο τα δύο κρουαζιερόπλοια την ημέρα και με ανώτατο όριο τουριστών τα 5.000 άτομα. Η κροατική πόλη έχει μάλιστα υπογράψει μνημόνιο κατανόησης για τη διαχείριση του υπεθου τουρισμού με τη Διεθνή Ένωση Κρουαζιερόπλοιων (CLIA).

Το Δουβλίνο επίσης τα τελευταία δύο χρόνια επέβαλε αυστηρούς περιορισμούς στον αριθμό των κρουαζιερόπλοιων, όπως και η Βαρκελώνη που έφτασε να αριθμεί 4,4 εκατ. τουρίστες εκ των οποίων τα τρία ήταν επιβάτες κρουαζιερόπλοιων. Ο δήμαρχος της ισπανικής πόλης είχε παλαιότερα παρομοιάσει την επέλαση των τουριστών με «ακρίδες που πέφτουν πάνω στην πόλη».

Walmart και Amazon απειλούν το μερίδιο των σούπερ μάρκετ

Στην Αμερική τα πρώτα σούπερ μάρκετ εμφανίστηκαν πριν από εκατό και πλέον χρόνια. Αποτέλωσαν μια ρηζικέλευθη ιδέα, θέτοντας εκτός λειτουργίας τα μπακάλικά, τα μαζαβικά, τα αρτοποιεία, τα κρεπωλικά. Σήμερα γίνονται έρμια των κολλοσσών, όπως η Walmart και η Amazon, οπότε μήπως το δικό τους κεφάλαιο κλείνει;

Όπως σχετικώς αναφέρει σε δημοσίευσή της η Wall Street Journal, η εταιρεία Piggly Wiggly στο Μέμφις του Τενεσί ήταν η πρώτη που καθιέρωσε τα καταστήματα με αυτοεξυπηρέτηση το 1916, ενώ στο Κουίνς της Νέας Υόρκης το 1930 ιδρύθηκε το King Kullen, που εισήγαγε την καινοτομία ενός εκτεταμένου καταστήματος με επιμέρους τμήματα τροφίμων και χαμηλές τιμές. Η ακμή των σούπερ μάρκετ στις ΗΠΑ συνδέθηκε με την άνοδο των προστίτων και την απόκτηση αυτοκινήτου, καθώς και την αύξηση του πληθυσμού κατά 15% ανά δεκαετία. Το 1950 κατείχαν το 35% του συνόλου των λιανικών πωλήσεων τροφίμων και έφθασαν το 70% μέχρι το 1960.

Αυτή η αγορά δεν αναπτύσσεται πια τόσο γρήγορα. Η αύξηση του πληθυσμού επιβραδύνθηκε στο 7,4% τη δεκαετία 2010-2020. Εν τω μεταξύ, ο ανταγωνισμός και σε επίπεδο αξίας και ευκολίας εντάθηκε, όπως συμβαίνει με τους ομίλους Costco, Walmart και Amazon, ακόμη και με τα εστιατόρια και τα ταχυ-

φαγεία. Μια άλλη κατηγορία καταστημάτων με αυξημένη δημοφιλία είναι τα εκπαιδευτικά παντοπωλεία τύπου Aldi και Lidl, με πιο περιορισμένη επιλογή προϊόντων, συχνά ιδιωτικής ετικέτας, και χαμηλό κόστος. Όσα πωλούν είδη αντί ενός δολαρίου διευρύνουν το μερίδιό τους, όπως το Dollar General με άνοδο 1,53%.

Τα σούπερ μάρκετ και τα παντοπωλεία μικρότερης μορφής, όπως αναφέρει η Wall Street Journal, αντιπροσώπευαν στο 37% των συνολικών δαπανών για τρόφιμα το 1997, ενώ από πέρυσι το ποσοστό μειώθηκε σε σχεδόν 25%, όπως υπολογίζει το υπουργείο Γεωργίας των ΗΠΑ. Ωστόσο, κολοσσοί όπως οι Costco και Walmart αύξησαν το μερίδιό τους στις δαπάνες για τρόφιμα από 4% το 1997 σε 10% σήμερα. Τα εστιατόρια και τα ταχυφαγεία, που αντιπροσώπευαν το 33,6% του προϋπολογισμού των νοικοκυριών για φαγητό το 1997, φθάνουν στο 37,4% σήμερα. Και μετά υπάρχει το Διαδίκτυο.

Είναι δύσκολο να ξεπεραστεί η ευκολία της παράδοσης απευθείας στον πόρτα των καταναλωτών, ενώ η Amazon προσφέρει εκπαιδύσεις στους συνδρομητές της. Προς το παρόν τα σούπερ μάρκετ αντιστέκονται στην καινοτομία, διότι εταιρείες με δημοφιλή εμπορικά σήματα, όπως οι General Mills και J.M. Smucker, πληρώνουν χρήματα για να προ-ώθησουν τα προϊόντα τους.

Όλα έγιναν ροζ από 100 εταιρείες για το μάρκετινγκ της «Barbie»

Τεράστια γκάμα προϊόντων, από ρούχα μέχρι σόες για μπέργκερ, στην αγορά

Σε ένα παράλληλο... ροζ σύμπαν, μακριά από τις απεργίες των πθοποιών και των σεναριογράφων που διαμαρτύρονται για τους χαμηλούς μισθούς, τις ελάχιστες απολαβές από τις πλατφόρμες streaming αλλά και τη χρήση της τεκνυτής νομοσύνης (AI), η ταινία «Barbie», που μόλις έκανε παγκόσμια πρεμιέρα, πυροδοτεί το εμπορικό φαινόμενο της χρονιάς.

Εμπνευστής του η παιχνιδιοβιομη-

Οι εταιρείες προσπαθούν να κερδίσουν από την κυκλοφορία της ταινίας, επαναφέροντας την τρέλα για την πλαστική κούκλα.

χανία Mattel, ο κολοσσός που κυκλοφόρησε τη διάσημη κούκλα το 1959, είναι συμπαραγωγός του φιλμ και συμβάλλει με μια έξυπνη εκστρατεία μάρκετινγκ στην οποία συμμετέχουν 100 εταιρείες. Σήμα κατατεθέν της το ροζ χρώμα που κοσμεί από παγκάλια σε στάσεις λεωφορείων μέχρι ρούχα σε βιτρίνες καταστημάτων. Ροζ σόες σε μπέργκερ της αλυσίδας Burger King, ροζ πουλόβερ και κρεβάτια για κατοικίδια με μοτίβα Barbie αλλά και ρούχα με μονόγραμμα από τον οίκο πολυτελείας Balmain, τα οποία πωλούνται στο Neiman Marcus για χιλιάδες δολάρια.

Η συλλογή Barbie της Zara περιλαμβάνει παιδικά ρούχα και αξεσουάρ, αλλά και 85 είδη για γυναίκες.

Η συλλογή Barbie της Zara (Inditex) περιλαμβάνει 17 παιδικά ρούχα και αξεσουάρ, όπως ένα ροζ ολόσωμο μαγιό και αθλητικά παπούτσια, αλλά η προσφορά για τις γυναίκες είναι πολύ ευρύτερη, με 85 είδη. Οι άνδρες μπορούν επίσης να επενδύσουν στην τάση με ένα φούξια κοστούμι ή καουμπόικες μπότες για να ταϊράζον με το στυλ του Ράιν Γκόσλινγκ που ενσαρκώνει στην ταινία τον φίλο της Barbie, Ken. Συλλογές Barbie κυκλοφόρησαν επίσης επώνυμες εταιρείες ένδυσης και υπόδησης από την H&M (HMB.ST) έως την Primark (ABF.L), την Gap, τη Superga

και την Crocs. Το Xbox της Microsoft δημιούργησε μια σειρά κονσόλας Barbie και η Bloomingdale's εγκαίνιασε ένα κουκλόσπιτο Barbie Dreamhouse στο κορυφαίο κατάστημά της, στο Μανχάταν.

Ένα κομμάτι της πίτας από την τρέλα της Barbie προσπαθούν να αρπάξουν, τέλος, ανεπίσημοι συνεργάτες, από τα εστιατόρια που προσφέρουν ιδιαίτερα ροζ κοκτέιλ μέχρι τα ξενοδοχεία που προτείνουν δωμάτια με ροζ διάκοσμο, όπως τα Hyatt Hotels και το Hilton που προσφέρουν σουίτες με θέμα την αγαπημένη κούκλα σε πόλεις όπως η Μπο-

γκοτά της Κολομβίας και η Κουάλα Λουμπούρ της Μαλαισίας.

Οι εταιρείες προσπαθούν να κερδίσουν από την κυκλοφορία της ταινίας, επαναφέροντας την τρέλα για την πλαστική κούκλα και το ροζ, στολισμένο με παγιέτες, σύμπαν της, εν μέσω της κρίσης κόστους διαβίωσης. Η τεράστια γκάμα προϊόντων—πολλά από τα οποία απευθύνονται και σε ενήλικους—είναι ένα στοιχείο για το ταξίδι νοσταλγίας που αντιπροσωπεύει η Barbie για όσους έπαιξαν με την κούκλα ως παιδιά. Η Mattel (MAT.O) όμως πωτάει στην ταινία για να ανανεώσει τη νοσταλγική έλξη της κούκλας, ενσωματώνοντας την παράλληλα στον ψυχισμό μιας νέας γενιάς.

«Δεν νομίζω ότι έχουμε δει ποτέ τόσο πολλές επώνυμες συνεργασίες να προκύπτουν από μια ταινία», λέει ο Jo Ashdown, διευθύνων σύμβουλος στην εταιρεία ερευνών μάρκετινγκ MandoConnect. Η Mattel αναμένει ότι το φιλμ θα ενισχύσει τις παγκόσμιες πωλήσεις στις κούκλες Barbie, οι οποίες μειώθηκαν πέρυσι μετά το ρεκόρ των ετών της πανδημίας. Για κάποιους ο τεράστιος όγκος εμπορευμάτων—από χαλιά μέχρι οδοντόβουρτσες Barbie—εγείρει την πιθανότητα υπερέκθεσης της μάρκας, αλλά η ανανεωμένη έμφαση στη διαφορετικότητα από τη Mattel, τους συνεργάτες λιανικής και την ίδια την ταινία θα μπορούσε να προσφέρει αρκετή καινοτομία για να κρατήσει το ενδιαφέρον των καταναλωτών.

Ο καύσωνα «καίει» και τη διεθνή οικονομία

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα κάμπτουν την παραγωγικότητα, μειώνουν τον ρυθμό ανάπτυξης και ήδη πλήττουν τον τουρισμό

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Στη διάρκεια της εβδομάδας κι ενώ η λάιλαπα των πυρκαγιών άφηνε πίσω της κατεστραμμένα δάση, χωριά και σπιτία, και τα ΜΜΕ έδιναν διαρκώς οδηγίες για την προστασία των πολιτών από τον καύσωνα, δόθηκε στη δημοσιότητα έρευνα σύμφωνα με την οποία πλήττεται από τον καύσωνα η λεγόμενη «βαριά βιομηχανία» της Ελλάδας, όπως είθισται πλέον να χαρακτηρίζεται ο τουρισμός. Ο λόγος για έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδίων σχετικά όχι μόνον με τη χώρα μας, αλλά γενικότερα με τις μεσογειακές χώρες, που όπως προκύπτει αρχίζουν να χάνουν την αίγλη τους ως τουριστικού προορισμού όταν πρόκειται για τους ζεστούς μήνες.

Σύμφωνα με την εν λόγω έρευνα, οι επιδοξοί επισκέπτες των μεσογειακών χωρών είναι κατά 10% λιγότεροι και μάλιστα όχι μόνον για τους καυτούς μήνες του καλοκαιριού, αλλά για όλη τη ζεστή περίοδο από τον Ιούνιο μέχρι τον Νοέμβριο. Η έρευνα είναι εμπειριστατωμένη, με μαρτυρίες ταξιδιωτών από τις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά που συνήθιζαν να ταξιδεύουν το καλοκαίρι στις θερμές χώρες του Νότου για τις διακοπές τους αλλά σκέπτονται πλέον να παραθερίζουν

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 το κόστος από τους ακραίους καύσωνες ίσως έχει φτάσει σήμερα έως και στα 29,3 τρισ. δολάρια.

Η απώλεια παραγωγικότητας λόγω ζέστης θα κοστίσει 230 εκατ. δολ. έως το 2030 - Σε κίνδυνο οι σοδειές στη Νότια Ευρώπη.

σε δροσερές περιοχές της χώρας τους. Δεν είναι η μόνη έρευνα που εντοπίζει τις επιπτώσεις του καύσωνα στις οικονομίες, ούτε ο τουρισμός είναι ο μοναδικός τομέας που αποδεικνύεται επιρρεπής στα ακραία καιρικά φαινόμενα. Προκύπτει από έρευνα ακαδημαϊκών φορέων πως οι υπερβολικά υψηλές θερμοκρασίες κάμπτουν σημαντικά την παραγωγικότητα των εργαζομένων, μειώνουν τον ρυθμό ανάπτυξης, πλήττουν την αγροτική παραγωγή, προκαλούν υπερκατανάλωση ενέργειας, δημιουργούν προβλήματα στη ναυσιπλοΐα και στο διεθνές εμπόριο διά θαλάσσης και φέρνουν ακόμη και τα συστήματα υγείας στα όριά τους. Πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Dartmouth που δημοσιεύτηκε στην επιστημονική Science Advances υπολογίζει πως από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και μέχρι πριν από λίγα χρόνια οι ακραίοι καύσωνες είχαν ήδη κοστίσει στην παγκόσμια οικονομία τουλάχιστον 16 τρισ. δολ. Πθανολογεί, έτσι, πως το κόστος ίσως έχει φτάσει σήμερα έως και στα 29,3 τρισ. δολ. Δεν πρόκειται για έναν θεωρητικό υπολογισμό, αλλά για ένα άθροισμα που προκύπτει από τις επιπτώ-

Μείωση παραγωγικότητας λόγω καύσωνα και κόστος

	Με σημερινές συνθήκες	Πρόβλεψη κόστους από τη μείωση της παραγωγικότητας το 2050
Αθήνα	100 εκατ. δολ.	230 εκατ. δολ.
Μπαγκόκ	8,6 δισ. δολ.	16 δισ. δολ.
Μπουένος Αϊρες	115 εκατ. δολ.	335 εκατ. δολ.
Ντάκα (Μπαγκλαντές)	6 δισ. δολ.	12 δισ. δολ.
Φρίταου (Σιέρα Λεόνε)	30 εκατ. δολ.	150 εκατ. δολ.
Λονδίνο	730 εκατ. δολ.	840 εκατ. δολ.
Λος Αντζελες	5 δισ. δολ.	11 δισ. δολ.
Μαϊάμι	10 δισ. δολ.	20 δισ. δολ.
Μοντερέι	1,7 δισ. δολ.	4 δισ. δολ.
Νέο Δελχί	3,9 δισ. δολ.	6,1 δισ. δολ.
Σαντιάγο	100 εκατ. δολ.	200 εκατ. δολ.
Σιδνεϊ	319 εκατ. δολ.	700 εκατ. δολ.

Info
Οι τομείς που θα πληγούν στον μέγιστο βαθμό είναι για τις περισσότερες χώρες η μεταποίηση, ο τομέας logistics, οι δημόσιες υπηρεσίες, η διοίκηση επιχειρήσεων και ο κατασκευαστικός κλάδος.

ΠΗΓΗ: Μελέτη του Adrienne Arsht Rockefeller Foundation για την αντοχή των πόλεων στους καύσωνες

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

σε ακραία υψηλές θερμοκρασιών στην παραγωγικότητα των εργαζομένων, στην αγροτική παραγωγή και στην ανθρώπινη υγεία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα συστήματα υγείας. Και η δυσοίωνα επιβάρυνση που πλέον τείνει να συνοδεύει σχεδόν κάθε έρευνα, ανεξαρτήτως αντικείμενου, «οι φτωχότεροι του κόσμου και οι χώρες που εκπέμπουν τα λιγότερα καυσαέρια πλήττονται και υποφέρουν περισσότερο». Ειδικότερα η έρευνα διαπίστωσε πως η οικονομική ζημία που προκαλεί ο καύσωνας στις πλουσιότερες γεωγραφικές περιοχές περιορίζεται κατά μέσον όρο στο 1,5% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ τους, αλλά στις περιοχές χαμηλού εισοδήματος φτάνει στο 6,7% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Η παραγωγικότητα των εργαζομένων μειώνεται σημαντικά όταν πρόκειται για εργασίες που απαιτούν δραστηριότητα σε εξωτερικούς χώρους, οπότε και οι επιπτώσεις από τις υψηλές θερμοκρασίες στις ανθρώπινες αντοχές είναι σαφώς μεγαλύτερες. Πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Μηχανολόγων (IMEChE) κατέγραψε συγκεκριμένα επαγγέλματα που πλήττονται άμεσα από την άνοδο της

θερμοκρασίας. Όπως καταγράφει η εν λόγω έρευνα, οι εργαζόμενοι σε βιομηχανίες, όπως και στον κλάδο των κατασκευών, εργάζονται λιγότερες ώρες όταν η θερμοκρασία είναι υψηλή, αλλά σε μικρότερο βαθμό μειώνεται και η απόδοση εργαζομένων σε κλειστούς χώρους, όπως το λιανικό εμπόριο, οι υπηρεσίες και ο χρηματοπιστωτικός τομέας.

Μεγάλη η ζημία για την Αθήνα

Επείτα από πρόσφατη έρευνά του το ίδρυμα Adrienne Arsht Rockefeller μετέφρασε σε ποσοτικούς οικονομικούς όρους τις επιπτώσεις του καύσωνα στην παραγωγικότητα των εργαζομένων σε μια σειρά πόλεων που καλύπτουν μεγάλο μέρος του πλανήτη. Σε ό,τι αφορά την Αθήνα προβλέπει πως η απώλεια παραγωγικότητας μέχρι το 2050 θα έχει επιφέρει απώλεια 230 εκατ. δολ. από την οικονομία της. Η ίδια μελέτη διαπιστώνει πως η απώλεια παραγωγικότητας εξαιτίας της ζέστης φτάνει να κοστίζει στις Ηνωμένες Πολιτείες περίπου 100 δισ. δολ. τον χρόνο, ενώ άλλη μελέτη της Vivid Economics, που καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα, προεξοφλεί πως η ζημία από

τον καύσωνα στην οικονομία της υπερδύναμης θα φτάσει πλέον στα 500 δισ. δολ. το 2050. Το ίδρυμα Adrienne Arsht Rockefeller διαπιστώνει πως οι τομείς που πλήττονται στον μέγιστο βαθμό από τις υψηλές θερμοκρασίες είναι οι κατασκευές και η αγροτική παραγωγή, όπως είναι αυτονόητο, δεδομένου ότι απαιτούν φυσική δραστηριότητα σε εξωτερικούς χώρους. Προβλέπει πως μέχρι το 2050 οι υψηλές θερμοκρασίες θα έχουν μειώσει κατά 3,5% την οικονομική δραστηριότητα του κατασκευαστικού κλάδου, που μεταφράζεται σε απώλεια 1,2 δισ. δολ. ετησίως. Σε ό,τι αφορά την αγροτική παραγωγή, εκτιμά πως θα έχει χάσει το 3,7% της οικονομικής της δραστηριότητας, που ισοδυναμεί με 130,7 εκατ. δολ. ετησίως. Και βέβαια, η μείωση της σοδειάς και ιδιαιτέρως σε αναγκαία είδη μεγάλης διατροφικής αξίας θα αποτελέσει εφεξής μείζον πρόβλημα που δέχονται οι οικονομίες από τους καύσωνες.

Έχει εξακριβωθεί ότι στην αγροτική παραγωγή οι συγκριτικά υψηλές θερμοκρασίες από 29 έως 32 βαθμούς Κελσίου ευνοούν τις καλλιέργειες. Η σοδειά πλήττεται όμως όταν ανέβει περισσότερο η

θερμοκρασία και η ζημία γίνεται αισθητή στη σοδειά καλαμποκιού, σόγιας και μπαμποκιού. Φέτος, όμως, ο καύσωνας στο μεγαλύτερο μέρος του ευρωπαϊκού Νότου πλήττει τη σοδειά του αναντικατάστατου ως προς τη διατροφική του αξία ελαιόλαδου. Οι υψηλές θερμοκρασίες που σημειώθηκαν πρόωρα φέτος την Ισπανία από τους ανοιξιάτικους μήνες έχουν περιορίσει τη σοδειά στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων σχεδόν 10 ετών. Πρόκειται για τη χώρα με τη μεγαλύτερη παραγωγή ελιάς στον κόσμο, η οποία σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιόλαδου, φέτος θα παράγει στην καλύτερη περίπτωση 850.000 τόνους, όταν η συνήθης παραγωγή ήταν γύρω στο 1,3 εκατ. τόνους ετησίως. Αντίστοιχη ζημία αναμένεται, άλλωστε, στην παραγωγή της Ιταλίας και της Πορτογαλίας και όχι μόνον σε ό,τι αφορά το ελαιόλαδο, αλλά και τις ντομάτες και τα φρούτα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προειδοποιήσει για τον κίνδυνο ελλείψεων βασικών ειδών διατροφής μετά τη σημαντική πτώση της παραγωγής ως συνεπακόλουθο του καύσωνα και της ξηρασίας σε περισσότερο από τον μισό Νότο της Ευρώπης.

Στερεύουν οι ποταμοί, πλήττοντας εμπόριο και ενέργεια

Από τις πλέον ανησυχητικές επιπτώσεις των υψηλών θερμοκρασιών και της συνεπακόλουθης ξηρασίας είναι η πτώση του επιπέδου των υδάτων στους ποταμούς της Ευρώπης. Η πτώση των υδάτων έχει πολυμορφικές επιπτώσεις στην οικονομία, καθώς επηρεάζει πολλούς και διάφορους κλάδους. Πρώτος και κύριος που πλήττεται είναι ο διεθνής εμπόριο. Όταν έχουν υποχωρήσει σημαντικά τα νερά δυσχεραίνεται ή μπορεί ακόμη και να καταστεί αδύνατη η διέλευση πλοίων που μεταφέρουν εμπορικά φορτία και αντιπροσωπεύουν σημαντική μερίδα του παγκόσμιου εμπορίου.

Την τελευταία πενταετία περίπου ηκεί ως κώδωνας κινδύνου η υποχώρηση του επιπέδου των υδάτων στον Ρήνο,

Το ύψος των νερών του Ρήνου βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί από τη δεκαετία του 1970.

τη σημαντικότερη υδάτινη οδό που συνδέει τις βιομηχανικές ζώνες της Ελβετίας, της Γερμανίας και της Δανίας.

Το ύψος των νερών του Ρήνου βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί από τη δεκαετία του 1970, σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών Gavekal Research. Όπως υπογραμμίζει

η εν λόγω εταιρεία, αυτό συνεπάγεται «ουσιαστικά μειωμένη κίνηση εμπορευμάτων, περιστασιακά κυκλοφοριακή συμφόρηση και κατά συνέπεια άνοδο των ναύλων και του κόστους παράδοσης των προϊόντων».

Μιλώντας με αμύγδα οικονομικούς όρους, τα τελευταία σχετικά στοιχεία αφορούν το 2018, όταν η υποχώρηση του νερού ήταν μικρότερη σε σύγκριση με την τελευταία διετία. Και όμως τότε το δεύτερο εξάμηνο του έτους μειώθηκε η παραγωγή των φαρμακοβιομηχανιών και των χημικών βιομηχανιών κατά 15%. Παράλληλα, η μείωση του όγκου των υδάτων σημαίνει πως θα παράγεται λιγότερη υδροηλεκτρική ενέργεια. Τα τελευταία στοιχεία καταδεικνύουν πρά-

γμα πως η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας βρίσκεται σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα από τα συνήθη σε Γαλλία, Ιταλία και Ισπανία.

Το ίδιο ισχύει και για τη βιομηχανική παραγωγή, αλλά και για τις πυρηνικές μονάδες της Ευρώπης, καθώς εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την επάρκεια νερού για την απαιτούμενη ψύξη τους. Όπως υπογραμμίζουν στελέχη της Gavekal Research, κάθε ένα από αυτά τα προβλήματα φαίνεται θεωρητικά διαχειρίσιμο όταν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο του. Δεν ισχύει όμως το ίδιο όταν συντρέχουν όλοι αυτοί οι παράγοντες μαζί και μάλιστα σε μια ούτως ή άλλως αρνητική συγκυρία, που στοιχειοθετούν τα προβλήματα στην προσφορά και η

ενεργειακή κρίση. Πέραν όλων αυτών, ακαδημαϊκοί και φορείς που μελετούν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της υπερθέρμανσης του πλανήτη καταγράφουν και άλλες επιπτώσεις λιγότερο ευδιάκριτες, αλλά ενδεχομένως εξίσου σημαντικές.

Οι υψηλές θερμοκρασίες μπορεί να επηρεάσουν ή και να καταστρέψουν υποδομές που έχουν κατασκευαστεί χωρίς πρόβλεψη για την προστασία τους από τη ζέση. Ενδεικτικό ένα συμβάν το 2021, όταν οι ασυνήθιστα υψηλές θερμοκρασίες στο Λούτον, μια πόλη 30 χλμ. βόρεια του Λονδίνου, είχαν σαν αποτέλεσμα να λιώσει ένας διάδρομος του αεροδρομίου, εμποδίζοντας την εκτέλεση των πτήσεων για πολλές ώρες

Απώλειες

Σε μελέτη της από το 2019 η Παγκόσμια Οργάνωση Εργασίας κατέστησε σαφές ότι όσο επιδεινώνεται η κλιματική κρίση τόσο αυξάνονται οι απώλειες για την παγκόσμια οικονομία, καθώς υπογράφουμε πως «η ζημία στην οικονομία από τους καύσωνες υπολογίζεται στα 280 δισ. δολ. το 1995, αλλά το 2030 αναμένεται να φτάσει στα 2,4 τρισ. δολ.».

16 τρισ.

δολάρια υπολογίζεται ότι έχασε η παγκόσμια οικονομία μέσα σε 30 χρόνια εξαιτίας των επιπτώσεων του καύσωνα.

Συναγερμός

Η Ισπανίδα υπουργός Εργασίας Γιολάντα Ντίαζ έχει από τον Μάιο ανακοινώσει πως όταν η μετεωρολογική υπηρεσία της χώρας ορίζει την κατάσταση σε «πορτοκαλί» ή «κόκκινο» συναγερμό, τότε «θα απαγορευτούν ορισμένες εργασίες που γίνονται στη διάρκεια της ημέρας». Ανάμεσά τους ο ζωτικής σημασίας τομέας της αγροτικής παραγωγής, που προϋποθέτει σκληρή εργασία στην ύπαιθρο, αλλά και το επάγγελμα των δοκοκαραβιστών.

0,15

έως 0,25 εκατοστιαίες μονάδες μειώνεται η επίσημη ανάπτυξη στις ΗΠΑ για κάθε βαθμό Κελσίου πάνω από το κανονικό για την εποχή.

Οι κίνδυνοι

Στην πρόσφατη έκθεσή του το Ινστιτούτο μηχανολόγων IMechE τονίζει πως «η καλή θερμοκρασία είναι πολύ σημαντική στους χώρους εργασίας και όταν δεν υπάρχει επιδεινώνονται όλα, το πηκτικό των εργαζομένων, η παραγωγικότητα, η υγεία και η ασφάλειά τους». Προσθέτει πως «υπάρχει ένα ευρύτατο φάσμα προβλημάτων, όπως ο αυξημένος κίνδυνος εργατικών ατυχημάτων, καθώς η συγκέντρωση των ανθρώπων είναι μειωμένη σε συνθήκες καύσωνα».

PwC Foundation

Μια νέα πνοή κοινωνικής προσφοράς

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το Πεκίνο αλλάζει ρότα λόγω οικονομικών προβλημάτων

Του ΚΙΘ ΜΠΡΑΝΤΣΕΡ/ THE NEW YORK TIMES

Πριν από τρεις μήνες φαινόταν πως η οικονομία της Κίνας ανέκαμπτε σχετικά γρήγορα μετά την πανδημία. Οι καταναλωτές αγόραζαν, οι εξαγωγές αυξάνονταν, ενώ ακόμη και η κορεσμένη αγορά κατοικίας έδινε σημάδια σταθεροποίησης. Τώρα δεν ισχύει τίποτα από αυτά. Ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας της υποχώρησε λίγο πάνω από το 3%, σαφώς κατώτερος από τον στόχο του Πεκίνου. Και τα προβλήματα της οικονομίας της φαίνεται πως έχουν εξωθήσει την κινεζική ηγεσία να επιδεικνύει προθυμία για διπλωματικές συνομιλίες με τους γεωπολιτικούς της αντιπάλους και να εμφανίζεται πιο ανοικτή σε θέματα οικονομικής πολιτικής στο εσωτερικό της χώρας.

Η αλλαγή ύψους είναι ιδιαίτερα ορατή στις σχέσεις της Κίνας με τις ΗΠΑ. Παρά τις εντάσεις που κρατούν χρόνια και τις εκατέρωθεν προσπάθειες απεξάρτησης της μιας

Επιδεικνύει προθυμία για συνομιλίες με τους γεωπολιτικούς της αντιπάλους και εμφανίζεται πιο ανοικτή σε θέματα οικονομικής πολιτικής.

από την άλλη, οι δύο χώρες παραμένουν οικονομικά αλληλένδετες και αντιπροσωπεύουν μαζί τα 2/5 της παγκόσμιας οικονομίας.

Γι' αυτό και το Πεκίνο υποδέχθηκε τελευταία τον Τζον Κέρι, σύμβουλο κλίματος του προέδρου Μπάιντεν, και την υπουργό Οικονομικών, Τζάνετ Γέλεν, ενώ τους επόμενους μήνες αναμένονται επικοινωνίες Κινέζων υπαργών στην Ουάσινγκτον. Παράλληλα, όμως, το Πεκίνο έχει εγκαινιάσει και μια επίθεση φιλίας προς τις γειχωρίες και τις διεθνείς επιχειρήσεις. Στο αναπτυξιακό φόρουμ τον Μάρτιο και τον Ιούνιο, στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στην Τσιαντζίν, ο πρωθυπουργός Λι Κιανγκ διαβεβαίωσε πως η Κίνα είναι ανοικτή στις επιχειρήσεις.

Την περασμένη εβδομάδα ο κ. Λι συναντήθηκε με εκπροσώπους

των μεγαλύτερων εταιρειών τεχνολογίας της Κίνας και τους ενθάρρυνε να προσλάβουν περισσότερο προσωπικό. Κατέστησε έτσι σαφές πως έπειτα από μια επιθετική εκστρατεία σχεδόν τριών ετών για την άσκηση πολιτικού ελέγχου πάνω στον κλάδο, το Πεκίνο τώρα δίνει έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη. Και την ίδια ημέρα η πανίσχυρη Επιτροπή Εθνικής Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων, το όργανο οικονομικού σχεδιασμού της Κίνας, εγκωμιάσε τις εταιρείες για τις επενδύσεις τους.

Ο δείκτης που παρακολουθεί τις τιμές των κατοικιών υποχώρησε τον Ιούνιο, διαγράφοντας τμήμα του πλούτου των νοικοκυριών. Οι εξαγωγές, κύριος μοχλός της κινεζικής οικονομίας, δεν πηγαίνουν καλά. Και η εκκρόνη των επενδύσεων είναι απογοητευτική.

Στην Κίνα διακυβεύονται πολλά. Δεκάδες εκατομμύρια θέσεων εργασίας της Κίνας εξαρτώνται από το παγκόσμιο εμπόριο. Οι εξαγωγές προϊόντων μεταποίησης σε άλλες χώρες είναι υπερτριπλάσιες από τις εισαγωγές της σε άλλα αγαθά από άλλες χώρες. Οι κρίσιμοι αυτοί εμπόριο δεσμοί εκτείνονται πολύ πέραν των ΗΠΑ. Η στήριξη που παρέχει η Κίνα στη Ρωσία στον πόλεμο της Ουκρανίας έχει πλήξει καιρία τις σχέσεις της με την Ευρώπη.

Οι εξαγωγές της στην Ε.Ε. μειώθηκαν τον Ιούνιο κατά 14,2% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Οι χώρες της Βαλτικής, με την Έθρα τους προς τη Ρωσία, αποσύρθηκαν από τη διπλωματική διαδικασία της Ανατολικής Ευρώπης με την Κίνα. Το Πεκίνο προσπαθεί τους επόμενους μήνες να επανασυνδέσει τους δεσμούς του με χώρες όπως η Γαλλία και η Γερμανία.

Ισως είναι πολύ αργά όμως. Η Γερμανία παρουσίασε προ μηνών τη νέα εθνική της στρατηγική, που ζητάει μείωση της εξάρτησης από την Κίνα και κάλεσε το Πεκίνο να σταματήσει να εκμεταλλεύεται την οικονομική της ιοχύ στη γεωπολιτική, ενώ υποσχέθηκε σύμφωνη σχέσεων με τις ΗΠΑ και κάλεσε την Κίνα να πάρει αποστάσεις από τη Ρωσία.

Σκληρή μάχη για την ευρωπαϊκή πρωτεύουσα τεχνητής νοημοσύνης

Χρηματοδοτήσεις δισεκατομμυρίων υπόσχονται Παρίσι και Λονδίνο

Σε αγώνα δρόμου για να κερδίσουν τον τίτλο της ευρωπαϊκής πρωτεύουσας στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης έχουν αποδοθεί Γαλλία και Βρετανία. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν και ο Βρετανός πρωθυπουργός Ρισί Σούνακ έχουν ξεδιπλώσει το όραμά τους τις τελευταίες εβδομάδες, διεκδικώντας τη μερίδα του λέοντος στην πολλά υποσχόμενη τεχνολογία AI. «Θεωρώ ότι είμαστε νούμερο ένα (στην τεχνητή νοημοσύνη) στην πειρατωτική Ευρώπη και πρέπει να επιταχύνουμε», είπε ο Μακρόν στο ετήσιο τεχνολογικό συνέδριο της Γαλλίας Viva Tech στις 18 Ιουνίου, την ώρα που ο Σούνακ λίγες ημέρες νωρίτερα παρουσίαζε το Ηνωμένο Βασίλειο ως «σπίτι του παγκόσμιου καινοτομικού ασφαλείας AI» στην εβδομάδα

Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία – με τη συμμετοχή και της Γερμανίας – έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την κυριαρχία των αμερικανικών γιγάντων της νέας τεχνολογίας.

Τεχνολογίας του Λονδίνου.

Η τεχνητή νοημοσύνη θεωρείται επαναστατική και επομένως στρατηγικής σημασίας για τις κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο. Ο θόρυβος γύρω από τη νέα τεχνολογία έχει εν μέρει πυροδοτηθεί από το στριμχόμενο από τη Microsoft ChatGPT της OpenAI. Υπήρξε επίσης η πηγή τεχνολογικών εντάσεων μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, καθώς χώρες σε όλο τον κόσμο προσπαθούν να εκμεταλλευθούν τις δυνατότητες των πιο κρίσιμων τεχνολογιών. Ποιος ηγείται λοιπόν της κούρας για την κατάκτηση των «στέμματος» της AI της Ευρώπης;

Στη VivaTech στο Παρίσι ο Μακρόν ανακοίνωσε νέα χρηματοδότηση 562 εκατ. δολάρια για τη δημιουργία νέων «πρωταθλητών» τεχνητής νοημοσύνης, ενώ πριν από το 2022 είχε υποσχεθεί να διοχετεύσει 1,6 δισ. δολάρια στην τεχνητή νοημοσύνη σε μια προσπάθεια να καλύψει τη διαφορά με τις αγορές των ΗΠΑ και της Κίνας. «Θα επενδύ-

Στη Viva Tech στο Παρίσι, ο Μακρόν ανακοίνωσε νέα χρηματοδότηση 562 εκατ. δολ. για τη δημιουργία νέων πρωταθλητών τεχνητής νοημοσύνης. Στο ίδιο μήκος κύματος τον Μάρτιο, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποσχέθηκε 1,3 δισ. δολάρια για την έρευνα υπερ-πολογιστών και τεχνητής νοημοσύνης.

σομε στην εκπαίδευση και την έρευνα», είπε ο Μακρόν στο δίκτυο CNBC, προσθέτοντας ότι η Γαλλία βρίσκεται σε καλή θέση στην τεχνητή νοημοσύνη λόγω της πρόσβασης της σε ταλέντα και νεοφύεις επιχειρήσεις τεχνολογίας.

Στο ίδιο μήκος κύματος τον Μάρτιο, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποσχέθηκε 1,3 δισ. δολάρια για την έρευνα υπερπολογιστών και τεχνητής νοημοσύνης, με τη φιλοδοξία να γίνει «υπερδυναμική επιστήμη και τεχνολογία». Στόχος της, μεταξύ άλλων, να δαπανήσει περίπου 1,17 εκατ. δολάρια για την κατασκευή ενός υπερπολογιστή, ικανού να δημιουργήσει το δικό του BritGPT για να συναγωνιστεί το chatbot τεχνητής νοημοσύνης της OpenAI. Μια μεγάλη διαφορά μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γαλλίας είναι το ρυθμιστικό πλαίσιο για την τεχνητή νοημοσύνη και οι νόμοι που ήδη ισχύουν και επηρεάζουν την τεχνολογία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει τον δικό της

νόμο για την τεχνητή νοημοσύνη, τον πρώτο ολοκληρωμένο νόμο στον κόσμο που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούνιο. Η Γαλλία θα βρίσκεται υπό την άμεση δικαιοδοσία του νόμου περί τεχνητής νοημοσύνης και «δεν θα προκαλούσε έκπληξη» εάν η σχετική γαλλική ρυθμιστική αρχή, είτε μια νέα ειδική ρυθμιστική αρχή για την τεχνητή νοημοσύνη, ακολουθούσε μια «επιθετική προσέγγιση» για την επιβολή του. Η βρετανική κυβέρνηση, αντί να εκδίδει νόμους που αφορούν την τεχνητή νοημοσύνη, κυκλοφόρησε μια «Λευκή Βιβλίο» της καινοτομίας» και επωφελείται από το μετα-Brexit χαλαρό ρυθμιστικό πλαίσιο. Αναλυτές θεωρούν ότι η Βρετανία και η Γαλλία είναι «πιθανώς ισοδύναμες» όσον αφορά την ελκυστικότητα στον κλάδο τεχνητής νοημοσύνης. «Υπάρχει μια καλή δεξαμενή ταλέντων, ερευνητικά

κέντρα τεχνητής νοημοσύνης της Google και του Facebook και μια λογική τοπική αγορά», είπε στο CNBC ο Αλεξάντρ Λεμπρούν, διευθύνων σύμβουλος της Nable. Αν το Ηνωμένο Βασίλειο υποσχεθεί έναν πιο έξυπνο νόμο, σίγουρα θα κερδίσει την Ε.Ε. και τη Γαλλία, πρόσθεσε. Στα αρνητικά της χώρας, οι απανωτές πολιτικές κρίσεις και η αστάθεια που επηρεάζουν αρνητικά το επενδυτικό κλίμα. Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία – με τη συμμετοχή και της Γερμανίας – έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την κυριαρχία των αμερικανικών γιγάντων τεχνητής νοημοσύνης, αλλά θα απαιτούσε μια συντονισμένη και συλλογική προσπάθεια των ευρωπαϊκών τεχνολογικών υπερδυνάμεων, λένε ειδήμονες του κλάδου. Για να έχουν πραγματικά ουσιαστικό αντίκτυπο, πρέπει να αξιοποιήσουν τους συλλογικούς τους πόρους, να προωθήσουν τη συνεργασία και να επενδύσουν στην καλλιέργεια ενός ισχυρού οικοσυστήματος.

Το Ντουμπάι έγινε «η νέα Γενεύη» για το ρωσικό εμπόριο πετρελαίου

Το Ντουμπάι καταλαμβάνει τη θέση της Γενεύης που ήταν επί δεκαετίες η βασική έδρα για τους traders ρωσικού πετρελαίου. Από τότε που η Ελβετία εντάχθηκε στο εμπόριο που επιβλήθηκε στη Μόσχα μετά την εισβολή στην Ουκρανία, μεγάλο μέρος αυτού του εμπορίου μεταφέρθηκε στο Ντουμπάι και σε άλλες πόλεις των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. Εταιρείες εγγεγραμμένες στο κράτος του Κόλπου αγόρασαν τουλάχιστον 39 εκατ. τόνους ρωσικού πετρελαίου, αξίας άνω των 17 δισ. δολαρίων, μεταξύ Ιανουαρίου και Απριλίου, περίπου το 1/3 των εξαγωγών της χώρας που δλωθήκαν στα τελωνεία κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Μέρος αυτού του πετρελαίου κατέληξε στα ΗΑΕ, σε τερματικούς σταθμούς αποθήκευσης σε μέρη όπως η Φουτζάιρα, το 90% ωστόσο υπολογίζεται ότι δεν άγγιξε ποτέ το έδαφος των Εμιράτων. Αντίθετα ρέει από τη ρωσική λιμάνια απευθείας σε νέους αγοραστές στην Ασία, στην Αφρική και στη Νότια Αμερική, ως μέρος μιας από τις μεγαλύτερες ανακατευθύνσεις των παγκόσμιων ενεργειακών ροών στην ιστορία. Η Βιομηχανία εμπορίας ενέργειας στα ΗΑΕ είχε ήδη αναπτύξει πριν από την εισβολή του Πούτιν στην Ουκρανία, ο σύγκρουση

Εκρηξη των συναλλαγών από τότε που η Ελβετία εντάχθηκε στο εμπόριο που επιβλήθηκε στη Μόσχα.

και οι κυρώσεις της Δύσης που ακολούθησαν ωστόσο, εκτόξευσαν αυτή την ανάπτυξη. Από τους 20 κορυφαίους εμπόρους ρωσικού αργού κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του έτους, οκτώ ήταν εγγεγραμμένοι στα ΗΑΕ, σύμφωνα με στοιχεία των τελωνείων. Στα προϊόντα διύλισης πετρελαίου, όπως το ντιζέλ και το μαζούτ, η κυριαρχία των ΗΑΕ ήταν ακόμη μεγαλύτερη, με 10 από τους 20 μεγαλύτερους εμπόρους να είναι εγγεγραμμένοι στο κράτος της αραβικής χερσονήσου.

Η «εκρηξη» των συναλλαγών έχει πλουτίσει περαιτέρω τη χώρα, αποφέροντας δισεκατομμύρια δολάρια πρόσθετων εσόδων από το πετρέλαιο και προσελκύοντας δεκάδες νέες εταιρείες. Την ίδια στιγμή όμως δοκιμάζει τις σχέσεις με συμμάχους όπως οι ΗΠΑ, οι οποίες θέλουν να ρέει το ρωσικό πετρέλαιο διαμέσω επιφυλακτικές απέναντι στη δημιουργία νέων εμπορικών οδών

Εταιρείες εγγεγραμμένες στο κράτος του Κόλπου αγόρασαν τουλάχιστον 39 εκατ. τόνους ρωσικού πετρελαίου, αξίας άνω των 17 δισ. δολαρίων, μεταξύ Ιανουαρίου και Απριλίου.

που υπονομεύουν τις κυρώσεις. Το εμπόριο ρωσικού πετρελαίου από το Ντουμπάι δεν είναι παράνομο. Οι δυτικές κυρώσεις απαγορεύουν μόνο τις εισαγωγές στην Ε.Ε., το Ηνωμένο Βασίλειο

και άλλες χώρες που υιοθετούν τους κανόνες του G7, όπως η Ελβετία. Σύμφωνα με τους περιορισμούς, οι δυτικές εταιρείες μπορούν επίσης να συνεχίσουν να πωλούν ρωσικό πετρέλαιο σε άλλα μέρη

του κόσμου, εάν πωλείται σε μια συγκεκριμένη τιμή. Τα μέτρα έχουν σχεδιαστεί για να διατηρήσουν τη ροή του ρωσικού πετρελαίου σε νέους μη δυτικούς αγοραστές, μειώνοντας παράλληλα τα έσοδα

«Βόμβα» 590 δισ. απειλεί την παγκόσμια οικονομία

Μια καταιγίδα 590 δισ. δολ. απειλεί την παγκόσμια οικονομία, καθώς η αύξηση των επιτοκίων καθιστά όλο και περισσότερα εταιρικά χρέη προβληματικά. Το Bloomberg υπολογίζει τα εταιρικά δάνεια και ομόλογα που βρίσκονται σε distressed κατάσταση, δηλαδή κινδυνεύουν να μην αποπληρωθούν, στα 590 δισ. δολ. παγκοσμίως, αλλά προειδοποιεί ότι το νούμερο σίγουρα θα αυξηθεί.

Το κύμα από τις χρεοκοπίες αναμένεται να πλήξει τους ρυθμούς ανάπτυξης των οικονομιών και να προκαλέσει εντάσεις στις αγορές εταιρικών ομολόγων, που προσπαθούν να ανακάμψουν έπειτα από τις μεγαλύτερες απώλειες των τελευταίων δεκαετιών. Ο κλάδος που αντιμετωπίζει τις σοβαρότερες πιέσεις

Η αύξηση των επιτοκίων έχει δημιουργήσει «βουνό» προβληματικών χρεών.

είναι εκείνος των εμπορικών ακινήτων, καθώς η αργή επιστροφή στα γραφεία, μετά την πανδημία, αφήνει πολλά κτίρια άδεια. Πάνω από το ένα τέταρτο του distressed χρέους παγκοσμίως, ποσό 168 δισ. δολ., σχετίζεται με τον κλάδο του real estate. Στο επίκεντρο των προβλημάτων βρίσκονται και εταιρείες που εξαγοράστηκαν από ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια την εποχή του φθηνού χρήματος, με αποτέλεσμα να βαρύνονται

από μεγάλα χρέη, συχνά κυμαινόμενου επιτοκίου. Η αύξηση των επιτοκίων πλήττει τώρα αυτές τις εταιρείες, ακριβώς την ώρα που η κρίση ακρίβειας πιέζει το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και κατά συνέπεια την κερδοφορία τους. Στις ΗΠΑ, το ύψος των εταιρικών ομολόγων υψηλών αποδόσεων και των δανείων από τις επιχειρήσεις με χαμηλότερη φερεγγυότητα υπερδιπλασιάστηκε από το 2008 στα 3 τρις. δολ. το 2021, πριν η Fed αρχίσει τις επιθετικότερες αυξήσεις επιτοκίων.

Την ίδια περίοδο, τα χρέη των κινεζικών εταιρειών (εκτός του χρηματοοικονομικού τομέα) εκτινάχθηκαν σε σχέση με το ΑΕΠ της οικονομίας. Και στην Ευρώπη, οι πωλήσεις junk bonds (ομό-

λογα «σκουπίδια») αυξήθηκαν πάνω από 40% μόνο το 2021. Πολλά από αυτά τα ομόλογα θα πρέπει να αποπληρωθούν τα επόμενα χρόνια, καθώς χρέη συνολικού ύψους 785 δισ. δολ. ωριμάζουν. Με την ανάπτυξη να επιβραδύνεται στην Κίνα, και την ΕΚΤ και τη Fed να αναμένεται να συνεχίσουν να αυξάνουν τα επιτόκια, αυτές οι αποπληρωμές ενδέχεται να αποδειχθούν δυσβάστακτες για κάποιες επιχειρήσεις.

Στην Αμερική, το ύψος των προβληματικών ομολόγων και χρεών έχει ήδη αυξηθεί πάνω από 360% από το 2021. Εάν συνεχίσει να αυξάνεται, θα μπορούσε να οδηγήσει στο πρώτο μεγάλο κύμα χρεοκοπιών από την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση.

Μόνο στις ΗΠΑ από τις αρχές του έτους έχουν σημειωθεί περισσότερες από 120 χρεοκοπίες μεγάλων εταιρειών.

Οι επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού και τα νέα μέτρα

Πώς η καλή υγεία και η τεχνολογία μετατρέπουν το «αγκάθι» σε πλεονέκτημα

Η αύξηση των συνταξιούχων ήταν μέχρι σήμερα παράγοντας που ενέπνεε φόβο για το μέλλον της εργασίας και τη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων. Η ταχεία γήρανση του πληθυσμού προκαλεί ανησυχία για το μέλλον της παγκόσμιας οικονομίας, καθώς μελέτες έχουν δείξει ότι η αύξηση του εισοδήματος ενός πληθυσμού επιβραδύνεται σε μια κοινωνία που γερνάει. Μια νέα «σοκολά σκέψης», ωστόσο, που κερδίζει έδαφος διατείνεται ότι η υγεία, η τεχνολογία και ο αποθασαυρισμένος πλούτος θα μπορούσαν να μετατρέψουν το γήρας σε πλεονέκτημα. Είναι γεγονός ότι ο πληθυσμός στις μεγαλύτερες οικονομίες, από τις ΗΠΑ και την Ευρώπη μέχρι την Ιαπωνία και την Κίνα, γερνάει. Παγκοσμίως, ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω αναμένεται να διπλασιαστεί, από 761 εκατ. που ήταν το 2021 σε 1,6 δισ. το 2050. Μέχρι τότε, ένας στους τέσσερις ανθρώπους στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική θα είναι ηλικίας 65 ετών και άνω, σύμφωνα με τις τελευταίες πληθυσμιακές προβλέψεις των Ηνωμένων Ε-

Παγκοσμίως, ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω αναμένεται να διπλασιαστεί, από 761 εκατ. που ήταν το 2021 σε 1,6 δισ. το 2050.

θνών. Ακόμη και οι αναπτυσσόμενες οικονομίες στην Ασία, στη Λατινική Αμερική και την υποσαχάρια Αφρική, που φιλοξενούν τον νεότερο πληθυσμό στον κόσμο, θα καταγράψουν αύξηση στους κατοίκους άνω των 65 ετών, από 3% το 2022 σε σχεδόν 5% το 2050.

Παρά τις δυσόμιες εκτιμήσεις για το ασφαλιστικό, ωστόσο, υπάρχουν αυξανόμενες ενδείξεις ότι εάν οι οικονομίες μπορούσαν να διατηρήσουν τον ηλικιωμένο πληθυσμό τους υγιή, ενδέχεται όχι μόνο να μειώσουν το οικονομικό μειονέκτημα της γήρανσης, αλλά να το μετατρέψουν ακόμη και σε πλεονέκτημα. Με άλλα λόγια, το ερώτημα που τίθεται είναι: μπορούν οι κοινωνίες που γερνάνε

Η Ιαπωνία, με τον γρηγορότερο πληθυσμό στον κόσμο, πρωτοστατεί στην ανάπτυξη πολιτικών που εστιάζουν στις υγειονομικές ανάγκες των ηλικιωμένων, ενώ παράλληλα κάνει την αγορά εργασίας πιο ευέλικτη. Από το 2022, ένας στους τέσσερις ανθρώπους στην Ιαπωνία άνω των 65 ετών και τα μισά άτομα στην ηλικιακή ομάδα 65-69 ετών παρέμειναν στην αγορά εργασίας.

να επανεφεύρουν τον εαυτό τους για να διατηρήσουν τις οικονομίες τους σε καλή τροχιά; Η σύντομη απάντηση είναι ότι η γήρανση μπορεί να επιβραδύνει τους ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ, αλλά είναι απίθανο να επηρεάσει πολύ το κατά κεφαλήν εισόδημα, που έχει μεγαλύτερη σημασία για τους ανθρώπους. Η τεχνολογία και τα υψηλότερα επίπεδα προσδόκιμου ζωής θα μπορούσαν να αυξήσουν την παραγωγικότητα, λένε οι ειδικοί, αντισταθμίζοντας ενδεχομένως τις απώλειες από τη συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού. Και ο συσσωρευμένος πλούτος των παλαιότερων γενιών θα μπορούσε να οδηγήσει σε μελλοντικές επενδύσεις. Τίποτα από αυτά δεν θα είναι

εύκολο, αλλά ορισμένες χώρες δείχνουν πώς θα μπορούσε να γίνει. Η Ιαπωνία, λόγω κάρη, η χώρα με τον γρηγορότερο πληθυσμό στον κόσμο, πρωτοστατεί στην ανάπτυξη πολιτικών που εστιάζουν στις υγειονομικές ανάγκες των ηλικιωμένων, ενώ παράλληλα κάνει την αγορά εργασίας πιο ευέλικτη.

Διαθέτει σύστημα ισόβιας απασχόλησης όπου οι εταιρείες προσλαμβάνουν πτυχιούχους και τους εγγυώνται σταθερή απασχόληση μέχρι να φτάσουν στην ηλικία συνταξιοδότησης. Ταυτόχρονα, η χώρα αύξησε την ηλικία συνταξιοδότησης από τα 60 στα 65 έτη και απαιτεί από τους εργοδότες να προσπαθήσουν να διατηρήσουν το εργατικό δυναμικό τους

μέχρι την ηλικία των 70 ετών. Από το 2022, ένας στους τέσσερις ανθρώπους στην Ιαπωνία άνω των 65 ετών και τα μισά άτομα στην ηλικιακή ομάδα 65-69 ετών παρέμειναν στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, η Ιαπωνία επιδοτεί εταιρείες για την παροχή εγκαταστάσεων, όπως κάρβουλα σε σκάλες και επιπλέον χώρους ανάπαυσης για εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας. Το 2000 καθιέρωσε ένα ενιαίο ασφαλιστικό σύστημα, καθιστώντας τη μακροχρόνια φροντίδα δικαιώμα για τους ηλικιωμένους, ανεξαρτήτως εισοδήματος, πολιτική που έχει δευτερεύουσα οφέλη και για τους νεότερους, που αισθάνονται έτσι λιγότερη πίεση για τη φροντίδα των ηλικιωμένων. Η Σιγκα-

πούρη, την ίδια στιγμή, έχει καταστήσει υποχρεωτικό για τις εταιρείες να επαγγελματίζονται εργαζομένους όταν συμπληρώσουν την ηλικία συνταξιοδότησης των 63 ετών, τουλάχιστον μέχρι τα 68 τους. Η χώρα παρέχει επιχορηγήσεις αντιστάθμισης μισθών για τους εργοδότες που απασχολούν ηλικιωμένους και άλλες ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας. Η Σουηδία, τέλος, αποτελεί παράδειγμα μιας χώρας που έχει εξισορροπήσει τις ανάγκες της οικονομίας και των ανθρώπων της. Το σκανδιναβικό κράτος έχει συνδέσει την ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής στο μέλλον, έτσι οι άνθρωποι γνωρίζουν ότι θα αυξηθεί με διαφανή τρόπο.

Το Παρίσι παίρνει σταδιακά τα νηπία από το Λονδίνο στον τραπεζικό τομέα

Λίγα μόλις χιλιόμετρα από την πυκνοκατοικημένη Ναντέρ, επίκεντρο των ταραχών που ξέσπασαν τις τελευταίες ημέρες στη Γαλλία με αφορμή τον θάνατο ενός 17χρονου Γαλλοαλγερινού από πυρά αστυνομικού, ο κρηματοπιστωτικός τομέας ανθεί. Το φιλόδοξο πλάνο του προέδρου Μακρόν για την προσέλκυση επενδυτών φωτίζει ακόμη περισσότερο το χάσμα μεταξύ προνομιούχων και μη και κινδυνεύει να αυξήσει τις κοινωνικές εντάσεις. Για μια ακόμη φορά η Γαλλία εμφανίζεται βαθιά δικασμένη. Ο θάνατος του εφήβου έβγαλε στον δρόμο χιλιάδες ανθρώπους και επανέφερε στο προσκήνιο την ανισότητα και την πικρία μιας «δεύτερης Γαλλίας», εκείνης των προαστίων, που πλιττεύεται από τον αυξανόμενο πληθωρισμό και την κλιμακούμενη στεγαστική κρίση.

Κι ενώ ο Μακρόν φέρεται να παραμέλησε τη δέσμευσή του για τον περιορισμό του φηλετικού και οικονομικού χάσματος, όλα δείχνουν ότι υλοποιήσε στο έπακρο μια άλλη υπόσχεση: να διασφαλίσει δηλαδή ότι το Παρίσι θα πάρει σταδιακά τη θέση του Λονδίνου ως πα-

Η στρατηγική τριών πυλώνων του Μακρόν για την άνθηση του χρηματοπιστωτικού τομέα.

γκόσμιο χρηματοοικονομικό κέντρο. Με φόντο το Brexit, ο πρώην τραπεζίτης Μακρόν έβαλε στόχο να μετατρέψει το Παρίσι στο νέο οικονομικό εφελτήριο της Ευρώπης. «Όταν ανέλαβε πριν από έξι χρόνια είχε μια ξεκάθαρη στρατηγική, να γίνει ο κύριος ωφελημένος του Brexit», λέει αξιωματούχος του υπουργείου Οικονομικών. Και αυτό έπραξε. Το μεγαλύτερο κέρδος της Γαλλίας στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες προήλθε από τις πέντε μεγάλες αμερικανικές επενδυτικές τράπεζες, οι οποίες έχουν μεταφέρει τουλάχιστον 1.600 υπαλλήλους στο Παρίσι, σύμφωνα με τους Financial Times. Το 2021, μια έτησια μελέτη της EY διαπίστωσε ότι η Γαλλία ξεπέρασε το Ηνωμένο Βασίλειο ως προς τον αριθμό των αμερικανικών άμεσων

Το μεγαλύτερο κέρδος της Γαλλίας στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες προήλθε από τις πέντε μεγάλες αμερικανικές επενδυτικές τράπεζες, οι οποίες έχουν μεταφέρει τουλάχιστον 1.600 υπαλλήλους στο Παρίσι.

επενδύσεων στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που κατευθύνονται στην Ευρώπη. Το Παρίσι ήταν ανέκαθεν ελκυστικός επενδυτικός προορισμός, συγκεκριμένες πολιτικές του Μακρόν, ωστόσο, ενίσχυσαν την τάση. Οι αξι-

ματούχοι περιγράφουν μια στρατηγική τριών πυλώνων. Ο πρώτος επικεντρώθηκε στη φορολογική μεταρρύθμιση. Ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο μόλις αύξησε τον εξαιρετικά χαμηλό εταιρικό φόρο του 19% στο 25%, η Γαλλία μείωσε τον

δικό της τα τελευταία χρόνια από το 33%, επίσης στο 25%, ενώ επέβαλε φοροαπαλλαγές έως και 50% για ξένα στελέχη και ομογενείς που επιστρέφουν στην πατρίδα. Το αποτέλεσμα ήταν μια παγκόσμια εισροή στελεχών: η Bank of America στο Παρίσι, για παράδειγμα, απασχολεί σήμερα περίπου 600 υπαλλήλους από 49 διαφορετικές χώρες, από 70 πριν από λίγα χρόνια. Ο δεύτερος πυλώνας του Μακρόν σχετίζεται με την ανταγωνιστικότητα. Παράλληλα με την αμφιλεγόμενη αλλά κρίσιμη αναθεώρηση του συντάξεων για την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης από τα 62 στα 64 έτη, μια σειρά μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας καθιστά πιο ευέλικτους τους όρους πρόσληψης, απόλυσης και απασχόλησης. Ο τρίτος ήταν η πολιτική σταθερότητα, έστω κι αν ο Μακρόν δύσκολα μπορεί να διεκδικήσει εσχάτως τον ρόλο του δημοφιλούς ηγέτη. Παρ' όλα αυτά θα βρίσκεται στο Μέγαρο των Ηλυσίων μέχρι το 2027, ενώ ο υπουργός Οικονομικών του, Μπρινό Λε Μερ, παραμένει στον ρόλο του εδού και έξι χρόνια. Οι απογοητευμένοι χρηματοδότες αντιπαραβάλλουν τη σταθερό-

τητα της Γαλλίας, με την πολιτική αναταραχή του Ηνωμένου Βασιλείου, που άλλαξε τρεις πρωθυπουργούς σε λιγότερο από δύο χρόνια. Υπάρχουν ωστόσο και «αγκάθια» στο όραμα Μακρόν. Οι τραπεζίτες παραδέχονται ότι το επίπεδο των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων που έλκει το Παρίσι δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες. Μια άλλη απογοήτευση ήταν η πτώση των εισερχομένων επενδύσεων, σύμφωνα με στοιχεία της EY. Μετά το ρεκόρ της Γαλλίας το 2021, το Η.Β. παρέμεινε ο πιο ελκυστικός προορισμός της Ευρώπης για επενδύσεις σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες το 2022. Επιπλέον, ο ενθουσιασμός της να γίνει το νέο χρηματοπιστωτικό κέντρο της Ευρώπης, την οδήγησε σε επικίνδυνες καταστάσεις. Η Binance, το μεγαλύτερο ανταλλακτήριο κρυπτονομισμάτων στον κόσμο, επέλεξε το Παρίσι ως ευρωπαϊκό του κόμβο πέρυσι, έκτοτε όμως βρέθηκε στο μικροσκοπικό της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος από όλους, ωστόσο, παραμένει κοινωνικός. Στη δικασμένη Γαλλία του Μακρόν, η κατάσταση παραμένει έκρυθμη.

Οδεύει στο τέλος της η εποχή της «μεγάλης παραίτησης» στις ΗΠΑ

Δεκάδες εκατομμύρια Αμερικανοί άλλαξαν δουλειά τα τελευταία δύο χρόνια, σε ένα «τσουναμί» παραίτησεων που αντανάκλασε –και βοήθησε στη δημιουργία– μια σπάνια στιγμιαία εργατική δύναμη, καθώς οι εργαζόμενοι απαιτούσαν υψηλότερους μισθούς και οι εργοδότες, χωρίς προσωπικό, συχνά τους έδιωξαν. Ομως η εποχή της «μεγάλης παραίτησης», όπως έγινε γνωστή, φαίνεται να οδεύει στο τέλος της. Ο ρυθμός με τον οποίο οι εργαζόμενοι εγκατέλειψαν οικειοθελώς τη δουλειά τους μειώθηκε απότομα τους τελευταίους μήνες –αν και αυξήθηκε τον Μάιο– και είναι μόνο ελαφρώς υψηλότερος από εκείνον που ήταν πριν η πανδημία διαταράξει την αγορά εργασίας των ΗΠΑ. Σε ορι-

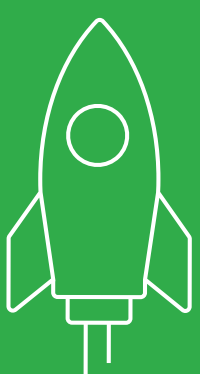
σμένους κλάδους όπου ο τζίρος ήταν υψηλότερος, όπως οι επιχειρήσεις φιλοξενίας και λιανικής, οι παραιτήσεις έχουν πέσει ξανά στα επίπεδα προ πανδημίας. Οι Αμερικανοί εγκατέλειψαν οικειοθελώς τέσσερα εκατομμύρια θέσεις εργασίας τον Μάιο, ανακοίνωσε το υπουργείο Εργασίας, μια πτώση περίπου 500.000 από τον Νοέμβριο του 2021, οπότε και καταγράφηκε το υψηλότερο επίπεδο από το 2000. Το ποσοστό παραίτησεων ήταν κατά μέσον όρο 2,5% από τον Μάρτιο έως τον Μάιο, από 3% τον Απρίλιο του 2022, και μόνο ελαφρώς υψηλότερο από το επίπεδο προ πανδημίας. Οι εργοδότες πρόσθεσαν κατά μέσον όρο 314.000 θέσεις εργασίας τον μήνα φέτος έως τον Μάιο και οι εργο-

Το ποσοστό παραίτησεων ήταν κατά μέσον όρο 2,5% από τον Μάρτιο έως τον Μάιο, από 3% τον Απρίλιο του 2022. Τα στοιχεία για τις προσλήψεις ενισχύουν την άποψη ότι η Fed θα χρειαστεί να αυξήσει περαιτέρω τα επιτόκια φέτος.

δότες του ιδιωτικού τομέα 497.000 θέσεις εργασίας τον Ιούνιο. Τα στοιχεία για τις προσλήψεις ενισχύουν την άποψη ότι η Fed θα χρειαστεί να αυξήσει περαιτέρω τα επιτόκια φέτος. Η παραίτηση αυξήθηκε καθώς η οικονομία ανέκαμψε από τις βαθιές απώλειες θέσεων εργασίας στις αρχές της πανδημίας. Πολλές βιομηχανίες πάλεψαν με ελλείψεις εργατικού δυναμικού, καθώς εκατομμύρια άνθρωποι έβγαζαν από την αγορά εργασίας. Μερικοί εργαζόμενοι επανεκτίμησαν τον ζων τούς και το είδος της εργασίας που ήθελαν, άλλοι άλλαξαν δουλειά για περισσότερα χρήματα και άλλοι μεταπήδησαν σε εντελώς νέους ρόλους. Αυτές οι τάσεις έκτοτε έχουν χαλαρώσει. Η επιβράδυνση των εθελουσιών α-

ποχωρήσεων μπορεί να υποδηλώνει μια άμβλυση της αγοράς εργασίας, εάν αντανακλά τη χαλάρωση της ζήτησης εργαζομένων από τους εργοδότες, λένε οι οικονομολόγοι. Οι εργαζόμενοι μπορεί να έχουν λιγότερη εμπιστοσύνη ότι θα βρουν καλύτερη δουλειά ή να αισθάνονται ότι έχουν λιγότερη διαπραγματευτική δύναμη. Άλλοι μπορεί απλώς να είναι ικανοποιημένοι με τη δουλειά τους. Τώρα το ερώτημα είναι εάν τα κέρδη που σημείωσαν οι εργαζόμενοι κατά τη «μεγάλη παραίτηση» θα διατηρηθούν – ή αν οι εργοδότες θα ανακτήσουν το πάνω χέρι, ειδικά εάν, όπως αναμένουν πολλοί αναλυτές, η οικονομία διολιθώσει σε ύφεση κάποια στιγμή τον επόμενο χρόνο.

B-start
Κάνε καλή αρχή με Business Start

Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150

Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υπηρεσία Cloud | Κινητή

Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια

Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες

cyta
business
Μαζί από την αρχή

Η Ινδία απαγόρευσε τις εξαγωγές ρυζιού

Φόβοι για επισιτιστική κρίση μετά τις διαταραχές στον εφοδιασμό σιτηρών

Νέες ανησυχίες για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια εγείρει η απόφαση της Ινδίας να απαγορεύσει τις εξαγωγές λευκού ρυζιού –εκτός από το μισομάτι– σε μια προσπάθεια να συγκρατήσει την εκτίναξη των τιμών, μετά τις έντονες βροχοπτώσεις που έπληξαν τις εγχώριες καλλιέργειες. Η απαγόρευση ανακοινώθηκε αφού ο δασμός 20% στις διεθνείς εξαγωγές που εισήχθη τον Σεπτέμβριο απέτυχε να περιορίσει τη ζήτηση από το εξωτερικό, η οποία εκτοξεύθηκε μετά τις ακραίες κλιματικές συνθήκες και τις διαταραχές στον εφοδιασμό σιτηρών στον απόηχο της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η Ινδία είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας ρυζιού στον κόσμο, αντιπροσωπεύοντας περισσότερο από το 40% του παγκόσμιου εμπορίου. Ενώ η απαγόρευση δεν ισχύει για το ρύζι μισομάτι υψηλότερης ποιότητας, την πιο γνωστή ποικιλία της Ινδίας, το λευκό ρύζι αντιπροσωπεύει περίπου το 25% των εξαγωγών.

Οι διεθνείς πωλήσεις ινδικού ρυζιού αυξήθηκαν κατά 35% το έτος έως τον Ιούνιο, συμβάλλοντας σε άνοδο 3% στις εγχώριες τιμές μόνο τον περασμένο μήνα. Οι άνθρωποι στην Ινδία πληρώνουν τώρα 11,5% περισσότερο για το ρύζι σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, σύμφωνα με το υπουργείο Καταναλωτικών Υποθέσεων, Τροφίμων και Δημόσιας Διατροφής. Η νέα απαγόρευση θα «διασφαλίσει επαρκή διαθεσιμότητα λευκού ρυ-

Το ρύζι είναι βασικό προϊόν για περισσότερους από 3 δισ. ανθρώπους, και οι παγκόσμιες τιμές κυμαίνονται ήδη στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 11 ετών.

ζιού στην ινδική αγορά» και «θα οδηγήσει σε μείωση των τιμών για τους καταναλωτές στη χώρα», υποσχέθηκε η ινδική κυβέρνηση που δέχεται μεγάλες πιέσεις από τον αυξανόμενο πληθωρισμό των τροφίμων, ενόψει των εθνικών εκλογών του επόμενου έτους. Η κυβέρνηση του Ναρέντρα Μόντι επέκτεινε την απαγόρευση των εξαγωγών σιταριού, ενώ περιορίσει τις εξαγωγές ζαχαρής καθώς οι αποδόσεις ζαχαροκάλαμου μειώθηκαν.

«Η Ινδία θα διαταράξει την παγκόσμια αγορά ρυζιού με πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα από ό,τι η Ουκρανία την αγορά σιταριού μετά την εισβολή της Ρωσίας», δήλωσε στο Reuters ο Κρίσνα Ράο, πρόεδρος της Ένωσης Εξαγωγών Ρυζιού. Το ρύζι είναι βασικό προϊόν για περισσότερους από 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους, και σχεδόν το 90% της καλλιέργειας παράγεται στην Ασία. Οι παγκόσμιες τιμές κυμαίνονται ήδη στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 11

ετών. Η απαγόρευση θα πλήξει περισσότερο το Μπανγκλαντές και το Νεπάλ, λέει ο Ιβ Μπαρ, οικονομολόγος της ASEAN στην εταιρεία ασφάλισης εμπορικών πιστώσεων Coface, καθώς και οι δύο χώρες είναι κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί της Ινδίας. Η απαγόρευση θα μπορούσε επίσης να επιδεινώσει την επισιτιστική ανασφάλεια για χώρες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το ρύζι, προέβλεψε η εταιρεία γεωργικών αναλύσεων Gro Intelligence σε πρόσφατη έκθεσή της. «Οι κορυφαίοι προορισμοί για το ινδικό ρύζι περιλαμβάνουν το Μπανγκλαντές, την Κίνα, το Μπενίν και το Νεπάλ. Άλλες αφρικανικές χώρες εισάγουν επίσης μεγάλη ποσότητα ινδικού ρυζιού», ανέφερε. Οι εισαγωγές ενδέχεται να στραφούν σε εναλλακτικούς προμηθευτές στην περιοχή, όπως η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ.

Εκτός από τη μείωση της παγκόσμιας προσφοράς ρυζιού, οι αντιδράσεις πανικού και η κερδοσκοπία στις παγκόσμιες αγορές ρυζιού θα επιδεινώσουν την αύξηση των τιμών, λένε αναλυτές. Οι τιμές κινούνται ήδη σε υψηλά της δεκαετίας, εν μέρει λόγω των αυστηρότερων προμηθειών όταν το βασικό προϊόν έγινε ελκυστική εναλλακτική λύση, καθώς οι τιμές άλλων βασικών σιτηρών αυξήθηκαν μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022.

Ακόμη και πριν από το «μπλόκο» της Ινδίας στις εξαγωγές ρυζιού, υπήρχαν

Η Ινδία αποφάσισε να απαγορεύσει τις εξαγωγές λευκού ρυζιού –εκτός από το μισομάτι– σε μια προσπάθεια να συγκρατήσει την εκτίναξη των τιμών, μετά τις έντονες βροχοπτώσεις που έπληξαν τις εγχώριες καλλιέργειες. Είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας ρυζιού στον κόσμο, αντιπροσωπεύοντας περισσότερο από το 40% του παγκόσμιου εμπορίου.

δη φόβοι ότι μια νέα παγκόσμια επισιτιστική κρίση είναι στον ορίζοντα, μετά την αποχώρηση της Ρωσίας από τη Συμφωνία για τα Σιτηρά της Μαύρης Θάλασσας. Η εν λόγω συμφωνία που είχε υπογραφεί τον Ιούλιο του 2022 μεταξύ Τουρκίας, ΟΗΕ και Ρωσίας ήταν

έναν τρόπο να διασφαλιστεί ότι η Ουκρανία, που αποκαλείται και «σιτοβολώνας της Ευρώπης», θα μπορούσε να διοχετευτεί δημητριακά από τα νότια λιμάνια της μέσω του Βοσπόρου.

Οι ΗΠΑ είχαν υποσχεθεί να προσφέρουν επιπλέον 250 εκατ. δολάρια για

να δημιουργήσουν και να επεκτείνουν εναλλακτικές διαδρομές για τα ουκρανικά σιτηρά, αλλά το ρωσικό υπουργείο Άμυνας διέμεινε ότι κάθε πλοίο που φεύγει από ουκρανικό λιμάνι θα είναι νόμιμος στρατιωτικός στόχος, εγείροντας φόβους ασφαλείας.

Παγκόσμια κούρσα για το λίθιο και τις μπαταρίες ηλεκτροκίνητων οχημάτων

Τη δική τους εφοδιαστική αλυσίδα και βιομηχανία θέλουν τώρα να αναπτύξουν οι χώρες της Λατινικής Αμερικής, στις οποίες προσβλέπει η Ε.Ε. στην προσπάθειά της να εξασφαλίσει τις αναγκαίες πρώτες ύλες για τη στροφή στην ηλεκτροκίνηση και την πράσινη οικονομία. Στην αρχή της εβδομάδας η Ε.Ε. υπέγραψε συμφωνία με τη Χιλή για την προμήθεια λιθίου, τη βασικότερη πρώτη ύλη για την κατασκευή μπαταριών ηλεκτροκίνητων οχημάτων.

Οι χώρες της Λατινικής Αμερικής Χιλή, Βραζιλία και Αργεντινή έχουν στο υπέδαφός τους ορισμένα από τα μεγαλύτερα γνωστά αποθέματα αυτών των πρώτων υλών και προμηθεύουν εκτεταμένα την Κίνα με λίθιο. Όπως όμως τονίζει σχετικά ρεπορτάζ του Politico, οι χώρες αυτές βαρέθηκαν να είναι απλοί προμηθευτές πρώτων υλών σε αυτούς που καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις στην παγκόσμια παραγωγή μπαταριών και ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Καθίστουν έτσι σαφές στην Ε.Ε. ότι εφεξής αρνούνται να περιοριστούν στον ρόλο του προμηθευτή και θέλουν να προχω-

Η συμφωνία Ε.Ε. - Χιλής, οι κινήσεις των χωρών της Λατινικής Αμερικής και η νέα μεγάλη παραγωγική μονάδα στις ΗΠΑ.

ρήσουν στην ανάπτυξη της δικής τους πράσινης βιομηχανίας.

«Δεν θέλουμε να πουλάμε στην Ευρώπη λίθιο, αλλά οχήματα λιθίου που κινούνται με μπαταρίες λιθίου», τόνισε στο περιθώριο της συνόδου με την Ε.Ε. στις αρχές της εβδομάδας ο Γκουστάβο Μαρτίνεζ Παντιάν, Αργεντινός υπουργός για τις σχέσεις με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής. «Έτσι θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε τις δικές μας δυνατότητες και τις δικές μας βιομηχανίες που θα εξαγάγουν είδη προτιθέμενης αξίας», πρόσθεσε. Αυτή η τάση επικρατεί στις χώρες της περιοχής, οι περισσότερες από τις οποίες επικεντρώνουν να αναλάβουν υπό τον έλεγχό τους τους

Η παγκόσμια παραγωγή λιθίου έχει τριπλασιαστεί σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2015 και φτάνει τουλάχιστον τους 100.000 τόνους ετησίως, ενώ η ζήτηση για το πολύτιμο ορυκτό αναμένεται να αυξηθεί κατά 35 φορές μέχρι το 2050.

φυσικούς τους πόρους και τις εφοδιαστικές αλυσίδες. Η Βολιβία στις αρχές του έτους πρότεινε στις γειτονικές της χώρες τη δημιουργία πολιτικής λιθίου της Λατινικής Αμερικής, ενώ η Χιλή έχει εκφράσει την πρόθεση να εθνικοποιήσει τη βιομηχανία της. Όλα αυτά σε μια στιγμή που η Ε.Ε. προσβλέπει στο «τριγωνό του λιθίου» –Αργεντινή, Χιλή και Βολιβία– για την ανεξάρτησή της από την Κίνα και την ενίσχυση της δικής της πράσινης βιομηχανίας. Μέχρι στιγμής η Χιλή αντιπροσωπεύει το 78% των εισαγωγών της Ε.Ε. σε λίθιο. Σχολιάζοντας τη στάση των χωρών αυτών και τις προθέσεις τους, ο Κρισ Χέρον, εκπρόσωπος του βιομηχανικού λόμπι Eurometaux, τόνισε πως η ζήτηση για τα μέταλλα της ηλεκτροκίνησης είναι τόσο μεγάλη ώστε «πρέπει οι δύο πλευρές να εργαστούν μαζί». Πρόσφατη έρευνα του βελγικού πανεπιστημίου KU Leuven καταδεικνύει πως μέχρι το 2050 η ζήτηση για λίθιο θα έχει αυξηθεί κατά 35 φορές. Σύμφωνα, άλλωστε, με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, η παγκόσμια παραγωγή λιθίου έχει τριπλασιαστεί σε σύγκριση με τα

επίπεδα του 2015 και φτάνει τουλάχιστον τους 100.000 τόνους ετησίως. Σε ό,τι αφορά τις ΗΠΑ και τη δική τους προσπάθεια για ανεξάρτηση από τις πρώτες ύλες της Κίνας, πρέπει να στραφούν στην πόλη Μανιόλια στο δυτικό Αρκansas, που διαθέτει τον κατάλληλο ορυκτό πλούτο. Όπως επισημείνει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, η ExxonMobil σχεδιάζει την ανέγερση μιας από τις μεγαλύτερες στον κόσμο μονάδες επεξεργασίας λιθίου, αρκετά κοντά στη Μανιόλια.

Η εν λόγω μονάδα θα έχει την παραγωγική δυνατότητα για 75.000 έως 100.000 τόνους λιθίου ετησίως. Όταν θα έχει αναπτύξει την παραγωγική της δυνατότητα θα αντιπροσωπεύει το 15% της παγκόσμιας παραγωγής λιθίου. Σύμφωνα με την αμερικανική εφημερίδα, η Exxon αγόρασε 120.000 στρέμματα στην περιοχή έναντι 100 εκατ. δολ. Πηγές της αγοράς εκτιμούν πως η έκταση αυτή θα δώσει στον ενεργειακό κολοσσό τη δυνατότητα να παράγει 4 εκατ. τόνους λιθίου, που αρκούν για 50 εκατ. ηλεκτροκίνητα οχήματα.

Οριακά μεταξύ ύφεσης και ανάπτυξης οι ΗΠΑ

Να επανεξετάσουν τις προβλέψεις τους για μια αμερικανική ύφεση αναγκάζονται οι αναλυτές που περίμεναν μια ανώμαλη προσγείωση λόγω της επιθετικής αύξησης των επιτοκίων, καθώς ο πληθωρισμός υποχωρεί και η αμερικανική οικονομία παραμένει ανθεκτική. Ο αντιπρόεδρος ανάλυσης της Deutsche Bank, Peter Hooper, και ο επικεφαλής οικονομολόγος της Fannie Mae, Doug Duncan, θεωρούν ότι η αμερικανική οικονομία κινείται οριακά μεταξύ μιας ύφεσης και μιας ομαλής προσγείωσης με θετική ανάπτυξη, αλλά εξακολουθούν να πιστεύουν ότι το σενάριο της ύφεσης συγκεντρώνει περισσότερες πιθανότητες. Ο επικεφαλής οικονομολόγος της Nomura Securities International, Aichi Amemiya, επιμένει στην πρόβλεψή του για ύφεση, αλλά όπως λέει στο Bloomberg «αρκίζει να γίνεται μια πολύ οριακή εκτίμηση». Το

Επανεξετάζουν τις προβλέψεις τους οι αναλυτές μετά την υποχώρηση των πληθωριστικών πιέσεων.

ίδιο κλίμα αποτυπώνει και η δημοσκόπηση οικονομολόγων που πραγματοποιεί το Bloomberg τον Ιούλιο, όπου οι προβλέψεις για την ανάπτυξη των ΗΠΑ αναβαθμίστηκαν για το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο (στο +1,5% και το +0,5% αντίστοιχα). Όμως, οι συμμετέχοντες εξακολουθούν να βλέπουν 60% πιθανότητες ότι η αμερικανική οικονομία θα πέσει σε ύφεση τους επόμενους 12 μήνες.

Όπως επισημείνει ο Duncan της Fannie Mae, οι ενάρξεις εργασιών σε

νέες κατοικίες και οι τιμές κατοικιών ήταν ισχυρότερες από ό,τι αναμενόταν, δίνοντας στήριξη στην οικονομία. Ο Amemiya επισημείνει τα ισχυρά στοιχεία για τις πωλήσεις νέων αυτοκινήτων.

Παραδόξως, ο Hooper αποδίδει τη μείωση του κινδύνου της ύφεσης στην απότομη αύξηση των επιτοκίων της Federal Reserve. Όπως εξηγεί, η νομισματική σύσφιξη βοήθησε να ανατραπούν οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό, αυξάνοντας τις πιθανότητες να πέσουν οι τιμές χωρίς να χρειαστεί σημαντική συρρίκνωση της οικονομίας. Πραγματικά, οι οικονομολόγοι που συμμετείχαν στη δημοσκόπηση του Bloomberg γίνονται πιο αισιόδοξοι καθώς ο πληθωρισμός μειώνεται. Ο δείκτης τιμών προσωπικών καταναλωτικών δαπανών –τον οποίο προτιμά να «κοιτάζει» για τον πληθωρισμό η Fed– αναμένεται να

αυξηθεί κατά 2,2% το τελευταίο τρίμηνο του 2024, σύμφωνα με την έρευνα. Τον περασμένο μήνα οι οικονομολόγοι ανέμεναν αύξηση 2,3%.

Ο δομικός πληθωρισμός, από τον οποίο εξαιρούνται τα τρόφιμα και η ενέργεια, αναμένεται να μετριαστεί κατά το πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους περισσότερο από ό,τι είχε προβλεφθεί τον περασμένο μήνα. Οι οικονομολόγοι προβλέπουν επίσης ότι ο δείκτης τιμών καταναλωτή θα μειωθεί ταχύτερα μέχρι το τέλος του επόμενου έτους.

Τα στοιχεία που έδειξαν ότι ο πληθωρισμός των ΗΠΑ υποχώρησε τον Ιούνιο σε χαμηλό τουλάχιστον δύο ετών οδήγησαν πολλούς οικονομολόγους και traders να ποντάρουν ότι η αύξηση των επιτοκίων που θα κάνει η Fed την επόμενη εβδομάδα θα είναι η τελευταία αυτού του κύκλου.

Οικονομολόγοι αποδίδουν τη μείωση του κινδύνου της ύφεσης στην απότομη αύξηση των επιτοκίων της Fed, η οποία βοήθησε να ανατραπούν οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό, αυξάνοντας τις πιθανότητες να πέσουν οι τιμές χωρίς να χρειαστεί σημαντική συρρίκνωση της οικονομίας.

GAP

Insurance Agency

Ασφαλιστικά προϊόντα για ιδιώτες & επιχειρήσεις.

Coverholder at

LLOYD'S

AXA

IGI

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

Γιούργκεν Σάαφ, σύμβουλος της Γεν. Διεύθυνσης Υποδομών Αγοράς και Πληρωμών στην ΕΚΤ

Το ψηφιακό ευρώ δεν έρχεται να αντικαταστήσει τα μετρητά

Ο ειδικός σύμβουλος της ΕΚΤ εξηγεί στην «Κ» πώς θα λειτουργήσει

Συνέντευξη στην **ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΟΡΤΖΗ**

Συμπληρωματικό μέσο πληρωμών που δεν θα καταργεί τα μετρητά, αλλά θα επιτρέπει σε κάποιον να πραγματοποιεί καθημερινές πληρωμές στο ταμείο ή στο ηλεκτρονικό κατάστημα και παράλληλα να μεταφέρει χρήματα από λογαριασμό σε λογαριασμό θα αποτελέσει το ψηφιακό ευρώ που σχεδιάζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό επισημαίνει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο σύμβουλος της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Αγοράς και Πληρωμών στην ΕΚΤ Γιούργκεν Σάαφ, ξεκαθαρίζοντας ότι «το ψηφιακό ευρώ θα σέβεται το απόρρητο της ιδιωτικής ζωής και ο σχεδιασμός του διασφαλίζει ότι η ΕΚΤ δεν θα βλέπει, ούτε θα αποθηκεύει προσωπικά δεδομένα και συνήθειες πληρωμών των πολιτών».

– Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην απόφαση να εξεταστεί η ΕΚΤ το ενδεχόμενο έκδοσης ενός ψηφιακού ευρώ; Γιατί θα το χρειαζόμαστε; Αναπτύσσουν άλλες χώρες ψηφιακά νομίσματα κεντρικών τραπεζών;

– Όλες οι πτυχές της ζωής μας επηρεάζονται από τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Δεν εξαιρούνται ούτε η οικονομία ούτε η κοινωνία, αλλά ούτε και ο τρόπος με τον οποίο κάνουμε τις πληρωμές μας. Αρα χρειαζόμαστε και ένα δημόσιο ψηφιακό νόμισμα, το οποίο θα εκδίδει και θα εγγυάται η κεντρική τράπεζα. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο η ΕΚΤ εργάζεται πάνω στο ψηφιακό ευρώ. Μάλιστα, πάνω από το 90% όλων των κεντρικών τραπεζών παγκοσμίως εργάζονται για ένα ψηφιακό νόμισμα κεντρικών τραπεζών. Επιπλέον, η Ευρώπη δεν διαθέτει ψηφιακό μέσο πληρωμών που να εκδίδεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να είναι αποδεκτό σε ολόκληρη τη Ζώνη του Ευρώ.

– Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη νομοθετική της πρόταση για ένα πιθανό ψηφιακό ευρώ στις 28 Ιουνίου. Αν υποθέσουμε ότι τα πράγματα εξελίσσονται ομαλά, πόσο σύντομα θα μπορούσαμε να το περιμένουμε;

– Πράγματι, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα νομοσχέδιο για το ψηφιακό ευρώ στις 28 Ιουνίου, το οποίο έχει αποσταλεί στους δύο συννομοθέτες

Το ψηφιακό ευρώ θα είναι ένα καθολικό μέσο πληρωμών, επικεντρωμένο μάλιστα στις καθημερινές συναλλαγές. Θα μπορούμε, για παράδειγμα, να πληρώσουμε στο ταμείο και να κάνουμε ηλεκτρονικές αγορές.

Θα οριστεί ένα πλαφόν στον λογαριασμό του ψηφιακού νομίσματος ώστε να αποφευχθούν τυχόν εκροές καταθέσεων από τις τράπεζες.

Χρειαζόμαστε και ένα δημόσιο ψηφιακό νόμισμα, το οποίο θα εκδίδει και θα εγγυάται η κεντρική τράπεζα, λέει ο Γιούργκεν Σάαφ.

της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, για να το αναλύσουν και να το συζητήσουν με σκοπό να καθορίσουν ένα σταθερό νομικό πλαίσιο. Δεν υπάρχει αυστηρό χρονοδιάγραμμα γι' αυτή τη διαδικασία. Εν συντομία, αφορά την ποιότητα του περιουσιακού στοιχείου: το ψηφιακό ευρώ θα ήταν ένα στοιχείο παθητικού της κεντρικής τράπεζας, όπως είναι τα τραπεζογραμμάτια. Ο κάτοχος του έχει απαίτηση έναντι της ΕΚΤ. Οι τραπεζικές καταθέσεις όμως είναι στοιχεία παθητικού των εμπορικών τραπεζών.

– Ποια θα ήταν η διαφορά μεταξύ του ψηφιακού ευρώ και του ευρώ που έχουμε ήδη στους τραπεζικούς λογαριασμούς μας;

– Η βασική διαφορά μεταξύ του ψηφιακού ευρώ και των καθιερωμένων ψηφιακών τραπεζικών καταθέσεων είναι μάλλον τεχνικού χαρακτήρα, την οποία πολλοί προφανώς δεν γνωρίζουν. Εν συντομία, αφορά την ποιότητα του περιουσιακού στοιχείου: το ψηφιακό ευρώ θα ήταν ένα στοιχείο παθητικού της κεντρικής τράπεζας, όπως είναι τα τραπεζογραμμάτια. Ο κάτοχος του έχει απαίτηση έναντι της ΕΚΤ. Οι τραπεζικές καταθέσεις όμως είναι στοιχεία παθητικού των εμπορικών τραπεζών.

– Πώς θα λειτουργεί το ψηφιακό ευρώ; Θα μπορεί κανείς να το χρησιμοποιεί για καθημερινές συναλλαγές τόσο σε

φυσικά όσο και σε ψηφιακά σημεία πώλησης;

– Το ψηφιακό ευρώ, αν αποφασιστεί από την ΕΚΤ να προχωρήσει σε προπαρασκευαστική φάση για να εξεταστεί την ανάπτυξη και τη δοκιμή του μετά τη λήξη της διερευνητικής φάσης αυτό το φθινόπωρο, θα είναι ένα καθολικό μέσο πληρωμών σε μια ψηφιακή Ευρώπη, επικεντρωμένο μάλιστα στις καθημερινές πληρωμές. Θα μπορούμε να πληρώσουμε στο ταμείο, να πληρώσουμε για τις ηλεκτρονικές αγορές μας, να μεταφέρουμε χρήματα σε πρόσωπο της επιλογής μας και να το χρησιμοποιούμε για πληρωμές σε απευθείας σύνδεση (online) αλλά και εκτός σύνδεσης (offline). Θα συνδυάζει όλες τις σύγχρονες περιπτώσεις χρήσης.

– Αν εισαχθεί, θα μπορούσε το ψηφιακό ευρώ να αντικαταστήσει τα μετρητά; Θα μπορούσε να οδηγήσει στην κατάρτιση τους;

– Το ψηφιακό ευρώ θα συμπλήρωνε τη λειτουργία των μετρητών και δεν θα τα αντικαθιστούσε. Θα ήταν μια επιπλέον επιλογή στα χέρια μας. Όπως σήμερα μπορούμε να επιλέξουμε μεταξύ των κερμάτων, των τραπεζογραμμάτων και των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ δεσμεύονται πλήρως να διασφαλίσουν ότι τα μετρητά θα παραμείνουν διαθέσιμα και στις 20 χώρες της Ζώνης του Ευρώ. Η ΕΚΤ και το Ευρωσύστημα θα συνεχίσουν να παρέχουν μετρητά και τις σχετικές υπηρεσίες εξυπηρέτησης.

– Θα ήταν το ψηφιακό ευρώ ένα μέσο αποταμίευσης; Ποιο είναι το όριο διακράτησης που θα ισχύει σύμφωνα με την πρόταση;

– Το ψηφιακό ευρώ προορίζεται να είναι μέσο πληρωμών και όχι ένα επενδυτικό μέσο. Δεν προορίζεται να προσελκύει εισροές επενδύσεων. Γι' αυτό ακριβώς προβλέπουμε για το ψηφιακό ευρώ ένα ανώτατο όριο διακράτησης, το οποίο θα προσδιοριστεί ποσοτικά πιο κοντά στον χρόνο έκδοσης. Αυτό είναι αναγκαίο για να αποφευχθεί τυχόν σημαντική εκροή καταθέσεων από τις τράπεζες, η οποία θα είχε αρνητικές επιπτώσεις στον τραπεζικό δανεισμό προς την οικονομία. Αντιμετωπίζουμε αυτό το ζήτημα από τον αρχικό σχεδιασμό, δηλαδή πριν ακόμη μπορούσε να συμβεί κάτι τέτοιο.

Η ΕΚΤ δεν αποθηκεύει προσωπικά δεδομένα

– Ποιος θα ήταν ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη του ψηφιακού ευρώ;

– Εχουμε εμπιστοσύνη στην ικανότητα του ιδιωτικού τομέα να καινοτομεί και σεβόμαστε την εμπειρογνώμοσή του σε τομείς που εμείς δεν τη διαθέτουμε. Σήμερα πολλές κεντρικές τράπεζες έχουν ήδη αναθέσει την εκτύπωση τραπεζογραμμάτων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Ομοίως, η τεχνική ανάπτυξη του ψηφιακού ευρώ θα μπορούσε να ανατεθεί σε ιδιωτικές επιχειρήσεις – προφανώς υπό τον έλεγχο και την καθοδήγηση του Ευρωσυστήματος. Επιπλέον, ο ιδιωτικός τομέας θα αναλάβει τη διανομή του ψηφιακού ευρώ. Όπως σήμερα που προμηθευόμαστε τα τραπεζογραμμάτια μας από τα ΑΤΜ ή από τα ταμεία των τραπεζών και όχι από την ΕΚΤ.

– Το ευρώ κοινό έχει την εντύπωση ότι το ψηφιακό ευρώ θα είναι ένα εργαλείο για να ελέγχονται η ροή και η χρήση του νομίσματος κεντρικά από την ΕΚΤ. Έχει βάση αυτή η ανησυχία; Ποιοι θα έχουν πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα; Πώς διασφαλίζονται τα ζητήματα προστασίας της ιδιωτικής ζωής των πολιτών με τη χρήση του ψηφιακού ευρώ;

– Η ΕΚΤ δεν ενδιαφέρεται καθόλου για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τις συνήθειες πληρωμών των πολιτών. Προκειμένου να επιτύχουμε συμμόρφωση με το υψηλότερο επίπεδο προστασίας των δεδομένων, θα διασφαλίσουμε ότι δεν θα βλέπουμε, ούτε θα αποθηκεύουμε τέτοιου είδους δεδομένα. Το απόρρητο της ιδιωτικής ζωής αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα

που σεβόμαστε ιδιαίτερα. Ταυτόχρονα, ο ιδιωτικός τομέας που θα αναλάβει τη διανομή του ψηφιακού ευρώ θα πρέπει να μεριμνήσει ούτως ώστε οι πληρωμές να συμμορφώνονται με τις νομικές διατάξεις που διέπουν, για παράδειγμα, την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος...

– Ποια τεχνολογία θα χρησιμοποιηθεί; Θα είναι το ψηφιακό ευρώ κάποιο είδος κρυπτονομίσματος;

– Το ψηφιακό ευρώ αναπτύσσεται με βάση το δόγμα «η τεχνολογία ακολουθεί τη λειτουργία». Δηλαδή αναζητούμε την καλύτερη εννοιολογική λύση, η οποία θα είναι τεχνολογικά

Το απόρρητο της ιδιωτικής ζωής αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που σεβόμαστε ιδιαίτερα.

ουδέτερη και ανοικτή. Μόνο όταν ολοκληρωθεί αυτή η αποστολή θα επιλέξουμε την τεχνολογία που εξυπηρετεί καλύτερα τον σκοπό προς το συμφέρον των χρηστών. Η βασική διαφορά από τα κρυπτονομίσματα είναι ότι αυτά είναι πολύ ευμεταβλητά, δεν καλύπτονται από εξασφαλίσεις και δεν είναι καθόλου ασφαλή.

– Εκτός από την ΕΚΤ, ποιος άλλος θα μπορούσε να εκδώσει ψηφιακό νόμισμα;

– Μόνο η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ μπορούν να εκδώσουν ψηφιακό ευρώ. Κανένας άλλος.

Μπαράζ ελέγχων σε τουριστικούς προορισμούς

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μπορεί η διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα POS να καθυστερεί και να αναμένεται τους πρώτους μήνες του 2024, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι η φορολογική διοίκηση κάθεται με σταυρωμένα χέρια. Σε εξέλιξη είναι εκτεταμένο σχέδιο διασταυρώσεων, καθώς και επιτόπιων ελέγχων στις επιχειρήσεις, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τα στοιχεία που προκύπτουν από τα POS ταυτίζονται με τις αποδείξεις που εκδίδονται από τις ταμειακές μηχανές.

Ηδη οι έλεγχοι σε τουριστικούς προορισμούς έφεραν τα πρώτα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, από τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν διαπιστώθηκε ότι διάφοροι επιτήδειοι εισπράττουν, αλλά δεν αποδίδουν τον ΦΠΑ ούτε δηλώνουν τα έσοδά τους. Στις διασταυρώσεις, λοιπόν, μεταξύ των εισπράξεων των POS και αυτών των ταμειακών μηχανών, οι ελεγκτές εντόπισαν και έβαλαν λουκέτο σε τέσσερις επιχειρήσεις εστίασης στην Αθήνα, μία στον Πόρο και ένα κατάστημα ρούχων στη Μύκονο.

«Λαβράκια» έβγαλαν οι διασταυρώσεις μεταξύ των POS και αυτών των ταμειακών μηχανών.

Βρέθηκαν να έχουν δεχθεί πληρωμές μέσω POS, για τις οποίες όμως δεν εξέδωσαν απόδειξη, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν διαβίβασαν τις συναλλαγές στην ΑΑΔΕ. Επί της ουσίας, οι πελάτες που πληρώνουν με κάρτα, είτε δεν λαμβάνουν καμία απόδειξη είτε παίρνουν απόδειξη, αλλά το κατάστημα δεν τη δηλώνει στην εφορία.

Λουκέτα σε καταστήματα
Συγκεκριμένα, στα Πετράλωνα και στην πλατεία Αγίας Ειρήνης βρέθηκαν

Σε εξέλιξη είναι εκτεταμένο σχέδιο διασταυρώσεων και επιτόπιων ελέγχων στις επιχειρήσεις για να διαπιστωθεί εάν τα στοιχεία από τα POS ταυτίζονται με τις αποδείξεις που εκδίδονται από τις ταμειακές μηχανές.

τέσσερα καταστήματα να μην έχουν διαβίβασει αποδείξεις, συνολικής αξίας 682.000 ευρώ. Εκτός από το 48ωρο λουκέτο, επιβλήθηκε συνολικό πρόστιμο 43.000 ευρώ. Αντίστοιχη παράβαση διαπιστώθηκε και σε κατάστημα εστίασης στον Πόρο, το οποίο δεν είχε εκδώσει ούτε κατά συνέπεια διαβίβασει αποδείξεις 1.250 ευρώ.

Στη Μύκονο, γνωστό κατάστημα ρούχων σφραγίστηκε επειδή εντοπίστηκε να μην έχει διαβίβασει 424 αποδείξεις, συνολικής αξίας 61.000 ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, από τις ταμειακές μηχανές έχουν ληφθεί μέσω της διαβίβασης δεδομένων 8,5 δισ. αποδείξεις, συνολικής αξίας πάνω από 250 δισ. ευρώ. Από αυτή τη διασύνδεση η φορολογική διοίκηση βλέπει σε πραγματικό χρόνο εάν διαβιβάζουν στη αποδείξεις. Ανεξάρτητα εάν μια επιχείρηση υποβάλλει δηλώσεις ΦΠΑ, η υποχρέωση της διασύνδεσης είναι αυτοεπίδη.

Όπως έχει αναφέρει ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γ. Πιτσιλής, «έχει ξεκινήσει δια-

σταύρωση από τα στοιχεία των POS, τους εκκαθαριστές των συναλλαγών, με το τι βλέπουμε από τη διαβίβαση των ταμειακών. Εχουμε ήδη αρχίσει εκτεταμένες διασταυρώσεις, αλλά και επισκέψεις πλέον».

Σε ό,τι αφορά το έργο της διασύνδεσης των ταμειακών με τα POS που είναι σε εξέλιξη, ο διοικητής σημειώνει ότι είναι ένα πολύ σύνθετο έργο. «Το χρονικό πλαίσιο το έδωσε το υπ. Οικονομίας και Οικονομικών με τις προγραμματικές δηλώσεις. Για εμάς τον κρίσιμο, γι' αυτό δουλεύουμε εντατικά με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς (εκκαθαριστές POS, κατασκευαστές ταμειακών, κατασκευαστές POS, πάροχοι ηλεκτρονικής τιμολόγησης), είναι να ολοκληρωθεί αυτή η διαδικασία σπονδυλωτά έτσι ώστε η τελική ημερομηνία που θα πουμε να είναι και αυτή που θα τηρηθεί».

Σημειώνεται ότι για φέτος το σχέδιο της ΑΑΔΕ προβλέπει εκτεταμένες διασταυρώσεις εισοδημάτων και ΦΠΑ εντός και εκτός συνόρων, για τον εντοπισμό αδήλων εισοδημάτων από μισθούς, συντάξεις και ακίνητα, αλλά και μη έκδοση αποδείξεων και καταβολή του ΦΠΑ. Η φορολογική διοίκηση θα αξιοποιήσει στοιχεία που λαμβάνονται μέσω των πληροφοριακών συστημάτων, αλλά και δεδομένα μέσω πλαίσιου της διεθνούς διοικητικής συνεργασίας. Το εργαλείο της διενέργειας ηλεκτρονικών διασταυρώσεων έχει αποδειχθεί πολύ αποτελεσματικό και γι' αυτόν τον λόγο σχεδιάζεται φέτος η έκδοση χιλιάδων πράξεων διοικητικού ή εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου.

Παράλληλα, ο ελεγκτικός μηχανισμός θα «σκανάρει» φορολογούμενους που εισπράττουν συντάξεις, τόκους, μερίσματα και εισοδήματα από ακίνητα από το εξωτερικό τα οποία δεν εμφανίζουν στη φορολογική δήλωση που υποβάλλουν στην Ελλάδα, όσους κρύβουν από την εφορία αναδρομικά ποσά αποδοχών, αλλά και όσους υποβάλλουν μηδενικές δηλώσεις ΦΠΑ, ενώ έχουν δραστηριότητα.

Στα €153 εκατ. ο τζίρος στα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ το α' έτος του 2023

Εντονο είναι το αποτύπωμα του πληθωρισμού στις πωλήσεις των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ, καθώς και εκεί καταγράφεται αύξηση του τζίρου, αλλά μείωση των τεμαχίων ανά μέσο «καλάθι» και ενίσχυση των μεριδίων των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας, ειδικά, μάλιστα, καθώς οι εκπτώσεις και οι προσφορές βαίνουν μειούμενες. Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι η κατηγορία εξακολουθεί να βρίσκεται σε πορεία ανάπτυξης, κάτι που φαίνεται από την αύξηση των παραγγελιών, ενώ το μάρτυρόν και οι επενδύσεις τις οποίες συνεχίζουν να κάνουν οι λιανέμποροι σε αυτό το κομμάτι. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Convert Group, ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ κατά το α' εξάμηνο του 2023 εκτιμάται σε 153 εκατ. ευρώ, ενισχυμένος κατά 15% σε σύγκριση με το α' εξάμηνο του 2022. Ο τζίρος στα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ που μετράει η Convert Group μέσω του eRetail Audit Panel ήταν το ίδιο διάστημα 130 εκατ. ευρώ και αντιστοιχεί στο 85% του συνολικού κύκλου εργασιών των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ. Υπενθυμίζεται ότι συνολικά ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ είχε διαμορφωθεί το 2022 σε 266 εκατ. ευρώ και το 2021 σε 255 εκατ. ευρώ.

Αυτή η αύξηση του τζίρου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον πληθωρισμό, με τη μέση τιμή ανά προϊόν να αυξάνεται κατά 9%, σχετίζεται όμως και με την αύξηση των παραγγελιών κατά 11%, έστω κι αν το μέσο «καλάθι» περιείχε σε σύγκριση με το περυσινό πρώτο εξάμηνο λιγότερα

προϊόντα. Ειδικότερα, η αξία του μέσου «καλαθιού» διαμορφώθηκε το α' εξάμηνο του 2023 σε 77,6 ευρώ από 77,9 ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2022, ενώ ο αριθμός των τεμαχίων υποχώρησε στα 32,3 από 35,4 το α' εξάμηνο του 2022. Το μέσο ποσοστό εκπτώσεων-προσφορών μειώθηκε στο 32% από 39% το 2022, εξέλιξη η οποία αποδίδεται στον πληθωρισμό. Αρκετά μικρότερος ήταν και ο αριθμός των τεμαχίων που

Η άνοδος του τζίρου κατά 15% οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον πληθωρισμό, με τη μέση τιμή ανά προϊόν να αυξάνεται κατά 9%.

πωλήθηκαν υπό καθεστώς προωθητικής ενέργειας και συγκεκριμένα το 33% του συνόλου έναντι 39% το α' εξάμηνο του 2022. Τούτο συνέβαλε σε αύξηση κατά μία ποσοστιαία μονάδα του μεριδίου της ιδιωτικής ετικέτας, το οποίο διαμορφώθηκε στο 15% κατά το α' εξάμηνο του 2023.

Τη μεγαλύτερη αύξηση αξίας πωλήσεων το α' εξάμηνο του 2023 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο σημείωσαν τα προϊόντα για κατοικίδια (32%), χαρτικά και είδη καθαρισμού (21%), ποτά και αναψυκτικά (13%), βρεφικά είδη (12%), κατεψυγμένα τρόφιμα (12%), φρέσκα τρόφιμα (12%), είδη αρτοποιίας (11%), προϊόντα περιποίησης και ομορφιάς (7%) και συσκευασμένα τρόφιμα (6%).

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

B.B.Q

ΜΕ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΟ»

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΓΙΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΨΗΣΙΜΑΤΑ

ΟΛΑ ΟΣΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΠΕΣ, ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ, ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΕΡΒΙΡΙΣΜΑΤΟΣ ΔΙΑ
ΧΕΙΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΠΕΣΚΙΑ

- + ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΓΙΑ ΑΞΕΧΑΣΤΑ ΨΗΣΙΜΑΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΠΑΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΜΑ
- + ΤΟ ΜΠΕΡΓΚΕΡ ΠΟΥ ΒΑΖΕΙ ΚΑΤΩ ΟΛΑ ΤΑ ΜΠΕΡΓΚΕΡ
- + ΜΟΣΧΑΡΙΣΙΟ ΜΕΔΟΥΛΙ ΨΗΜΕΝΟ ΣΤΗ ΣΧΑΡΑ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ
ΧΟΡΗΓΙΑ

Την Κυριακή 30 Ιουλίου
μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Προσδοκίες για επιπλέον έσοδα 2 δισ. το 2024

Το οικονομικό επιτελείο ποντάρει στην ισχυρή ανάπτυξη και ανεβάζει τον πήχυ για το πρωτογενές πλεόνασμα άνω του 2% του ΑΕΠ

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά περίπου 2 δισ. ευρώ, παρά τα μέτρα μείωσης των φορολογικών συντελεστών. Διόγκωση του πρωτογενούς πλεονάσματος κατά 2,5 δισ. ευρώ συγκριτικά με το 2023, ώστε να καλυφθεί το μεγαλύτερο μέρος των τόκων εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους. «Συγκράτηση» του ποσοστού αύξησης των δημοσίων δαπανών κάτω από το 2%-2,5%, ώστε να υπάρξει από τώρα προσαρμογή στον νέο δημοσιονομικό κανόνα που θέλει να θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας. Και μείωση της αναλογίας του χρέους ως προς το ΑΕΠ κατά περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες, ώστε η Ελλάδα να είναι συνεπής απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο συγκεκριμένο πεδίο. Είναι οι βασικές «αρχές» πάνω στις οποίες το οικονομικό επιτελείο χτίζει το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2024, με στόχο να κατατεθεί στη Βουλή την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου. Η ψήφιση του νομοσχεδίου με τα προεκλογικά μέτρα της κυβέρνησης θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του 2024 με επιπλέον 1,1 δισ. ευρώ, περιορίζοντας δραστικά τα δημοσιονομικά περιθώρια για την επόμενη χρονιά. Έτσι, η ομιλία του πρωθυπουργού στην Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης δίσκολε θα περιλαμβάνει παραχές με επιπλέον σημαντικό δημοσιονομικό κόστος για το επόμενο έτος. Οι οποίες προτάσεις για πρόσθετα μέτρα

Το προσχέδιο του προϋπολογισμού θα προβλέπει ακόμη σημαντική μείωση του χρέους και συγκράτηση των δημοσίων δαπανών.

πέρσουν στο τραπέζι ενόψει των εργασιών της ΔΕΘ—στο προσκήνιο θα βρεθούν η επιδοματικά πολιτική για τη θέρμανση, αλλά και τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος για ευπαθείς ομάδες—θα είναι απολύτως στοχευμένες και με πολύ περιορισμένο δημοσιονομικό κόστος. Λίγες εβδομάδες πριν από την έκδοση των εκθέσεων αξιολόγησης από το σύνολο των ελεγκτικών οίκων, το ζητούμενο για την κυβέρνηση θα είναι να σταλεί ξεκάθαρο μήνυμα στις αγορές ότι το 2024 θα υπάρξει πρωτογενές πλεόνασμα άνω του 2% του ΑΕΠ κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Ολόκληρο το οικοδόμημα του προϋπολογισμού της επόμενης χρονιάς θα στηριχθεί στην πρόβλεψη ότι το 2024 θα είναι χρονιά ανάπτυξης, με πραγματικό ποσοστό 3% αλλά και αποκλιμακωσή του πληθωρισμού στο 2,4% για το σύνολο του έτους. Επιβεβαιώσιμα αυτών των δύο προβλέψεων θα ανεβάσει το ονομαστικό ΑΕΠ στα 233-235 δισ. ευρώ από περίπου 222-224 δισ. που εκτιμάται ότι θα είναι η φετινή επίδοση αν διατηρηθεί ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης της τάξεως

Την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2024.

του 2,3%. Σε αυτά τα επιπλέον 10 δισ. ευρώ οικονομικής δραστηριότητας «ποντάρει» το οικονομικό επιτελείο για να αυξήσει τα φορολογικά έσοδα της επόμενης χρονιάς. Το προσχέδιο του προϋπολογισμού αναμένεται ότι θα προβλέψει τη συγκέντρωση φορολογικών εσόδων της τάξεως των 61-62 δισ. ευρώ σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης έναντι περίπου 59-60 δισ. ευρώ φέτος.

Η αύξηση εκτιμάται ότι θα προέλθει και από το σκέλος των έμμεσων και από το σκέλος των άμεσων φόρων. Το 2024 θα είναι έτος σημαντικής αύξησης των ονομαστικών αποδοχών, καθώς για πρώτη φορά ύστερα από περισσότερα από 15 χρόνια θα έχουμε ταυτόχρονη αύξηση και στις συντάξεις (περίπου 3,5% από τις αρχές του 2024) και στον ιδιωτικό τομέα (σ.σ. ο κατώτατος μισθός αναμένεται ότι θα φτάσει περίπου στα 810-820 ευρώ από τον Μάιο) και στον δημόσιο τομέα. Έτσι, η πρόσθετη φορολογητέα ύλη αναμένεται ότι θα αποδώσει περισσότερα έσοδα με το ξεκίνημα της χρονιάς λόγω της αυξημένης παρακράτωσης, αποτέλεσμα της μη τιμητισμοποίησης της φορολογικής κλίμακας.

Όσον αφορά στην έμμεση φορολογία, τα επιπλέον έσοδα θα προέλθουν κυρίως από τον ΦΠΑ ο οποίος θα υπολογιστεί και πάλι επί υψηλότερων τιμών. Στον προϋπολογισμό του 2024 δεν αναμένεται να υπάρξει πρόβλεψη για επιπλέον έσοδα λόγω περιορισμού της φοροδιαφυγής. Το όποιο θετικό αποτέλεσμα προκύπτει στο συγκεκριμένο πεδίο θα χρησιμοποι-

νηθεί για να δημιουργηθεί «μαξιλάρι ασφαλείας».

Οι δαπάνες του 2024 εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένες σε σχέση με το 2023. Μόνο το νέο μισθολόγιο του Δημοσίου θα προσθέσει περισσότερα από 800 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, με την απόσυρση των μέτρων στήριξης για την αντιμετώπιση της πληθωριστικής κρίσης, το τελικό ποσοστό αύξησης των δαπανών σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης θα επικρατήσει να συγκρατηθεί κάτω από 2%-2,5%. Υπενθυμίζεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει, στο πλαίσιο αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας, να θεσπιστεί κανόνας συγκρατημένης μεταβολής των «καθαρών δαπανών» με το ποσοστό να μην ξεπερνάει το 2,6%. Η υποχρέωση—δεδομένου ότι δεν θα υπάρξει συμφωνία για το νέο Συμφώνο Σταθερότητας μέχρι το τέλος του έτους—δεν θα αφορά το 2024, ωστόσο ο νέος προϋπολογισμός αναμένεται ότι θα εκπληρώνει και τη συγκεκριμένη υποχρέωση.

Το πρωτογενές πλεόνασμα του 2024 αναμένεται να προσεγγίσει τα 5 δισ. ευρώ από περίπου 2,5 δισ. ευρώ το 2023. Με αυτή τη δημοσιονομική επίδοση—δεδομένου ότι τα 5 δισ. ευρώ επαρκούν για να καλυφθεί το μεγαλύτερο κομμάτι των τόκων—η αναλογία του χρέους ως προς το ΑΕΠ θα προϋπολογιστεί κοντά στο 150%-155% του ΑΕΠ, με τη μείωση να φθάνει ακόμη και τις 10 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2023, έτος κατά το οποίο η αναλογία του χρέους ως προς το ΑΕΠ θα διαμορφωθεί κοντά στο 161%.

Πώς μοιράζονται οι ενισχύσεις ύψους 4,4 δισ. ευρώ την επόμενη τετραετία

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ενισχύσεις συνολικού ύψους 4,4 δισ. ευρώ για την επόμενη τετραετία περιλαμβάνει το πρώτο οικονομικό νομοσχέδιο που ψηφίζεται στα τέλη του μήνα από τη Βουλή. Περισσότεροι από 663.000 δημόσιοι υπάλληλοι θα δουν αυξήσεις στις αποδοχές τους από τον Ιανουάριο του 2024, ενώ από τον ίδιο μήνα 1,34 εκατ. φορολογούμενοι (με 7,5 εκατ. μέλη) θα διαπιστώσουν έμμεσες αυξήσεις στις αποδοχές τους εξαιτίας της αύξησης του αφορολόγητου ορίου για τις οικογένειες με παιδιά. Παράλληλα, μειώνεται ο ΕΝΦΙΑ κατά 10% για όσους ασφαλιστούν τα ακίνητά τους. Στα μέτρα, συνολικού ύψους 4,4 δισ. ευρώ, που αφορούν την τρέχουσα τετραετία, συμπεριλαμβάνονται μόνια, όπως αυτά θα αναφέρονται ανωτέρω, καθώς και έκτακτα μέτρα, όπως το market pass 2, το οποίο επεκτείνεται ακόμη για τρεις μήνες. Στις προθέσεις της κυβέρνησης είναι τα ποσά στους δικαιούχους να καταβληθούν στα τέλη Αυγούστου ή στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Το σημαντικότερο μέρος του νομοσχεδίου αφορά τις παρεμβάσεις στο

Αυξήσεις σε 663.000 δημοσίους υπαλλήλους, αύξηση αφορολόγητου σε οικογένειες με παιδιά, μείωση ΕΝΦΙΑ κατά 10% για ασφαλισμένα ακίνητα.

μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων. Αφετός αυξάνεται ο εισαγωγικός μισθός, αφετέρου σημαντικές αυξήσεις θα δουν όσοι έχουν θέσεις ευθύνης. Σήμερα ο διευθυντής ή ο γενικός διευθυντής σε μια υπηρεσία λαμβάνει αποδοχές ελαφρώς υψηλότερες από του υπαλλήλου. Με τις αλλαγές που επέρχονται ανοίγει η ψαλίδα, δημιουργώντας ουσιαστικά κίνητρα στους δημοσίους υπαλλήλους να ανεληχθούν και να αποκτήσουν καλύτερες θέσεις.

Για παράδειγμα, υπάλληλος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε θέση διευθυντή με ένα παιδί θα δει 70 ευρώ τον μήνα αύξηση μισθού και επιπλέον 20 ευρώ τον μήνα αύξηση στις οικογενειακές παροχές για το παιδί. Επιπλέον, θα δει

30% αύξηση του επιδόματος θέσης ευθύνης που λαμβάνει, δηλαδή επιπλέον 135 ευρώ τον μήνα. Επίσης όφελος: 2.700 ευρώ μετριά ή 1.674 ευρώ καθαρά. Οι αυξήσεις διαμορφώνονται από 3,25% έως και 17% στις αποδοχές 663.000 δημοσίων υπαλλήλων, ενώ μεσοσταθμικά θα ανέλθουν συνολικά σε 1.292 ευρώ ετησίως σε σχέση με το 2023. Καθαρά (μετά τις κρατήσεις στις συντάξεις αποδοχές τους κ.λπ.) το μέσο ετήσιο όφελος θα φθάσει τα 800 ευρώ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοσχεδίου, αυξάνεται κατά 70 ευρώ μετριά ο βασικός μισθός όλων των δημοσίων υπαλλήλων. Αφορά τόσο τους υπαλλήλους που εντάσσονται στο ενιαίο μισθολόγιο (463.000) όσο και εκείνους που εντάσσονται στα ειδικά μισθολόγια (200.000). Το επιπλέον δημοσιονομικό κόστος ανέρχεται σε 557,5 εκατ. ευρώ κατ' έτος.

Επίσης αυξάνεται η οικογενειακή παροχή την οποία λαμβάνει το 50,3% των δημοσίων υπαλλήλων (334.000). Ένας δημόσιος υπάλληλος με ένα τέκνο θα λάβει επιπλέον αύξηση 20 ευρώ και δύο και άνω παιδιά επιπλέον 50 ευρώ. Το επιπλέον δημοσιονομικό κό-

στος ανέρχεται σε 155 εκατ. ευρώ κατ' έτος. Το επίδομα θέσης ευθύνης αυξάνεται κατά 30% και το λαμβάνουν περίπου 65.000 δημόσιοι υπάλληλοι. Αφορά τμηματάρχες, υποδιευθυντές, διευθυντές, γενικούς διευθυντές, ενώ αντιστοίχως αφορά και τα επιδόματα θέσης ευθύνης των ενστόλων των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, των ιατρών του ΕΣΥ κ.λπ. Έτσι, ένας τμηματάρχης θα λάβει επιπλέον 87 ευρώ, ένας υποδιευθυντής 105 ευρώ, ένας διευθυντής 135 ευρώ και ένας γενικός διευθυντής 300 ευρώ περισσότερα τον μήνα.

Αφορολόγητο

Μειώνεται ο φόρος εισοδήματος για τους φορολογούμενους με παιδιά, για τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν από το 2024. Συγκεκριμένα με την αναπροσαρμογή της έκπτωσης φόρου αυξάνεται το αφορολόγητο κατά 1.000 ευρώ για οικογένειες που έχουν παιδιά και διαμορφώνεται ως εξής: από 9.000 σε 10.000 ευρώ για οικογένειες με ένα παιδί, από 10.000 σε 11.000 ευρώ για δύο παιδιά, από 11.000 σε 12.000 για τρία παιδιά κ.ο.κ. από 1.1.2024. Ωφε-

λουμένοι είναι 1,34 εκατ. φορολογούμενοι (με περισσότερα από 4 εκατ. μέλη οικογενειών) με εξαρτώμενα τέκνα και το ετήσιο κόστος διαμορφώνεται στα 135 εκατ. ευρώ. Ενδεικτικά, το όφελος για τις οικογένειες με δύο παιδιά είναι 220 ευρώ τον χρόνο, το οποίο θα φανεί μέσα στη χρονιά μέσω της μείωσης της παρακράτωσης του φόρου εισοδήματος.

Ειδικότερα:

- Φορολογούμενος χωρίς παιδιά έχει έκπτωση φόρου 777 ευρώ και (έμμεσο) αφορολόγητο όριο 8.636 ευρώ.
- Με ένα παιδί η έκπτωση φόρου αυξάνεται από 810 ευρώ σε 900 ευρώ και το έμμεσο αφορολόγητο από 9.000 ευρώ θα ανέλθει σε 10.000 ευρώ.
- Με δύο παιδιά, η έκπτωση φόρου αυξάνεται από 900 ευρώ σε 1.120 ευρώ και το έμμεσο αφορολόγητο από 10.000 ευρώ θα ανέλθει σε 11.000 ευρώ.
- Με τρία παιδιά, η έκπτωση φόρου αυξάνεται από 1.120 ευρώ στα 1.340 ευρώ και το έμμεσο αφορολόγητο από 11.000 ευρώ θα ανέλθει σε 12.000 ευρώ.
- Με τέσσερα παιδιά, η έκπτωση φόρου αυξάνεται από 1.340 ευρώ σε 1.560 ευρώ και το έμμεσο αφορολόγητο

από 12.000 ευρώ θα ανέλθει σε 13.000 ευρώ.

• Με πέντε παιδιά, η έκπτωση φόρου αυξάνεται από 1.560 ευρώ σε 1.780 ευρώ και το έμμεσο αφορολόγητο από 13.000 ευρώ θα ανέλθει σε 14.000 ευρώ.

ΕΝΦΙΑ

Προϋποθέσεις για να κερδίσει κάποιος την έκπτωση 10% του ΕΝΦΙΑ βάζει η τελική ρύθμιση του νομοσχεδίου του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Με τη νέα διάταξη, η μείωση του φόρου κατά 10% από το 2024 παρέχεται εφόσον η αξία της ασφαλισμένης κατοικίας έναντι φυσικών καταστροφών δεν είναι χαμηλότερη από 1.000 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και το ασφαλιστήριο συμβόλαιο καλύπτει ολόκληρη την αξία του ακινήτου. Παράλληλα, ξεκαθαρίζεται ότι η έκπτωση θα είναι αναλογική με τη διάρκεια ασφάλισης, η οποία όμως δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρεις μήνες. Ως αξία του ακινήτου λαμβάνεται η αξία ανακατασκευής του κτιρίου ή των κτιριακών, μη υπολογιζόμενες τις αξίες του οικοπέδου, η οποία δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.000 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο.

Στα 40 δισ. ευρώ τον χρόνο ανέρχεται η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σε τουλάχιστον 40 δισ. ευρώ υπολογίζεται την παραοικονομία-φοροδιαφυγή (ο όρος παραοικονομία χρησιμοποιείται με την έννοια της φοροδιαφυγής, δηλαδή της απόκρυψης εισοδημάτων για λόγους μείωσης του φορολογικού βάρους) η Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης και Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank, εξέλιξη που οδηγεί σε απώλεια εσόδων—με πρόχειρους υπολογισμούς—της τάξεως των 10-12 δισ. ευρώ.

Η φοροδιαφυγή συντελείται κατά κύριο λόγο από τους ελεύθερους επαγγελματίες, όπως προκύπτει από την ανάλυση, αλλά όχι μόνο. Μερίδιο φαίνεται ότι έχουν και μεγάλες επιχειρήσεις.

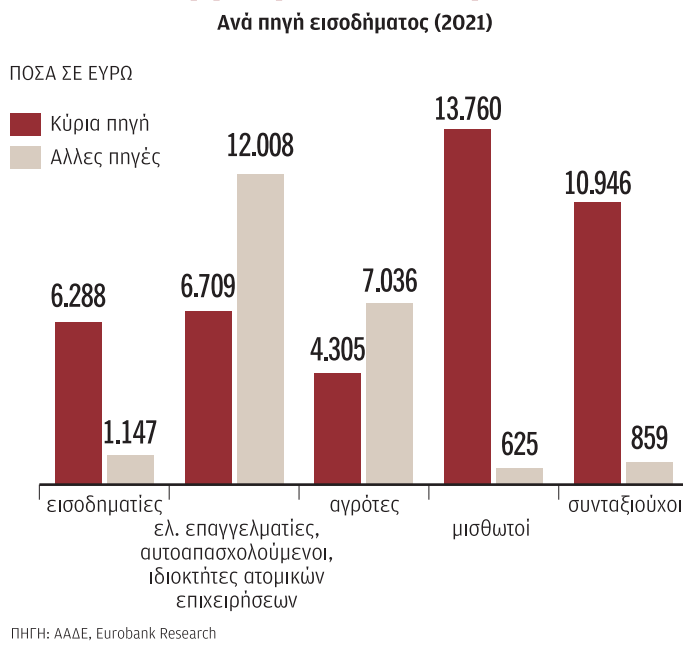
Σε ό,τι αφορά τους επαγγελματίες, τονίζεται ότι στην Ελλάδα έχουμε μακράν το μεγαλύτερο ποσοστό ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων, κοντά στο 26% της απασχόλησης, επομένως φαίνεται ότι αυτή η μορφή είναι προτιμότερη διότι εξασφαλίζει φορολογικό πλεονέκτημα (φοροδιαφυγή). Οι αναλυτές της Eurobank σημειώνουν πάντως ότι η διαφορά μεταξύ δηλούμενων εισοδημάτων και καταναλώσιμων δεικνεί φοροδιαφυγή. Οι εκτιμήσεις ότι η κατανάλωση είναι μεγαλύτερη λόγω τουριστών δεν ισχύουν, καθώς η κατανάλωση των τουριστών καταγράφεται στις εξαγωγές. Επίσης έχει αναφερθεί ότι η κατανάλωση τροφονομίας από μετρητά εκτός τραπεζικού συστήματος, ωστόσο οι αναλυτές απαντούν ότι τα μετρητά σε κυκλοφορία είναι σε χαμηλά επίπεδα

Συντελείται κατά κύριο λόγο από τους ελεύθερους επαγγελματίες, αλλά μερίδιο φαίνεται ότι έχουν και μεγάλες επιχειρήσεις.

Ενδείξεις για το μέγεθος της παραοικονομίας παρόντων από τη διαφορά δηλούμενων εισοδημάτων και κατανάλωσης και από τα στοιχεία της αγοράς εργασίας.

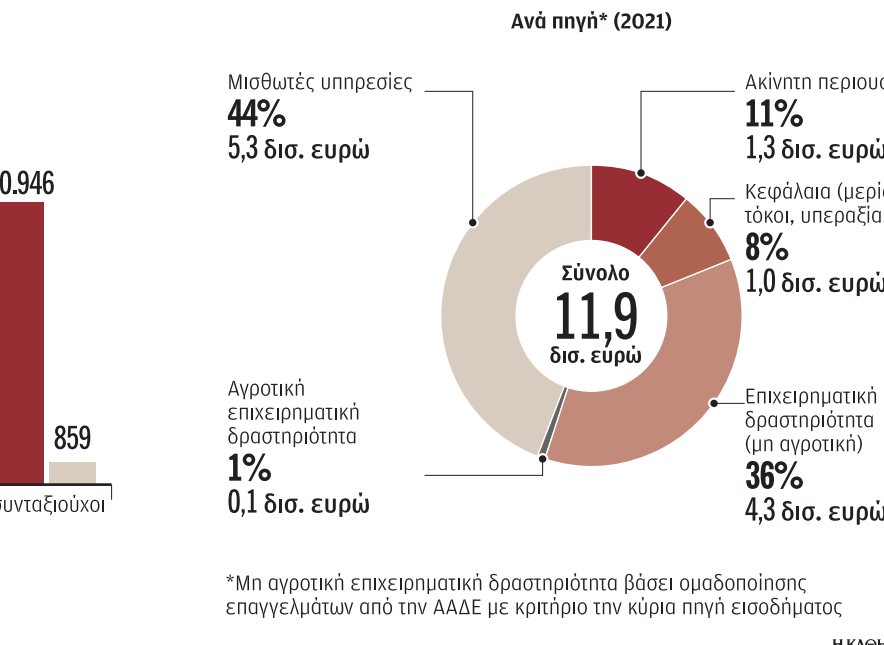
σε σχέση με προηγούμενα χρόνια. Από την ανάλυση των στοιχείων της ΑΑΔΕ για τα εισοδήματα του 2021, προκύπτει ότι συνολικά δηλώθηκαν 84 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 66 δισ. (78%) προήλθαν από μισθούς και συντάξεις και από μόλις τα 4,3 δισ. (5%) από επιχειρηματική δραστηριότητα (7% αν συμπεριληφθεί και η αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα). Μάλιστα, το 80% των νοικοκυριών που έχει επιχειρηματική δραστηριότητα δηλώνει εισοδήματα λιγότερα από 10.000 ευρώ. Αυτή η στρέβλωση δημιουργεί με τη σειρά της μια νέα συνθήκη και συγκεκριμένα τη μετατόπιση της οικονομίας σε ένα μοντέλο βασισμένο υπέρμετρα στην αυτοαπασχόλη-

Μέσο δηλωθέν εισόδημα επαγγελματιών ομάδων

ση. Ένα μέρος της παραοικονομίας αντανακλάται στο λεγόμενο κενό του ΦΠΑ, ήτοι τη διαφορά μεταξύ των πραγματικών εσόδων από ΦΠΑ από τα θεωρητικά αναμενόμενα. Τα στοιχεία της Ε.Ε. δείχνουν ότι το κενό ΦΠΑ για την Ελλάδα κατέγραψε σημαντική μείωση μεταξύ 2017 και 2020, κατά 2,8 δισ. ευρώ ή 9,4 ποσοστιαίες μονάδες των πραγματικών εσόδων. Οι αναλυτές συγκαλύπτουν στο γεγονός ότι η φοροδιαφυγή από τους άμεσους φόρους είναι μεγαλύτερη από ό,τι στους έμμεσους. Συγκεκριμένα στη μελέτη το-

Δηλωθέν εισόδημα ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα

νίζει ότι η χρήση των έμμεσων φόρων σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τους άμεσους για την επίτευξη του στόχου των φορολογικών εσόδων αποτελεί χαρακτηριστικό κωφών με εκτεταμένη φοροδιαφυγή και αδυναμίες στη φορολογική διοίκηση. Οι χαμηλές εισπράξεις άμεσων φόρων στην Ελλάδα δεν οφείλονται στην ύπαρξη χαμηλών συντελεστών του φόρου εισοδήματος. Αντίθετα, ενώ αυτοί οι συντελεστές είναι συγκρίσιμοι με τους μέσους ευρωπαϊκούς, ο υψηλός συντελεστής εφαρμόζεται από ένα εξωφρενικά χαμηλότερο επίπεδο εισοδήματος

(40.000 ευρώ ετησίως έναντι 300.000 ευρώ ή και περισσότερο σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες). Επιπλέον, τα έσοδα του φόρου εισοδήματος προέρχονται κατά κύριο λόγο από ένα σχετικά μικρότερο τμήμα του πληθυσμού, κυρίως τους μισθωτούς. Αντίθετα, άλλες κατηγορίες φορολογούμενων φυσικών προσώπων που υπερεκπροσωπούνται στην Ελλάδα έχουν μικρότερη συμμετοχή στα έσοδα φόρων εισοδήματος. Συνεπώς, ενώ τα έσοδα από τους άμεσους φόρους είναι σημαντικά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα έσοδα της Ευρώζωνας, τα συνο-

14,2 δισ. ευρώ και πλήρως ανήκουν στους 3,5 δισ. ευρώ, δηλαδή καθαρά κέρδη 10,7 δισ. ευρώ. Ωστόσο, κατά το ίδιο έτος, μόνο οι καταθέσεις των επιχειρήσεων στις ελληνικές τράπεζες αυξήθηκαν κατά το ίδιο ποσό, 10,5 δισ. ευρώ. Αν και μέρος της αύξησης των καταθέσεων των επιχειρήσεων τα τελευταία έτη σχετίζεται και με την ποσότητα επένδυσης, από την άλλη πλευρά τα κέρδη χρησιμοποιούνται για τη διανομή μερισμάτων, την αγορά επενδυτικών προϊόντων, επανεπενδύσεις κτλ. Επιπλέον, το 2020-2021 δόθηκαν και 8,1 δισ. ευρώ επιστρεφτέες προκαταβολές και άλλα 2 δισ. ευρώ από το ΤΕΠΙΚ, εκτός από τη μόλις εσοδή με τραπεζικά κεφάλαια. Οι αριθμοί λοιπόν δεν συμβαδίζουν, σύμφωνα με τους αναλυτές.

Μια άλλη ένδειξη για το μέγεθος της παραοικονομίας παρέχεται από τα στοιχεία της αγοράς εργασίας, καθώς προκύπτει σημαντική διαφορά της τάξεως του 17% μεταξύ του ύψους της απασχόλησης, όπως αποτυπώνεται στην έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ και της απασχόλησης που θα ήταν συνεπής με τη στοιχεία για το ΑΕΠ. Επιπλέον, ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει μεγάλη συσχέτιση των δηλωθέντων εισοδημάτων με τις διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας. Για παράδειγμα, το 2020, έτος μεγάλων ύφεσης λόγω της πανδημίας, δηλώθηκαν 1,3 δισ. ευρώ παραπάνω σε σχέση με το 2019, καθώς χρησιμοποιήθηκαν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό οι ηλεκτρονικές συναλλαγές.

Κ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

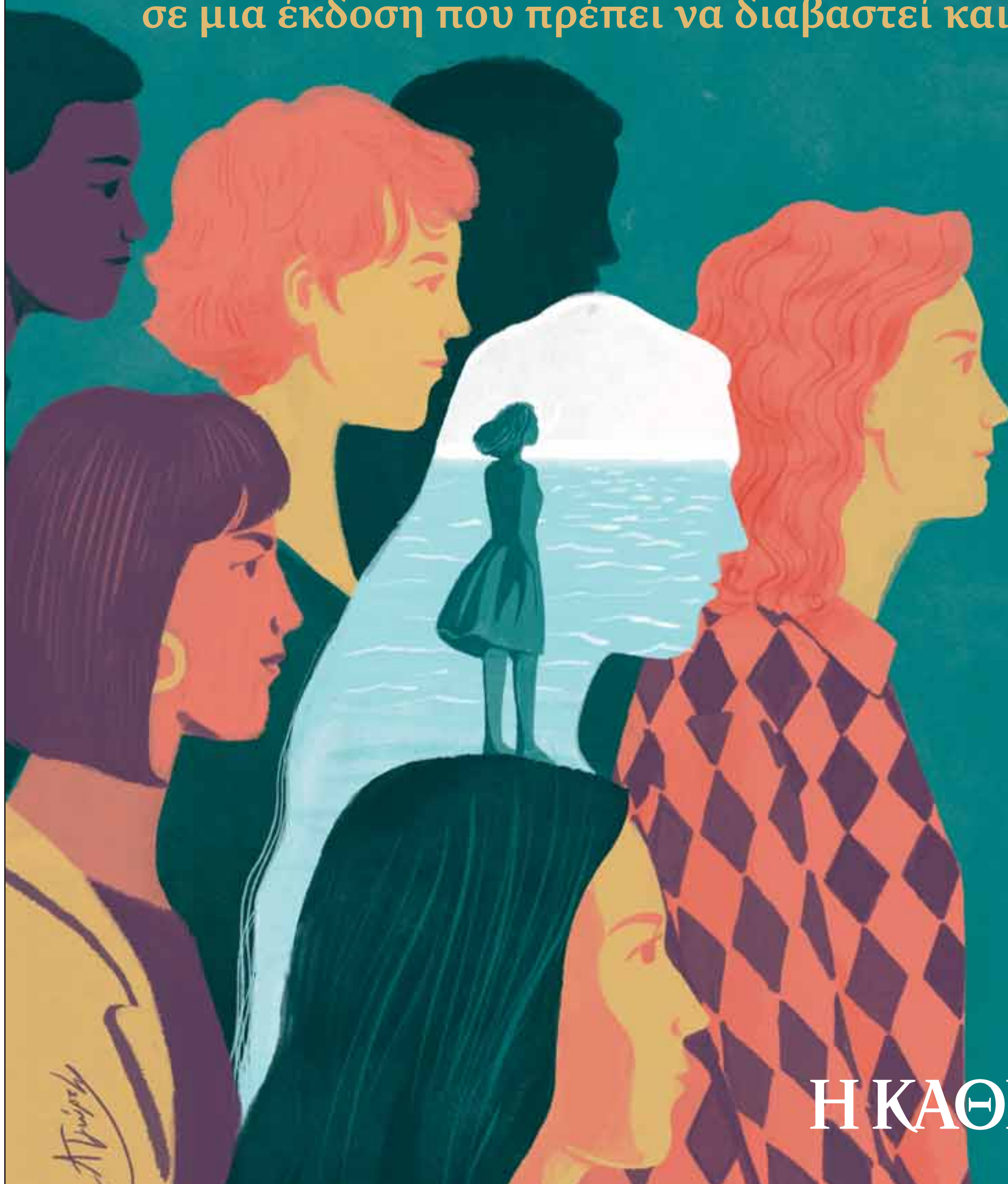
ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2023

Μια δημοσιογραφική έκδοση για τα πιο καυτά
έμφυλα ζητήματα της εποχής μας

Οι έφηβες που δεν ακούγονται | Οι αόρατες γυναίκες με HIV |
Οι λεσβίες που βγαίνουν από την ντουλάπα |
Οι ηγέτιδες, οι επιζήσασες, οι γυναίκες στην εμμηνόπαυση
και οι σεξουαλικά ενεργές ηλικιωμένες

Όλες οι διαφορετικές πλευρές της γυναίκας
σε μια έκδοση που πρέπει να διαβαστεί και από άνδρες

ΚΥΡΙΑΚΗ
30/7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μπαράζ ελέγχων στους «μικρούς» επαγγελματίες με τα μεγάλα έξοδα

Στο στόχαστρο όσοι δηλώνουν έως 10.000 ευρώ και εμφανίζουν διπλάσιες δαπάνες

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοαπασχολούμενους βάζει στο στόχαστρο ο ελεγκτικός μηχανισμός, κυρίως εκείνους που δηλώνουν εισοδήματα έως 10.000 ευρώ, ενώ ταυτόχρονα οι δαπάνες τους είναι διπλάσιες. Επί της ουσίας όσοι το προηγούμενο έτος παρουσίασαν στις δηλώσεις τους μεγάλες αποκλίσεις (έσοδα και έξοδα) θα ελεγχθούν κατά προτεραιότητα και θα ακολουθήσουν οι υπόλοιποι. Σύμφωνα με το σχέδιο της φορολογικής διοίκησης, σε πρώτη φάση θα ελεγχθούν όσοι είχαν μεγάλες αποκλίσεις, θα ακολουθήσουν όσοι επαγγελματίες διάγουν πολυτελή βίο και δηλώνουν χαμηλά εισοδήματα και στο τέλος θα ελεγχθούν μισθωτοί που δηλώνουν επίσης χαμηλά εισοδήματα αλλά η διαβίωσή τους δείχνει ότι ζοδεύουν πολύ περισσότερο, τα οποία δεν προκύπτουν από ανάλογη κεφαλαιών

Για πρώτη φορά θα χρησιμοποιηθούν δεδομένα από ηλεκτρονικές πληρωμές, δάνεια, καταθέσεις, λογαριασμούς κινητής, ρεύματος κ.ά.

προηγούμενων ετών ή από την πώληση περιουσιακών στοιχείων.

Με βάση τα ανωτέρω, το επόμενο διάστημα, πιθανόν μετά την ολοκλήρωση υποβολής των φετινών φορολογικών δηλώσεων, θα ξεκινήσουν οι πολυεπίπεδες διασταυρώσεις. Για πρώτη φορά θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα και οι πληροφορίες που έχει η φορολογική διοίκηση από ηλεκτρονικές πληρωμές αγαθών και υπηρεσιών, αγορές περιουσιακών στοιχείων (ακίνητα, αυτοκίνητα), δάνεια, μεταβολές στις καταθέσεις, συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες, δαπάνες σε ιδιωτικά θεραπευτήρια, διδάκτρα σε ιδιωτικά σχολεία, ασφαλιστήρια συμβόλαια, πληρωμές λογαριασμών κινητής τηλεφωνίας, ηλεκτρικού ρεύματος, ακόμη και στοιχεία των διακοπών τους και συγκεκριμένα από τις πλατφόρμες Booking και Airbnb.

«Το υπουργείο Οικονομικών έχει από την πρώτη στιγμή θέσει ως μια από τις προτεραιότητες του την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία σε αυτόν τον τομέα είναι και η αξιοποίηση των δεδομένων που το θεσμικό πλαίσιο επιτρέπει να συλλέγονται στην ΑΑΔΕ. Οπου διαθέσιμότητα περιπτώσεις κραυγαλέας φοροδιαφυγής θα πραγματοποιούνται εστιασμένα έλεγχοι», δηλώνει στην «Κ» ο υφυπουργός Οικονομικών και Οικονομικών Χ. Θεοχάρης.

«Ξεκαθαρίζουμε πως θα δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις στη μάχη αυτή, μάχη που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη δικαιοσύνη και την ανάπτυξη», τονίζει ο υφυπουργός.

Όπως είχε δηλώσει τις προηγούμενες μέρες ο κ. Θεοχάρης, η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα υπολογίζεται σε περίπου 8-10 δισ. ευρώ, από τα οποία μπορούν να εισπραχθούν σχεδόν τα μισά και συγκεκριμένα 4-5 δισ. ευρώ. Οπως αποκάλυψε ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γιώργος Πιτσιλής (στον ΣΚΑΙ), οι ύποπτες για φοροδιαφυγή δηλώσεις θα ελεγχθούν εξονυχιστικά το φθινόπωρο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η ΑΑΔΕ τις προηγούμενες μέρες, ετήσια εισοδήματα που δεν ξεπερνούν τις 10.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία σχεδόν έξι στα δέκα νοικοκυριά, ή 3,8 εκατομμύρια φορολογούμενοι. Παράλληλα, στα όρια της φτώχειας και συγκεκριμένα με εισοδήματα έως 5.000 ευρώ εμφανίζεται ότι ζει το 37% των φυσικών προσώπων, κάτι που σε κάθε περίπτωση υποκρύπτει μεγάλη φοροδιαφυγή. Επίσης, σχεδόν επτά στους δέκα επαγγελματίες σε σύνολο 388.481 εμφανίστηκαν στην εφορία καθαρά εισοδήματα έως 10.000 ευρώ. Συνολικά τα φορολογητέα εισοδήματα από επιχει-

ρηματική δραστηριότητα που δηλώθηκαν ανήλθαν σε 4,3 δισ. ευρώ, ενώ οι δαπάνες τους ξεπερνούν τα 40 δισ. ευρώ.

Οι διασταυρώσεις

Για την αποκάλυψη κρυφών εισοδημάτων και διογκωμένων δαπανών, οι διασταυρώσεις της ΑΑΔΕ θα εστιάζουν σε ελέγχους στοιχείων που αφορούν:

- Τα ποσά των τόκων των καταθέσεων που απέκτησε το φυσικό πρόσωπο κατά το προηγούμενο έτος.
- Τραπεζικούς λογαριασμούς οι οποίοι αθροιστικά εντός του έτους (2021) εμφάνισαν κινήσεις άνω των 100.000 ευρώ.
- Τα χρηματικά ποσά που καταβλήθηκαν για τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων (στεγαστικά, καταναλωτικά κ.λπ.).
- Τα ασφαλιστικά συμβόλαια ζωής, θανάτου, προσωπικών ατυχημάτων και ασθένειας.
- Το κόστος των νοσηλίων σε ιδιωτικά θεραπευτήρια.
- Το κόστος των διδάκτρων σε ιδιωτικά σχολεία.
- Το κόστος της σταθερής και της κινητής τηλεφωνίας.
- Το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος.
- Το κόστος της ύδρευσης για τους πελάτες που η ετήσια κατανάλωση νερού υπερβαίνει το ποσό των 1.000 ευρώ.

υπερβαίνει το ποσό των 1.000 ευρώ.

Σε εφαρμογή ο «Ελεγχoslive»

Ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γιώργος Πιτσιλής ανακοίνωσε ότι εντός της εβδομάδας κάνει προεργασία (αν και καθυστερημένα) το νέο ψηφιακό εργαλείο «Ελεγχoslive», που θα συνδράμει τους ελεγκτές της ΑΑΔΕ στους ελέγχους που πραγματοποιούν στα νησιά και στις τουριστικές περιοχές. Με τη νέα ηλεκτρονική εφαρμογή, οι ελεγκτές της ΑΑΔΕ θα βλέπουν στην οθόνη τον τμήμα τους το οικονομικό προφίλ των ελεγχόμενων και σε πραγματικό χρόνο θα διενεργούν διασταυρώσεις φορολογικών στοιχείων. Στο τέλος του ελέγχου θα εκδίδεται επί τόπου το σημείωμα με τα αποτελέσματα, το οποίο θα αποστέλλεται απευθείας στη θύριδα του φορολογουμένου στην ψηφιακή πύλη της ΑΑΔΕ. Ειδικότερα, οι ελεγκτές της εφορίας μέσα από τα τμήματα θα έχουν άμεση πρόσβαση σε όλα τα απαραίτητα οικονομικά στοιχεία ώστε να διαπιστώνουν τη γνησιότητα ή μη των αποδείξεων που εκδίδονται από τις ταμειακές μηχανές, να ελέγχουν εάν οι επιχειρήσεις έχουν διαβίβσει τα δεδομένα των τιμολογίων και αποδείξεων στην πλατφόρμα myDATA, να διενεργούν άμεσες και ταχύτερες διασταυρώσεις στοιχείων με φορολογικές δηλώσεις, δηλώσεις ΦΠΑ κ.λπ.

Πρωτογενές πλεόνασμα 2,1 δισ. ευρώ το πρώτο εξάμηνο

Πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 2,1 δισ. ευρώ καταγράφηκε το πρώτο εξάμηνο του έτους, λόγω της υπερπρόδοσης των φορολογικών εσόδων και της συρρίκνωσης των δαπανών. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, το ύψος των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε 30,87 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 1,202 εκατ. ευρώ ή 4,1% έναντι του στόχου που έχει περιληφθεί για το αντίστοιχο διάστημα στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023. Η υπερεκτέλεση αυτή, οφείλεται κυρίως: (α) στα αυξημένα φορολογικά έσοδα του εξαμήνου και (β) στην εισπραχθείσα ποσότητα 603 εκατ. ευρώ από ΑΝΦΑς, που δεν είχε προβλεφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023.

Αντιθέτως, όπως σημειώνεται στην ανακοίνωση του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, δεν εισπράχθηκε το τίμημα, ύψους 1,496 δισ. ευρώ για την παρακώρση του δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του αυτοκινητοδρόμου της Εγγυητίας Οδού και τριών κάθεται οδικών αξόνων της, για χρονική περίοδο 35 ετών, που είχε προβλεφθεί ότι θα εισπραχθεί κατά τον μήνα Ιούνιο, καθώς η σχετική διαδικασία για την έγκριση της σύμβασης είναι σε εξέλιξη.

Σε ό,τι αφορά τα έσοδα από φόρους, αυτά ανήλθαν σε 27,301 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 2,241 δισ. ευρώ ή 8,9% έναντι του στόχου. Τμήμα της αύξησης αυτής, περίπου 470 εκατ. ευρώ, αφορά την παράταση της προθεσμίας πληρωμής των τελών κυκλοφορίας μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2023, ενώ είχε εκτιμηθεί ότι το ποσό αυτό θα εισπραχθεί κατά τον μήνα Δεκέμβριο 2022. Το υπόλοιπο ποσό της υπερεκτέλεσης προέρχεται από την καλύτερη απόδοση των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων του προηγούμενου έτους, που εισπράχθηκαν σε δόσεις μέχρι και το τέλος Φεβρουαρίου 2023, ποσό και από την καλύτερη απόδοση στην εισπράτηση των φόρων τρέχοντος έτους.

Τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 27,301 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 2,241 δισ. ευρώ ή 8,9% έναντι του στόχου.

Λόγω της υπερπρόδοσης των φορολογικών εσόδων και της συρρίκνωσης των δαπανών.

Οι επιστροφές εσόδων ανήλθαν σε 3,389 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 586 εκατ. ευρώ από τον στόχο (2,802 δισ. ευρώ), μέρος των οποίων οφείλεται στην επιστροφή ΦΠΑ, κατά τον μήνα Μάρτιο, στον Διαχειριστή Αναναλώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυησεων (ΔΑΠΕΕΠ Α.Ε.) ποσού περίπου 220 εκατ. ευρώ, που προκύπτει από έσοδα που έχουν εισπραχθεί από τον ΔΑΠΕΕΠ και αποδοθεί στο κράτος από τον Προσωρινό Μηχανισμό επιστροφής μέρους εσόδων αγοράς επίσημων ημερών. Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για την περίοδο του Ιανουαρίου - Ιουνίου 2023 ανήλθαν στα 33,337 δισ. ευρώ και παρουσιάζονται μειωμένες κατά 596 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου. Στο σκέλος του τακτικού προϋπολογισμού οι πληρωμές παρουσιάζονται μειωμένες έναντι του στόχου κατά 654 εκατ. ευρώ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην ετεροχρονισμό των πληρωμών για δαπάνες εξοπλιστικών προγραμμάτων ύψους 668 εκατ. ευρώ. Οι πληρωμές στο σκέλος των επενδυτικών δαπανών ανήλθαν στα 4,708 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας υπέρβαστο στόχου ύψους 58 εκατ. ευρώ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ο πληθωρισμός μείωσε κατά 2% το μέσο εισόδημα στην Ελλάδα το 2022

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Μείωση έως 2% του διάμεσου εισοδήματος σε πραγματικούς όρους προκάλεσε το 2022 ο πληθωρισμός στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι ελήφθησαν σειρά μέτρων στήριξης, όπως τα διάφορα επιδόματα, η αύξηση του βασικού μισθού και οι επιδοτήσεις στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας. Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνεται στις πρώτες εκτιμήσεις της Eurostat για τη διαμόρφωση των εισοδημάτων του 2022 στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εισοδήματα που σε ονομαστικές τιμές αυξήθηκαν μεν σε σύγκριση με το 2021, αλλά «ροκανίστηκαν» από τις πολύ μεγάλες ανατιμήσεις, κυρίως στην ενέργεια και στα τρόφιμα. Οι πρώτες εκτιμήσεις της Eurostat δείχνουν επίσης ότι ο πληθωρισμός προκάλεσε τη φτωχοποίηση μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού τόσο στην Ελλάδα όσο και συνολικά στην

Τι δείχνουν οι πρώτες εκτιμήσεις της Eurostat για τα εισοδήματα στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ε.Ε. Αν και δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία ανά χώρα για το διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα το 2022, πλην της ταβολής που υπήρξε σε σύγκριση με το 2021, ενδεικτικό της επίδρασης του πληθωρισμού είναι το στοιχείο συνολικά για την Ε.Ε. Έτσι, αν και το διάμεσο εισόδημα διαθέσιμο εισόδημα στην Ε.Ε.-27 εκτιμάται ότι το 2022 αυξήθηκε σε ονομαστικές τιμές στα 20.370 ευρώ από 19.072 ευρώ το 2021, δηλαδή κατά 6,8%, σε πραγματικούς όρους διαμορφώθηκε σε 17.267 ευρώ έναντι 17.602 ευρώ το 2021.

Με άλλα λόγια, το πραγματικό διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα στην Ε.Ε. το

Διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα στην Ε.Ε.

Χρόνος	Σε ονομαστικές τιμές	Σε πραγματικές τιμές
2015	€ 15.843	€ 15.843
2016	€ 16.278	€ 16.237
2017	€ 17.086	€ 16.758
2018	€ 17.322	€ 16.673
2019	€ 18.291	€ 17.351
2020	€ 18.360	€ 17.288
2021	€ 19.072	€ 17.602
2022*	€ 20.370	€ 17.267

*Εκτίμηση

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

2022 ήταν μικρότερο από αυτό του 2021 κατά 1,9%. Οι μεγαλύτερες μειώσεις του πραγματικού μέσου διαθέσιμου εισοδήματος, πάνω από 5%, καταγράφηκαν στην Εσθονία, στη Λετονία, στις Κάτω Χώρες, στη Δανία, στη Σλοβακία και στην Τσεχία, ενώ από την άλλη υπήρχαν και χώρες στις οποίες το πραγματικό εισόδημα αυξήθηκε σημαντικά, παρά τον πληθωρισμό, όπως η Ουγγαρία και η Βουλγαρία.

Η συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω της μεγάλης ακρίβειας το 2022, που δυστυχώς συνεχίζεται και το 2023, τουλάχιστον στα τρόφιμα, προκαλεί, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις της Eurostat, και αύξηση στο σταθερό ποσοστό κινδύνου φτώχειας, σηματοδοτώντας την επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου για τα νοικοκυριά. Η αύξηση αυτή είναι μεγαλύτερη (πάνω από 2 ποσοστιαίες μονάδες σε τρεις χώρες (Εσθονία, Λετονία, Κάτω Χώρες). Στην Ελλάδα εκτιμάται αύξηση του ποσοστού

του πληθυσμού που βρέθηκε σε κίνδυνο φτώχειας το 2022 σε σύγκριση με το 2021 κατά 0,4 έως 1,2 ποσοστιαίες μονάδες. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), το ποσοστό του πληθυσμού που βρέθηκε σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2021 ήταν 29,1%.

Ιδιαίτερη ενδιαφέρουσα έχουν τα στοιχεία της Eurostat για τη συμβολή της ανόδου των τιμών σε ενέργεια και τρόφιμα στον πληθωρισμό κάθε χώρας, στοιχεία που δείχνουν και πόσο ευάλωτη είναι κάθε χώρα στις αυξημένες τιμών σε αυτές τις κατηγορίες προϊόντων. Έτσι, στην Ελλάδα ο πληθωρισμός στα τρόφιμα συνέβαλε κατά 26,47% στη διαμόρφωση του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, ποσοστό υψηλότερο από ό,τι το μέσο ποσοστό στην Ε.Ε.-27 (22,53%). Ο ενεργειακός πληθωρισμός συνέβαλε κατά 39,21% έναντι 31,34% σε επίπεδο Ε.Ε.

Μεγάλη άνοδος σε καταλύματα και εστίαση

Η αύξηση της τουριστικής κίνησης αλλά και οι ανατιμήσεις οδήγησαν σε σημαντική ενίσχυση του τζίρου τόσο στον κλάδο των καταλυμάτων όσο και της εστίασης. Η δεύτερη, πάντως, κινήθηκε με χαμηλότερους ρυθμούς, απόρροια σε σημαντικό βαθμό της παρατεταμένης αστάθειας του καιρού κατά τον μήνα Μάιο. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), οι επιχειρήσεις στον κλάδο των καταλυμάτων με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία βάση, σημείωσαν κύκλο εργασιών τον Μάιο του 2023 675,74 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 18,9% σε σχέση με τον Μάιο

του 2022, όταν ο τζίρος τους είχε διαμορφωθεί σε 568,10 εκατ. ευρώ.

Για τις επιχειρήσεις στον κλάδο των υπηρεσιών εστίασης με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία βάση, ο κύκλος εργασιών τον Μάιο του 2023 ανήλθε σε 206,56 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 7,6% σε σχέση με τον Μάιο του 2022, οπότε είχε διαμορφωθεί σε 192,021 εκατ. ευρώ. Αθροιστικά για τις επιχειρήσεις στους κλάδους των καταλυμάτων και των υπηρεσιών εστίασης με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία βάση, ο κύκλος εργασιών τον Μάιο του 2023 ανήλθε σε περίπου

882,30 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 16,1% σε σχέση με τον Μάιο του 2022, όπου είχε ανήλθει σε 760,12 εκατ. ευρώ. Για τις περιφερειακές ενότητες με συνεισφορά στον συνολικό κύκλο εργασιών έτους 2022 μεγαλύτερη από 1%, η μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο εργασιών τον Μάιο του 2023 σε σύγκριση με τον Μάιο του 2022 παρατηρήθηκε στην Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής (39,8%) και η μικρότερη αύξηση (5%) καταγράφηκε στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας.

Συνολικά στο διάστημα Ιανουαρίου -Μαΐου 2023 ο τζίρος των επιχειρήσεων των κλάδων καταλυμάτων και υπηρεσιών εστίασης με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων για τις οποίες

υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία βάση διαμορφώθηκε σε 2,11 δισ. ευρώ έναντι 1,74 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2022, καταγράφοντας αύξηση 21,26%. Το πρώτο πεντάμηνο του 2021 ο τζίρος των επιχειρήσεων των δύο κλάδων είχε διαμορφωθεί σε μόλις 580 εκατ. ευρώ λόγω των περιορισμών που είχαν τεθεί στη λειτουργία της εστίασης και των μετακινήσεων. Το πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου 2020, επίσης λόγω lockdown, ο τζίρος τους είχε περιοριστεί σε 650,68 εκατ. ευρώ, ενώ το αντίστοιχο διάστημα του 2019, προ πανδημίας δηλαδή, είχε διαμορφωθεί σε 1,54 δισ. ευρώ (πάντα για τις επιχειρήσεις με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων).

Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων εστίασης τον Μάιο ανήλθε σε 206,56 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 7,6% σε σχέση με τον Μάιο του 2022.

Η εκτίναξη ενοικίων οδηγεί στη συγκατοίκηση

Μονόδρομος για πολλούς νέους, φοιτητές και εργένηδες που θέλουν να μοιραστούν τα πανάκριβα πλέον έξοδα διαμονής

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Στροφιό στην επιλογή της συγκατοίκησης έχουν αρχίσει να πραγματοποιούν αρκετοί νέοι, φοιτητές και εργένηδες προκειμένου να μειώσουν το κόστος της διαμονής, που για πολλούς αποτελεί ανυπερέβλητο εμπόδιο στην προσπάθεια που κάνουν να ανεξαρτητοποιηθούν. Ειδικά αυτήν την περίοδο, που πολλοί φοιτητές θα κληθούν να αναζητήσουν κατοικία για τη φιλοξενία τους, η λύση της συγκατοίκησης φαντάζει ιδανική, καθώς ο επιμερισμός των εξόδων αποτελεί σημαντικό δόλεαρ.

Όπως εξηγεί στην «Κ» ο κ. Δομίνικος Πρίτς, ιδρυτής και διευθυντής του συμβούλου της ψηφιακής πλατφόρμας MyRoomie app, «παρότι στο εξωτερικό η συγκατοίκηση είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, στην Ελλάδα κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει στον ίδιο βαθμό, παρότι, όπως διαπιστώνουμε, υπάρχει η σχετική ζήτηση. Οι λόγοι για την αύξηση του ενδιαφέροντος είναι κατά βάση οικονομικοί», σημειώνει ο κ. Πρίτς. Η ψηφιακή πλατφόρμα επικριρεί να «παντρέψει» τη ζήτηση από όσους ενδιαφέρονται για συγκατοίκηση με την προσφορά από όσους μένουν σε κάποιο ακίνητο και επιθυμούν να βρουν συγκατοίκιο για να μοιραστούν τα έξοδα.

Σύμφωνα με τον κ. Πρίτς, παρά τον βραχύ βίο της πλατφόρμας, μέχρι σήμερα έχει συγκεντρώσει 5.100 εγγεγραμμένους χρήστες, ενώ φιλοξενεί 1.500 αγέλιες ακινήτων. Παράλληλα, αυτήν την περίοδο η πλατφόρμα επικριρεί να ενισχύσει την προσφορά ακινήτων μέσω της συνεργασίας με μεσοτικά γραφεία. Μέχρι στιγμής έχουν ολοκληρωθεί 90 συμφωνίες συγκατοίκησης μέσω της πλατφόρμας, δηλαδή συνολικά 180 άνθρωποι έχουν κατορθώσει να βρουν

συγκατοίκιο. Το MyRoomie λειτουργεί στην Ελλάδα και στην Πολωνία και σχεδιάζει την επέκτασή του σε εννέα ακόμη χώρες της Ευρώπης.

Ο Γιάννης Π. Γ., 39 ετών, προγραμματιστής, συγκατοίκισε σε διαμέρισμα στα Εξάρχεια για ένα χρόνο, την περίοδο 2021-2022. Όπως αναφέρει, «η εμπειρία ήταν ευχάριστη, παρά τα όποια προβλήματα μπορεί να υπήρξαν. Επειδή είχαμε πολλά κοινά ενδιαφέροντα και ασχολούμασταν με κοινά projects, ήταν και μια από τις πιο δημιουργικές περιόδους που πέρασα. Το βασικό μας πρόβλημα ήταν ότι ο χώρος ήταν πολύ μικρός για τις ανάγκες μας, με αποτέλεσμα να έχουμε πολλές μικροσυγκρούσεις

Σύμφωνα με τη Eurostat, οι τιμές ενοικίων αυξήθηκαν κατά 10,4% το δωδεκάμηνο Μαρτίου 2022 - Μαρτίου 2023.

για τελειώς ασήμαντα πράγματα».

Σύμφωνα με τη Eurostat, κατά τη διάρκεια του 12μήνου που ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2023, οι τιμές των ενοικίων στην Ελλάδα σημείωσαν ετήσια αύξηση κατά 10,4%. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση σε ετήσια βάση που καταγράφεται από το 2008. Ταυτόχρονα, παρότι το τελευταίο διάστημα παρατηρείται αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, η ακρίβεια στα τρόφιμα παραμένει πολύ υψηλή και αυξάνει αντιστοίχως και το κόστος ζωής.

Τα στοιχεία αυτά αναμένεται να δυσκολέψουν πολλούς φοιτητές και τις οικογένειές τους στο να μπορέσουν να

Οι τιμές των διαμερισμάτων μικρής επιφανείας, π.χ. γκαρσονιέρες και στούντιο, είναι δυσανάλογα υψηλές συγκριτικά με εκείνες των μεγαλύτερης επιφανείας ακινήτων. Για παράδειγμα, ένα στούντιο στο κέντρο της Αθήνας μπορεί να κοστίζει αρκετά πάνω από 10 ευρώ/τ.μ. (π.χ. 13-15 ευρώ/τ.μ.), τη στιγμή που ένα διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων εκμισθώνεται αντί π.χ. 8 ευρώ/τ.μ. στην ίδια περιοχή.

αντεπεξέλθουν οικονομικά. Όπως αναφέρει ο κ. Πρίτς, «οι φοιτητές στρέφονται όλο και περισσότερο στη συγκατοίκηση, η οποία περιλαμβάνει την ενοίκιαση ακινήτου με άλλους ανθρώ-

πους. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στη μείωση του κόστους του ενοικίου, καθώς το συνολικό ενοίκιο διαιρείται μεταξύ των συγκατοίκων. Για παράδειγμα, ένας φοιτητής που νοικιάζει διαμέρισμα ενός

υπνοδωματίου στην Αθήνα, μόνος του θα πλήρωνε περίπου 800 ευρώ τον μήνα. Ωστόσο, αν συγκατοίκουσε με άλλους δύο φοιτητές, θα μπορούσαν ο καθένας να πληρώνει περίπου 267 ευρώ τον μή-

να».

Αξίζει να σημειωθεί κι ένας άλλος παράγοντας, που αφορά τις τιμές των ενοικίων ανάλογα με την επιφάνεια του διαμερισματος. Όπως έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια, οι τιμές των διαμερισμάτων μικρής επιφανείας, π.χ. γκαρσονιέρες και στούντιο, είναι δυσανάλογα υψηλές συγκριτικά με εκείνες των μεγαλύτερης επιφανείας ακινήτων. Για παράδειγμα, ένα στούντιο στο κέντρο της Αθήνας μπορεί να κοστίζει αρκετά πάνω από 10 ευρώ/τ.μ. (π.χ. 13-15 ευρώ/τ.μ.), τη στιγμή που ένα διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων, πέραν της άνεσης, εκμισθώνεται αντί π.χ. 8 ευρώ/τ.μ. στην ίδια περιοχή. Ετσι, μέσω της συγκατοίκησης, το τελικό ποσό ενδέχεται να είναι αρκετά φθηνότερο για τους ενοικιαστές. Μία γκαρσονιέρα μπορεί να κοστίζει π.χ. 450 ευρώ για τον ενοικιαστή, ενώ το μεγαλύτερο διαμέρισμα με συγκατοίκιο να στοιχίζει ακόμη και 300-350 ευρώ για τον καθένα.

Με δεδομένο ότι η ασφάλεια είναι ένας από τους βασικούς λόγους που εμποδίζει κάποιον να επιλέξει συγκατοίκιο, η πλατφόρμα πραγματοποιεί σειρά ελέγχων και συνεντεύξεων με τους χρήστες, ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια χρήσης της πλατφόρμας τόσο σε επίπεδο εξεργασίας ιδιωτικών δεδομένων όσο και σε επίπεδο χρηστών. Δεν υπάρχουν ανώνυμα ή ψευδώνυμα προφίλ και όλοι οι χρήστες και οι αγελίες περνούν από αντιστοικό έλεγχο, ο οποίος βελτιώνεται διαρκώς. Επίσης, η πλατφόρμα προσφέρει ένα Plus πρόγραμμα, που περιλαμβάνει πρόσθετες λειτουργίες, όπως δυνατότητα πρόσβασης στα κοινωνικά δίκτυα του υποψήφιου συγκατοίκου, καθώς και προβεβλημένες αγελίες. Η σχετική υπηρεσία είναι δωρεάν για τους φοιτητές.

Αύξηση τζίρου στα σούπερ μάρκετ 9,9% λόγω πληθωρισμού

Αύξηση κατά 9,9% ήταν ο τζίρος των σούπερ μάρκετ στο πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022, αύξηση που οφείλεται σε σχεδόν αποκλειστικά στον πληθωρισμό και όχι στην αύξηση της ζήτησης. Πάντως, για πρώτη φορά από την αρχή της χρονιάς καταγράφεται έστω και οριακή αύξηση του όγκου πωλήσεων, κατά 0,4%, εξέλιξη η οποία αποδίδεται σε σημαντικό βαθμό στην ενίσχυση των πωλήσεων λόγω τουρισμού. Πολύ μεγαλύτερες εξακολουθεί να είναι ο ρυθμός ανάπτυξης των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας, το μερίδιο των οποίων διαμορφώνεται πλέον σε

17,4%, εξαιρουμένων της Lidl, κοντά στα επίπεδα δηλαδή της βαθιάς ύφεσης του 2012, όταν είχε φθάσει στο 17,8%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς Circana (πρώην IRI), οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ (σ.σ. πρόκειται για τις πωλήσεις των ταχυκινήτων αγαθών, των αγαθών δηλαδή που αγοράζονται πιο συχνά από τους καταναλωτές) κατά το πρώτο πεντάμηνο του 2023 διαμορφώθηκαν σε 3,66 δις. ευρώ, εκ των οποίων 2,78 δις. ευρώ αφορούσαν τυποποιημένα προϊόντα και τα υπόλοιπα προϊόντα που πωλούνται χύμα. Το 81,5% των αξίας πωλήσεων αντιστοιχούν στις

πωλήσεις τροφίμων, τυποποιημένων και μη, το 8,9% στις πωλήσεις ειδών ατομικής υγιεινής και ομορφιάς, το 7,8% σε είδη νοικοκυριού (καθαριστικά, απορρυπαντικά κ.λπ.) και το 1,8% λοιπά είδη. Αν μη τι άλλο, από το παραπάνω γίνεται σαφές κατά πόσο οι συνεχιζόμενες ανατιμήσεις στα τρόφιμα επηρεάζουν τις πωλήσεις των σούπερ μάρκετ. Βάσει άλλωστε των στοιχείων της Circana, στο πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου 2023 καταγράφηκε μεσοσταθμική αύξηση της τιμής ανά μονάδα 9,5% στα είδη σούπερ μάρκετ.

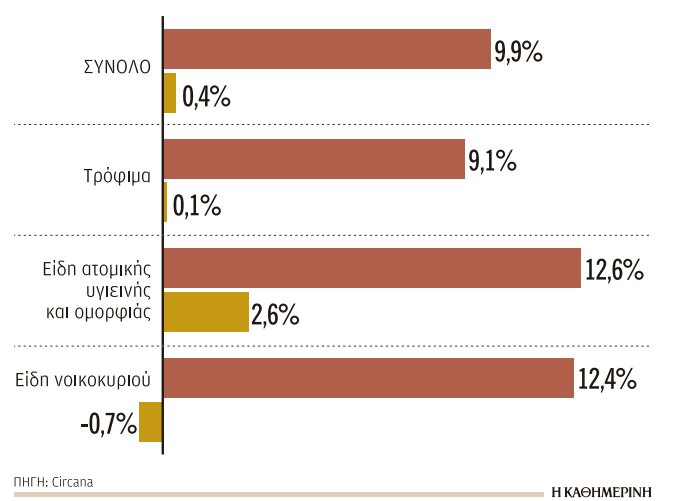
Οι μεγαλύτερες αυξήσεις τιμών του πρώτου πενταμήνου του 2023 καταγράφονται στα γαλακτοκομικά

(14,5%), στα απορρυπαντικά - καθαριστικά (13,7%), στα άλλα είδη νοικοκυριού - που μπορεί να περιλαμβάνουν για παράδειγμα τα καθαριστικά (11,9%) - στα είδη ατομικής υγιεινής (10,7%), στα υλικά μαγειρικής (10,6%). Οι αυξήσεις τιμών, βεβαίως, επηρέασαν τη ζήτηση. Ετσι, στα υλικά μαγειρικής καταγράφηκε στο πρώτο πεντάμηνο του 2023 μείωση του όγκου πωλήσεων κατά 3,5%, στα γαλακτοκομικά κατά 1,9%, στα κατεψυγμένα τρόφιμα κατά 1,3%, στα άλλα είδη νοικοκυριού κατά 0,9%, στα αλκοολούχα ποτά κατά 0,6% και στα καθαριστικά σπιτιού - απορρυπαντικά κατά 0,4%. Συνολικά στην κατηγορία

των ειδών διατροφής καταγράφηκε οριακή αύξηση του όγκου πωλήσεων κατά 0,1%, ενώ την ίδια ώρα ο τζίρος τους αυξήθηκε κατά 9,1%. Στην κατηγορία των ειδών ατομικής υγιεινής και ομορφιάς καταγράφηκε αύξηση του όγκου πωλήσεων κατά 2,6%, με την αξία πωλήσεων να εκτοξεύεται και να αυξάνεται κατά 12,6%, ενώ μείωση του όγκου πωλήσεων κατά 0,7% καταγράφηκε στα είδη νοικοκυριού, με την αξία πωλήσεων να ενισχύεται στο πεντάμηνο κατά 12,4%. Αύξηση, τέλος, κατά 9,8% καταγράφηκε και στην αξία πωλήσεων των προϊόντων που πωλούνται χύμα, εξέλιξη που επίσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον πληθωρισμό.

Μεταβολή αξίας και όγκου πωλήσεων

Ιαν. - Μάιος 2023/Ιαν. - Μάιος 2022

Λιγότερα νεότευκτα πλοία αγοράζουν οι Έλληνες πλοιοκτήτες

Πιθανή η συρρικνωση του ελληνόκτητου στόλου έως το 2025, εκτιμά η Petrofin

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Στην πρόβλεψη ότι κατά την προσεχή διετία ο ελληνόκτητος στόλος είναι πιθανό να συρρικνωθεί, ανακόπτοντας την αναπτυξιακή πορεία του, προχώρησε η Petrofin Research στο πλαίσιο σχετικής επίσημης έκθεσής της για την πορεία της ελληνικής ναυτιλίας το 2022. Σύμφωνα με την εξειδικευμένη εταιρεία μελετών ναυτιλίας, «ο αντίκτυπος των νέων περιβαλλοντικών κανονισμών είναι πλέον πολύ ισχυρός και επικείμενος, γεγονός που δημιουργεί σημαντική αβεβαιότητα μεταξύ των πλοιοκτόπων». Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου το ελληνικό «βιβλίο παραγγελιών» υποχώρησε κατά 20%, αν και το 34% των πλοίων που βρίσκονται υπό παραγγελία είναι με τεχνολογίες καυστήρα διπλού τύπου καυσίμων (π.χ. ναυτιλιακό πετρέλαιο και LNG ή κάποιο άλλο εναλλακτικό καύσιμο).

Η μείωση των νέων επενδύσεων σε νεότευκτα πλοία μεταφράζεται σε λιγότερες παραδόσεις τα επόμενα χρόνια και επομένως και σε περιορισμό του μεγέθους του στόλου. Σε αυτό το πλαίσιο η Petrofin εκτιμά ότι τα επόμενα δύο χρόνια ο ελληνόκτητος στόλος είναι πιθανό να συρρικνωθεί, προτού αρχίσει να επιστρέφει ξανά σε τροχιά μεγέθυνσης, αρχής γενομένης από το 2025 και μετά. Τότε εκτιμάται ότι θα αυξηθεί ο αριθμός των παραλαβών νέων πλοίων, ενώ θα αυξηθούν και οι αγορές μεταχειρισμένων πλοίων, όντας περισσότερες από τις αντίστοιχες πωλήσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο η εταιρεία αναφέρει ότι η κινεζική ναυτιλία έχει αρχίσει

Στο τέλος του 2022 ο ελληνόκτητος στόλος αριθμούσε 6.409 πλοία, σημειώνοντας αύξηση κατά 286 πλοία σε σύγκριση με τις 6.123 του περυσινού έτους.

να μειώνει την απόστασή της από την Ελλάδα, απειλώντας πλέον την πρωτοκαθεδρία της χώρας μας. Πρόκειται για μια τάση που έχει παγιωθεί τα τελευταία χρόνια και καταγράφεται και το 2022. Συγκεκριμένα, ο ελληνόκτητος στόλος διαμορφώθηκε σε 465,1 εκατ. τόνους dwt (μεταφορική ικανότητα), έναντι 360 εκατ. dwt της Κίνας. Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία της Clarkson's, σε όρους ολικού βάρους (gross tonnage), ο ελληνόκτητος στόλος βρίσκεται πλέον πολύ κοντά στον αντίστοιχο κινεζικό.

Ειδικότερα, ο τελευταίος άγγιξε τα 240 εκατ. βάρους το 2022, σημειώνοντας ετήσια αύξηση κατά 6,15%, τη στιγμή που ο ελληνικός στόλος αυξήθηκε κατά

μόλις 1,37% σε 251 εκατ. τόνους. Μάλιστα, με το πέρας του πρώτου εξαμήνου του 2023 τα κινεζικά πλοία αυξήθηκαν σε 247,1 εκατ. τόνους, ενώ τα ελληνικά υποχώρησαν ελαφρώς σε 248,3 εκατ. τόνους.

Σύμφωνα με την Petrofin, «με δεδομένη την παγκόσμια οικονομική ισχύ της Κίνας και τις τεράστιες εμπορικές απαιτήσεις της, που διαμορφώνουν και τις ανάγκες για έναν μεγάλο εγχώριο στόλο, δεν είναι πιθανό για την Ελλάδα να διατηρήσει τα πρωτίγια για πάντα. Παρ' όλα αυτά, τουλάχιστον προς το παρόν, η Ελλάδα παραμένει στην κορυφή της ναυτιλίας», τονίζει η εταιρεία. Με βάση τα στοιχεία της έρευνας,

στο τέλος του 2022 ο ελληνόκτητος στόλος αριθμούσε 6.409 πλοία, σημειώνοντας αύξηση κατά 286 πλοία, σε σχέση με τα 6.123 του 2021. Πρόκειται για μια αύξηση κατά 12,2 εκατ. τόνους dwt και κατά 2,8% σε όρους χωρητικότητας. Από τα 286 πλοία που προστέθηκαν, τα 186 αφορούσαν καθαρά την ποιοτική ναυτιλία, όντας μεγαλύτερα από 20.000 τόνους σε μεταφορική ικανότητα dwt. Από αυτά τα 186, τα 97 πλοία ήταν φορτηγά πλοία μεταφοράς ξηρού χυδών φορτίου. Άλλο ένα χαρακτηριστικό στοιχείο είναι ότι η μέση ηλικία του ελληνόκτητου στόλου είναι πλέον 14,1 έτη ή 1,1 περισσότερο από πέρυσι. Μάλιστα πρόκειται για τη χειρότερη επίδοση από το 2014, κάτι που δεν προβλέπεται να διαφοροποιηθεί τα επόμενα χρόνια, ακριβώς λόγω της στάσης αναμονής που τηρούν οι Έλληνες πλοιοκτήτες λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί σχετικά με τις τεχνολογίες που θα είναι οι καταλληλότερες για την επίτευξη των στόχων της απανθρακοποίησης της ναυτιλίας.

Γενιά παραρριάζει και οι γενιές όπτι συνεχίστηκε η τάση συγκέντρωσης στον κλάδο. Παρότι λειτουργούν σήμερα 599 ναυτιλιακές εταιρείες (από 607 το 2021, αλλά και 588 το 2018), οι 70 μεγαλύτερες εξ αυτών ελέγχουν πάνω από το 75% του συνολικού στόλου. Επιπλέον καταγράφονται 78 εταιρείες που ελέγχουν στόλο τουλάχιστον 1 εκατ. dwt μεταφορικής ικανότητας η κάθε μία. Αυτό σημαίνει ότι οι εν λόγω εταιρείες ελέγχουν αθροιστικά το 78% του συνολικού στόλου με βάση τη μεταφορική ικανότητα.

Πρόστιμα σε τρεις αλυσίδες ηλεκτρονικών για «εκπτώσεις»

Πρόστιμα συνολικού ύψους 1,44 εκατ. ευρώ επέβαλε η Διημερευσιακή Μονάδα Ελέγχου της Αγοράς (ΔΙΜΕΑ) του υπουργείου Ανάπτυξης σε τρεις μεγάλες αλυσίδες πώλησης ηλεκτρονικών και ηλεκτρονικών ειδών, καθώς σε ελέγχους της διαπιστώθηκε ότι παραβίαζαν το άρθρο 15 του νόμου 4177/2013, όπως ισχύει, και σε εφαρμογή της Υ.Α. 35935/2023 «Κώδικας δεοντολογίας περί ανακοίνωσης μειωμένης τιμής σε περίοδο εκπτώσεων». Με άλλα λόγια, κατηγορούνται για πλασματικές εκπτώσεις.

Το μεγαλύτερο πρόστιμο, 560.000 ευρώ, επιβλήθηκε στην εταιρεία Πλαίσιο COMPUTERS AEBE, ενώ πρόστιμο 520.000 επιβλήθηκε στην αλυσίδα Public και 360.000 ευρώ στην Praktiker. «Θέλω να είμαι απολύτως ξεκάθαρος: παραπλανητικές πρακτικές εις βάρος των καταναλωτών δεν γίνονται ανεκτές. Το επόμενο διάστημα οι ελεγκχοί θα ενταθούν. Δεν θα επιτρέψουμε καμία παράνομη πράξη που αφήνει απροστάτευτους τους πολίτες και νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό», δήλωσε μεταξύ άλλων ο υπουργός Ανάπτυξης Κώστας Σκρέκας.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας περί ανακοίνωσης μειωμένης τιμής σε περίοδο εκπτώσεων, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από τις 21 Απριλίου 2023 και ενσωματώνει σχετική κοινοτική οδηγία, προβλέπεται ότι σε κάθε ανακοίνωση μείωσης τιμής υποδεικνύεται η προγενέστερη τιμή που εφαρμόζε ο έμπορος για καθορισμένο χρονικό διάστημα πριν από την εφαρμογή της μείωσης τιμής. Ως προγενέστερη τιμή νοείται η χαμηλότερη τιμή που εφάρμοσε ο έμπορος κατά τη διάρκεια χρονικού

διαστήματος όχι συντομότερο των 30 ημερών πριν από την εφαρμογή της μείωσης της τιμής. Πρόκειται για διάταξη η οποία έγινε με στόχο να μη διογκώνουν τεχνικά την τιμή αναφοράς οι εμπορικές επιχειρήσεις και να παραπλανούν στη συνέχεια τους καταναλωτές σχετικά με το ποσοστό της έκπτωσης. «Δεν τίθεται θέμα εξαίρεσης των καταναλωτών», υποστήριξε μιλώντας στην «Κ» ο διευθυντής συμβούλου της «Πλαίσιο» κ. Κωνσταντίνος Γεράρδος, τονίζοντας ότι η εταιρεία θα προσφύγει στη Δικαιοσύνη κατά της απόφασης για το πρόστιμο.

Μεγάλη έκπληξη εκφράζει η αλυσίδα Public για την απόφαση της ΔΙΜΕΑ, τονίζοντας ότι θα προσπορίσει με κάθε νόμιμο μέσο τα δικαιώματά της. Η εταιρεία σε ανακοίνωσή της τονίζει ότι πρώτη υλοποίησε την προσθήκη προτεινόμενης τιμής κατασκευαστή δίπλα στην τιμή προϊόντος για λόγους διαφάνειας και καλεί τις αρμόδιες αρχές σε ανοιχτό διάλογο με στόχο την πλήρη διαφάνεια στο θέμα των τιμών, προς όφελος εντέλει των καταναλωτών και του συνόλου της αγοράς του λιανεμπορίου.

Η έκπληξη των λιανεμπόρων έγκεται και σε ένα άλλο γεγονός: σύμφωνα με πληροφορίες, στις 11 Ιουλίου οι επιχειρήσεις είχαν ενημερωθεί ότι λόγω των εκπτώσεων θα πρέπει να είναι προσεκτικές για τις νέες διατάξεις και ζήτησαν μια εβδομάδα περιθώριο για να γίνουν οι απαιτούμενες προσαρμογές στις τιμές, διάστημα το οποίο απύσπαστα φέρεται να συμφωνήθηκε. Ωστόσο, δύο ημέρες μετά δέχθηκαν έλεγχο της ΔΙΜΕΑ με τα γνωστά αποτελέσματα.

ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε υψηλό 9 ετών «σκαρφάλωσε» το Χρηματιστήριο

Στις 1.345,95 μονάδες με άνοδο 0,64% διαμορφώθηκε ο Γενικός Δείκτης

Ανοδικά κινήθηκαν οι τιμές των μετοχών στη συνεδρίαση του Χρηματιστηρίου την Τρίτη, με την αγορά να κλείνει σε νέα υψηλά έτους και νέα υψηλά 9 και πλέον ετών, πάνω από τις 1.340 μονάδες. Από την υψηλή κεφαλαιοποίηση υπερπεπρωσάν οι τίτλοι της Viohalco, της Aegean, της Alpha Bank, της Πειραιώς και της Εθνικής.

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών έκλεισε στις 1.345,95 μονάδες, σημειώνοντας άνοδο 0,64%. Είναι το υψηλότερο κλείσιμο από τη συνεδρίαση της 2ας Απρι-

λίου του 2014 (1.353,01 μονάδες). Ενδοσυνεδριακά κατέγραψε υψηλότερη τιμή στις 1.349,67 μονάδες (+0,92%). Η αξία των συναλλαγών ανήλθε στα 89,12 εκατ. ευρώ, ενώ διακινήθηκαν 24.139.408 μετοχές.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης σημείωσε άνοδο σε ποσοστό 0,59%, ενώ ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε σε ποσοστό 1,05%. Από τις μετοχές της υψηλής κεφαλαιοποίησης, τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψαν αυτές της Viohalco (+5,12%), της Aegean Airlines (+2,62%), της Alpha Bank (+2,37%), της Πειραιώς (+2,03%), της Εθνικής (+1,96%), της Elvalhalcor (+1,75%) και της Τιτάν (+1,74%).

Αντιθέτως, τη μεγαλύτερη πτώση σημείωσαν οι μετοχές του ΟΛΠ (-1,51%), της Jumbo (-1,42%), των ΕΛΠΕ (-0,89%) και της Ελλάκτωρ (-0,78%). Από τους επιμέρους δείκτες, τη μεγαλύτερη άνοδο σημείωσαν αυτοί των Πρώτων Υλών (+3,36%) και των Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (+2,39%), ενώ τις μεγαλύτερες απώλειες κατέγραψαν οι δείκτες των προσωπικών προϊόντων (-1,19%) και των Τροφίμων (-0,56%).

Τον μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών παρουσίασαν η Alpha Bank και η Eurobank διακινώντας 6.343.232 και 3.898.010 μετοχές, αντιστοίχως. Τη μεγαλύτερη αξία συναλλαγών σημείωσαν η Alpha Bank με 10,52 εκατ. ευρώ και η Πειραιώς με 9,84 εκατ. ευρώ. Ανοδικά κινήθηκαν 69 μετοχές, 43 πτωτικά και 11 παρέμειναν σταθερές.

Τη μεγαλύτερη άνοδο σημείωσαν οι μετοχές: Δομική Κρήτης +22,94% και Ήλιος +9,91%. Τη μεγαλύτερη πτώση κατέγραψαν οι μετοχές: ΒΙΣ -4,88% και Τζιρακιάν -3,04%.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης σημείωσε άνοδο σε ποσοστό 0,59%.

Ο DAX στη Φρανκφούρτη (φωτογραφία) έκλεισε με άνοδο 0,13%, στο Λονδίνο ο FTSE 100 με 0,17% και στο Μιλάνο ο FTSE MIB με 0,20%, ενώ με πτώση 0,16% έκλεισε ο CAC 40 στο Παρίσι και με -0,25% ο IBEX στη Μαδρίτη.

Μικρές μεταβολές με μεικτά πρόσημα στις αγορές

Μεικτά ήταν η χθεσινή εικόνα στα χρηματιστήρια της Γηραιάς Ηπείρου, ενώ ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 έκλεισε με άνοδο 0,48% χάρις και στην τόνωση που του προσέφεραν οι όμιλοι του κλάδου των εξορυξών, εμφανίζοντας την καλύτερη επίδοσή τους σε οκτώ μήνες. Η Κίνα δεσμεύθηκε να παράσχει περισσότερη στήριξη στην επηβραδυνόμενη οικονομία της, ενώ η τιμή της μετοχής του ομίλου καταναλωτικών ειδών της Unilever είχε κέρδη χάρη στις υψηλές τριμηνιαίες πωλήσεις της. Ο STOXX 600 εμφάνισε άνοδο για έκτη διαδοχική συνεδρίαση, ο DAX στη Φρανκφούρτη έκλεισε με 0,13%, στο Λονδίνο ο FTSE 100 με 0,17% και

στο Μιλάνο ο FTSE MIB με 0,20%, ενώ με πτώση 0,16% έκλεισε ο CAC 40 στο Παρίσι και με -0,25% ο IBEX στη Μαδρίτη. Ειδικότερα, ο κλαδικός δείκτης των ομίλων πρώτων υλών και εξορυξης είχε άνοδο 4,24% χάρις στην ενίσχυση των τιμών των μετάλλων, αφότου το

Πεκίνο ανακοίνωσε μέτρα στήριξης της οικονομίας. Οι επενδυτές θεωρούν πως η κινητοποίηση αυτή θα τονώσει τη ζήτηση από την Κίνα, τη μεγαλύτερη καταναλωτρία μετάλλων. «Τα αρχικά μέτρα στήριξης της κινεζικής οικονομίας είχαν θεωρηθεί πολύ περιορισμένα, οπότε η οποιαδήποτε επιτάχυνσή τους θα λάβει τη μορφή καταλύτη για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη», επισημαίνει ο Στιβ Σόνικ, επικεφαλής στρατηγικής αγορών στην Interactive Brokers. Συνοδικά στα διεθνή χρηματιστήρια το επενδυτικό κοινό τηρεί στάση αναμονής ενόψει της συνεδρίασης της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ και της ΕΚΤ, ενώ αμφότερες ε-

κτιμάται πως θα αυξήσουν κατά 25 μονάδες βάσης τα επιτόκια τους. Αν και οι συναλλασσόμενοι και οι αναλυτές στην πλειονότητά τους θεωρούν πως η αναμενόμενη αύξηση από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα θα είναι και η τελευταία του τρέχοντος κύκλου, δεν έχουν την ίδια βεβαιότητα για την ΕΚΤ. «Τα τελευταία οικονομικά στοιχεία που έχουμε από την Ευρωζώνη δημιουργούν κάποια νευρικότητα στους επενδυτές αναφορικά με τη μελλοντική διαδρομή της ΕΚΤ», παρατηρεί τέλος ο Στιβ Σόνικ. Το ευρώ προς το δολάριο υποχώρησε 0,1% σε 1,1052 δολάρια και το αργό Νέας Υόρκης ανήλθε 1,1% στα 79,62 δολάρια το βαρέλι.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				London/Λονδίνο				Zurich/Ζυρίχη				Amsterdam/Αμστερνταμ				Milano/Μιλάνο				
Εταιρεία	Πριν από	Μετ.	Μετ. %	Εταιρεία	Χθες	Μετ.	Μετ. %	Εταιρεία	Χθες	Μετ.	Μετ. %	Εταιρεία	Χθες	Μετ.	Μετ. %	Εταιρεία	Χθες	Μετ.	Μετ. %	
3M COMPANY/d	109,7	5,2076		UNITEDHEALTH G/d	510,73	0,403		DT TELEKOM N/d	19,802	-0,092		ASTELLAS PHARM/d	2080	-1,09		ALBERTS/d	39,6	0,99		
ALCOA CORP/d	36,215	7,3037		US BANCORP/d	38,525	-1,8721		E.ON SE NA/d	11,555	-0,035		ACS CONSUMERS Y SER/d	30,58	0,4269		A2A SPA/d	1,70	1,71		
ALTRIA GROUP/d	45,43	-0,3728		VERIZON COMM/S/d	34,115	0,3973		FRESENIUS MED/D	47,25	-1,34		AENA SME/d	141,4	-0,3524		ADIDAS N/d	181,5	6,7		
AMAZON COM/d	129,115	0,2446		WALTS DISNEY CO/d	86,17	-0,4965		FRESENIUS SE/d	27,86	-0,14		ACERINOX/d	9,984	0,7874		ALLIANZ SE/d	216,1	0,85		
AMER EXPRESS C/d	167,61	-0,1073		WELLS FARGO & /d	45,97	-0,9694		HEIDELBERG MAT/d	70,68	0,18		ACCIONA/d	142,45	0,5293		BASF SE/d	47,615	0,285		
AMER INTL G/ROU/d	60,165	-0,1577		WALMART INC/d	158,42	-0,5524		HENKEL AG&CO V/d	70,7	0,48		AMARCO CORP/d	551,6	0,11		BAY MOT WERKE/d	108,42	-0,18		
AMGEN/d	235,595	0,0743					INFINEON TECH /d	37,345	0,52		AMEREN CORP/d	64,64	0,87		BEIERSDORF/d	117,55	2,65			
APPLE INC/d	194,15	0,7263					K+S AG NA/d	18,14	0,205		AMGEN/d	584,2	7,23		BAYER N AG/d	51,73	0,24			
BANK OF AMERICA/d	32,4701	-0,551					MERCK KGAA/d	157	-0,55		AMGEN/d	444,6	0,84		COMMERZBANK/d	11,065	-0,14			
BAXTER INTL IN/d	48,81	1,9078					FUJIFILM HOLD/d	8134	-0,62		AMGEN/d	930	-0,11		CONTINENTAL AG/d	73,08	-0,42			
BOEING CO/d	213,695	-1,0076					FUJITSU/d	18435	0,33		AMGEN/d	5408	1,23		DEUTSCHE BANK /d	10,408	0,134			
BRISTOL MYERS /d	63,962	-1,1865					HINO MOTORS/d	631,4	1,12		AMGEN/d	5408	1,23		DT BOERSE N/d	167,75	1			
CAMPBELL SOUP /d	46,3	-0,237					ISUZU MOTORS/d	1861	2,31		AMGEN/d	5408	1,23		DT LUFTHANSA A/d	8,694	-0,128			
CATERPILLAR IN/d	263,4054	1,5558					KAWASAKI HVY I/d	3653	0,58		AMGEN/d	5408	1,23							
THE CIGNA GP O/d	294,88	0,9656					KAJIMA CORP/d	2229	0,77		AMGEN/d	5408	1,23							
CHEVRON/d	163,05	0,7601					KEIO/d	4453	-0,42		AMGEN/d	5408	1,23							
CISCO SYSTEMS/d	53,5	0,7363					KEO/d	1463,5	1,39		AMGEN/d	5408	1,23							
CTI GROUP/d	47,405	-0,535					KONICA MINOLTA/d	512,8	1,04		AMGEN/d	5408	1,23							
CORVECIAS/d	17,51	0,4014					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
COCA-COLA CO/d	62,22	-0,3842					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
COLGATE PALMOL/d	77,32	-0,2065					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
DANAOS CORP/d	66,225	-0,9794					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
DIANA SHIPPING/d	3,705	0,9537					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
DOW INC/d	53,815	2,4072					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
DUPONT DE NMUO/d	76,665	1,5665					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
GLBL X FM MR/d	25,835	0,3691					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
ENTERGY CP/d	104,57	0,1053					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
EXXON MOBIL/d	105,8	0,2654					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
FEDEX CORP/d	258,58	-0,0734					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
FORD MOTOR CO/d	13,59	-2,6504					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
FORD MOTOR CO/d	140,15	-0,4372					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
GENERAL DYNAMI/d	216,26	-0,6341					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
GENERAL ELEC C/d	116,94	0,6068					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
GOLDM SACHS GR/d	358,7	-0,0641					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
HALLIBURTON CO/d	38,53	0,7057					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
HARTFORD FINL/d	74,59	-0,334					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
HP INC/d	33,02	1,8193					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
HOME DEPOT INC/d	325,75	0,1969					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
INTEL CORP/d	33,7481	0,3512					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
JOHNSON JOHNSO/d	171,91	0,4852					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
JPMORGAN CHASE/d	157,5	-0,3165					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
LAZARD/d	36,5	1,8415					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
ROCKWELL AUTOM/d	337,135	-0,2943					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
SCHLUMBERGER I/d	57,79	1,3504					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
SOUTHERN/d	72,91	-0,0548					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
STEALTHGAS/d	4,555	1,4477					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							
TSAKOS ENERGY/d	18,6701	3,7228					ITECT/d	1358	2,3		AMGEN/d	5408	1,23							

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ		
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	ΤΙΜΕΣ SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1051	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ 5,2178
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	156,18	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ 1,4562
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ 7,8915
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,047	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ 8,6336
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4515	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ 16,607,03
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,86148	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ 4,0906
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	378,33	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ 90,4445
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,4263	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ 1,409,63
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9223	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ 18,5746
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,4950	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ 5,0420
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9598	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ 1,7785
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΠΑΝΙΑΣ	145,70	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ 60,271
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,1605	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ 1,4677
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	29,7848	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ 38,115
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6328	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ 19,4256

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2023		
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ		1,0923
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ		0,8583
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ		7,4479
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ		11,7563

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.345,95	1.337,42	8,53	0,64%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	3.262,29	3.243,01	19,28	0,59%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	8.716,25	8.680,22	36,03	0,42%
FTSE/Χ.Α.ΥΝΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.070,54	4.045,65	24,89	0,62%
ATHEX SELECT PLUS	4.742,30	4.689,93	52,37	1,12%
ATHEX SELECT	6.773,15	6.718,00	55,15	0,82%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.629,65	5.590,85	38,80	0,69%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.212,68	2.189,78	22,90	1,05%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	4.038,84	4.024,81	14,03	0,35%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	776,82	772,39	4,43	0,57%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.429,80	2.414,40	15,40	0,64%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.106,23	1.092,14	14,09	1,29%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.681,66	4.676,43	5,23	0,11%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	1.484,90	1.450,31	34,59	2,39%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	8.219,12	8.123,65	95,47	1,18%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.349,34	1.352,89	-3,55	-0,26%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	15.471,32	15.657,73	-186,41	-1,19%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	10.334,61	10.393,09	-58,48	-0,56%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΗΣ ΥΛΗΣ	10.298,83	9.964,17	334,66	3,36%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.734,89	4.665,30	69,59	1,49%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.352,13	5.328,94	23,19	0,44%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	3.023,79	2.986,25	37,54	1,26%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.951,30	2.955,62	-4,32	-0,15%
FTSE/Χ.Α. ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.015,01	4.031,56	-16,55	-0,41%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	449,84	449,90	-0,06	-0,01%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.081,37	6.079,54	1,83	0,03%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	34.776.230,48
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	10.238.741,78
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	6.079.386,78
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	5.528.517,59
ΠΑΚΗΝΩΙΑ	3.867.456,74
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	3.403.044,35
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΝΩΙΑ	3.398.333,53
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	3.383.523,76
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.882.995,29
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.837.597,76
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.736.583,89
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	1.658.029,08
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.451.553,22
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.244.068,34
ΥΔΡΕΥΣΗ	851.213,36
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	796.243,29
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	688.898,11
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	679.299,48
ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	580.489,46
ΕΠΙΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	562.871,85
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	504.540,22
ΤΡΟΦΙΜΑ	428.134,88
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	408.660,48
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	334.336,15
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	320.349,39
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	291.799,32
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	239.948,60

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	2,090	22,94%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	3,360	-1,75%
UNIBIOS (ΚΟ)	1,020	9,91%	ΟΛΠ (ΚΟ)	22,850	-1,51%
CPI (ΚΟ)	0,738	7,58%	JUMBO (ΚΟ)	27,680	-1,42%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,960	6,67%	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,718	-1,10%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ (ΚΟ)	2,990	5,28%	A.S. COMPANY (ΚΟ)	2,710	-1,09%
VIHALCO SA/NV (ΚΑ)	6,780	5,12%	EPSILON NET (ΚΟ)	9,500	-1,04%
INTRAKAT (ΚΟ)	3,235	4,35%	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,305	-0,97%
ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ)	1,080	3,85%	HELLENIQ ENERGY Holdings (ΚΟ)	7,830	-0,89%
LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	3,370	3,69%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	17,050	-0,87%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	7,000	2,94%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,540	-0,78%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ. %
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	6,78	5,12
CENER (CENERGY HOLDINGS SA)	7	2,94
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	18,76	1,74
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	27,54	-0,58
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	14,35	-0,42
ΑΡΑΓ (AEGEAN AIRLINES)	13,34	2,62
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	17,82	-0,56
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,87	0,64
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,54	-0,78
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	14,3	1,13
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	36,16	1,18
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	7,125	-0,07
ΕΛΧΑ (ΕΙΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	2,32	1,75
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,6605	2,37
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	27,68	-1,42
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	6,336	1,96
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	3,524	2,03
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,62	-0,61
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,83	-0,89
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	6,51	0,15
ΟΤΟΕΛ (AUTOHELLAS)	13,98	0,72
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,83	0,89
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	16,39	1,05
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	23,44	0,86
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	10,99	-0,09

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	10.521.366,19
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	9.843.698,21
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	7.856.199,86
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	6.376.209,76
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	6.311.285,10
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.998.011,93
JUMBO (ΚΟ)	3.867.456,74
ΟΤΕ (ΚΟ)	3.403.044,35
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	3.383.523,76
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.221.678,07
ΜΕΔ Α.Β.Ε.Ε. (ΚΟ)	5,13%
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	1,85%
ΕΛΓΕΚΑ (ΚΟ)	1,01%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,93%
CPI (ΚΟ)	0,85%
UNIBIOS (ΚΟ)	0,74%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,64%
INTRAKAT (ΚΟ)	0,56%
ΜΕΔΙΣΟΝ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,44%
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,39%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	71	399	6.306
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	5	140	1.535
FTSE/Χ.Α. Large Cap	64	257	4.091
MSCI GREECE REBASED	2	2	680
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.024	26.677	547.303
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	152	1.179	20.191
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	70	391	5.170
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	361	14.672	263.855
AUTOHELLAS (ΚΟ)	1	1	92
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	31	51	1.484
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	5	11	1.318
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	60	373	7.225
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	11	23	1.286
ΕΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	72	468	2.487
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	66	1.898	39.698
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	34	91	1.519
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	18	50	931
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	11	44	7.434
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	49	187	10.521
HELLENIQ ENERGY (ΚΟ)	5	13	1.232
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	29	118	3.814
INTRAKAT (ΚΟ)	258	1.348	8.718
JUMBO (ΚΟ)	13	14	174
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	139	1.240	6.537
MIG (ΚΟ)	4	12	64
MOTOR OIL (ΚΟ)	9	20	1.851
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	29	54	3.946
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	73	480	16.836
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	44	245	3.106
ΟΤΕ (ΚΟ)	50	185	12.404
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	5	321
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	114	1.991	75.167
ΔΕΗ (ΚΟ)	124	601	29.912
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1	1	150
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	41	110	12.120
TITAN CEMENT (ΚΑ)	6	17	832
VIHALCO SA/NV (ΚΑ)	143	784	6.908
Δικαιώματα σε Δείκτες	7	26	2.104
FTSE/Χ.Α. Large Cap	7	26	2.104
Δικαιώματα σε Μετοχές	10	323	635
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	2	14	20
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	4	300	279
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1	1	115
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	57
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	1	2	4
ΔΕΗ (ΚΟ)	2	6	160
Συνολική Δραστηριότητα	2.112	27.425	556.348

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 25 Ιουλίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΗ	ΑΝΟΤΑΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΙΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.8500	1.9400	1.8509	-4.2600	"5,661"	1.8650	1.9300	1.8700	-1,58
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.8000	2.8500	2.8294	3.2130	"432,441"	2.8000	2.8600	2.8500	0,71
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.5300	0.5450	0.5409	-0.0720	"8,331"	0.5400	0.5450	0.5400	-0,92
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0800	0.0820	0.0800	-0.7970	"5,084"	0.0820	0.0880	0.0820	-6,82
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0790	0.0800	0.0791	-0.0880	"17,000"	0.0800	0.0830	0.0800	0,00
Τεχνολογία										
ΛΟΥΤ	LOGICOM PUBLIC LTD						2.3000	2.3200		
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6200	1.6900		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0500	0.0605		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.0145	0.0145	0.0145	0.0000	"7,287"	0.0145	0.0000	0.0145	0,00
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΓΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0500	0.0000		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3660	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0000	0.0650		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0025	0.0035	0.0027	0.0090	"5,450"	0.0025	0.0035	0.0035	0,00
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0010	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0000	0.0235		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΠΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2520	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ *						1.0700	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0215	0.0225		

Η Βραζιλία και η γοητεία της αναρχίας

Το Relationism του Φερνάντο Ντινιζ από τη Φλουμινένσε στην εθνική ομάδα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Στη Βραζιλία υπάρχουν κατά βάση δύο σχολές προπονητικές στο ποδόσφαιρο: αυτή που είναι υπέρ του ευρωπαϊκού, πιο συγκεκριμένου συστήματος, με αυστηρότερες προδιαγραφές και αυτή που προτιμά το πιο ελεύθερο, μπριόζο αν όχι άναρχο στυλ, που ταιριάζει περισσότερο στη βραζιλιάνικη ιδιοσυγκρασία. Σαν εκκρεμές, το ποδόσφαιρο στη χώρα όπου λατρεύεται όσο πουθενά κινείται πότε προς τη μία πλευρά και πότε προς την άλλη, με διάφορες εκφάνσεις ή ονομασίες, που πάντως έχουν ως αφηγηρία αυτό το δίπολο.

Τώρα είναι η σειρά του φιλελεύθερου στυλ, που σήμερα φέρει την ονομασία «Παιχνίδι χωρίς θέσεις» ή Relationism, για να καθορίσει το προφίλ της νέας εθνικής Βραζιλίας και να βάλει σε σκέψεις προπονητές και παίκτες σε όλο τον κόσμο.

Οι δύο αλληλέγγυες αποτυχίες της εθνικής Βραζιλίας στο Κύπελλο Αμερικής του 2021 και στο Παγκόσμιο Κύπελλο του 2022, και τις δύο φορές με την Αργεντινή να σηκώνει το τρόπαιο παίζοντας με στυλ ευρωπαϊκό-μακριά από το παραδοσιακό και άναρχο «Λα Νουέστρα» παρελθουσών δεκαετιών-έκαναν το εκκρεμές στη Βραζιλία να απομακρυνθεί πάλι από το αυστηρό οργανωμένο παιχνίδι ευρωπαϊκών προδιαγραφών που εφηρμοζε αρχικά με επιτυχία ο Τίτε και να κινηθεί ξανά προς το πιο ελεύθερο στυλ. Ένα στυλ που θα μπορούσε κανείς να αποκαλέσει και «οργανωμένο χάος».

Πρόκειται, όπως είχε αναφέρει η «Κ» από τις 12 Μαρτίου, για τη φιλοσοφία του παιχνιδιού της Φλουμινένσε, που ο προπονητής της, Φερ-

νάντο Ντινιζ, ονομάζει «Jogo Aposicional», δηλαδή κατά λέξη «Παιχνίδι χωρίς θέσεις». Ακόμη κι αν η «Φλου» δεν έχει τους κορυφαίους παίκτες του «Μπραζιλέρια» για να πάρει το πρωτάθλημα, ο Ντινιζ έγινε ο εκλεκτός της ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας για να αναλάβει για ένα χρόνο τη «Σελεσάο», ώσπου να καταφθάσει το 2024 ο Κάρλο Αντσελότι. Κρίσιμο στοιχείο εδώ είναι ότι ο μεν Ντινιζ εφαρμόζει εποχίως αυτό που Αγγλοσάζονες δημοσιογράφοι αποκαλούν πλέον Relationism, κάτι σαν το αδόκιμο «Σχεσιμός» στα ελληνικά, και ο Αντσελότι το εφαρμόζει ανεπιφύκτως στη Ρεάλ Μαδρίτης, όπου οι παίκτες έχουν λιγότερο τον νου τους στον χώρο και περισσότερο στο να τρέξουν εκεί όπου είναι η μπάλα και να συνεργαστούν με τους συμπαίκτες τους κατά τη δική τους εκτίμηση της στιγμής. Έτσι, η βραζιλιάνικη ομοσπονδία προσβλέπει σε μια συνέχεια στο νέο στυλ που θέλει να δει στην εθνική ομάδα.

Ποιο ακριβώς είναι, λοιπόν, αυτό το στυλ που ανθεί εσχάτως στη χώρα του καφέ, διότι ταιριάζει και στην ποδοσφαιρική ιδιοσυγκρασία της; Και γιατί αποτελεί ό,τι πιο φρέσκο υπάρχει στο διεθνές ποδόσφαιρο;

Όσο κι αν ακούγεται οξύμωρο, με το Relationism η Φλουμινένσε (και οσοονύτω η εθνική Βραζιλίας) συνδυάζει το ποδόσφαιρο της αλάνας με μια πολύ καλοδουλεμένη ομαδική λειτουργία με προσυμφωνημένες τακτικές συνεργασίας μεταξύ των παικτών, που είναι λιαν δυσανάγνωστες για τους αντιπάλους μέχρι που να είναι αργά. Σε αντίθεση με το στυλ του Τίτε ή το κυρίαρχο στην Ευρώπη μοτίβο των πάγιων θέσεων της σχολής

«Ο τρόπος που εγώ βλέπω το ποδόσφαιρο αυτή τη στιγμή είναι σχεδόν αθεσικός. Οι παίκτες μεταφέρουν τις θέσεις τους κοντά στην μπάλα. Είναι πιο ελεύθερο παιχνίδι και αυτό έχει να κάνει περισσότερο με την κουλτούρα του ποδοσφαίρου μας», είχε εξηγήσει προ μηνών ο Ντινιζ.

Η «Σελεσάο» θα δοκιμάσει την επαναστατική ποδοσφαιρική συνταγή, ένα σύστημα δίχως θέσεις, με τους παίκτες να κυνηγούν την μπάλα παντού!

Γκουαρντιόλα, Αρτέτα, Μουρίνιο κ.λπ., οι παίκτες στο Relationism δεν έχουν σταθερούς χώρους που καλύπτουν, αλλά κινούνται κοντά ο ένας με τον άλλον και σίγουρα σε μια ακτίνα γύρω από την μπάλα, είτε στην άμυνα είτε στην επίθεση.

Όλοι στην μπάλα

«Ο τρόπος που εγώ το βλέπω αυτή τη στιγμή είναι σχεδόν... αθεσικός. Οι παίκτες μεταφέρουν τις θέσεις τους κοντά στην μπάλα. Είναι πιο ελεύθερο παιχνίδι και αυτό έχει να κάνει περισσότερο με την κουλτούρα του ποδοσφαίρου μας», είχε εξηγήσει προ μηνών ο Ντινιζ. Μπορεί αυτό να μοιάζει με... μη τακτική, με αναρχία, αλλά πρόκειται για το αντίθετο. Αν δει κανείς τη Φλουμινένσε να παίζει, δεν καταλαβαίνει ότι πρόκειται για βραζιλιάνικη ομάδα-με την κλασική έννοια της ράθυμης και τεχνικά υπεράριστης ομάδας. Στην ομάδα του

Ντινιζ οι παίκτες τρέχουν παντού, κοντά ο ένας στον άλλον, «πνιγόντας» με τον τρόπο αυτό τον αντίπαλο, που βλέπει πολλούς παίκτες να τον προσάρουν όταν αυτός επιτίθεται και επιθέσεις να φτάνουν κατά κύματα όταν αυτός αμύνεται.

Ακόμη και ο βετεράνος Μαρσέλο, που δεν... έθελξε στην Ελλάδα πέρυσι με τη διάθεσή του για μπάλα, τρέχει πάνω-κάτω, κόβει, οργανώνει και κυνηγάει τους αντιπάλους ανελέητα.

Οι παίκτες της Φλουμινένσε έχουν επίσης προσυμφωνηθεί για επιμέρους τακτικές από την προπόνηση, που βγαίνουν στο χορτάρι σαν συστήματα στο μπάσκετ, με δουλεμένα «plays» και σημάδια όπως χειρονομίες ή κάποιες λέξεις συνθηματικές που εκ των προτέρων έχουν συμφωνηθεί ώστε να κινήσουν με συγκεκριμένο τρόπο όλοι μαζί. Αυτές οι «σχέσεις» μεταξύ των παικτών είναι που καθιστούν το σύστημα του «Σχεσιμού» ιδιαίτερο και δύσκολο να αποκοδικοποιηθεί εγκρίτως από τον αντίπαλο. Βλέπει έτσι κανείς την ομάδα του Ντινιζ (όπως και την Γκρέμιο του Ρενάτο) συχνά να... γέρνει υπερβολικά προς τη μία πλευρά, με 10 ποδοσφαιριστές να πιέζουν ή να παίζουν κοντινές πάσες στο δεξιό ή στο αριστερό τρίτο του αγωνιστικού χώρου σε φάσεις μη στατικές. Η υπερφόρτωση αυτή συχνά τρομάζει τους αντιπάλους,

ειδικά τους πιο ανυποψίαστους, και θυμίζει κάποιες φορές το ράγκμπι, όπου πέφτουν όλοι οι παίκτες σε ένα σημείο αλλά κάποιος ξεφεύγει, παίρνει την μπάλα στον κενό χώρο και κάνει τη ζημία.

Στην άμυνα

Τι γίνεται όμως στην άμυνα, όταν χάνεται η κατοχή και σχεδόν όλοι οι παίκτες της ομάδας έχουν πάει σε μια πλευρά του γηπέδου; Η απάντηση του Ντινιζ-όχι πάντα πειστική-είναι ότι η αυξημένη πίεση στο σημείο όπου χάνεται η κατοχή οδηγεί τις περισσότερες φορές στην ανάκτηση της μπάλας, γι' αυτό και η Φλουμινένσε κατά κανόνα πιέζει πολύ ψηλά. Αν πάλι η μπάλα φύγει, οι κινητικότητα παίκτες μπορούν να καλύψουν τους κενούς χώρους πολύ γρήγορα, προσθέτει ο 49χρονος προπονητής-αν και αυτό το σημείο μάλλον θέλει λίγη παραπάνω δουλειά, τουλάχιστον βάσει της εικόνας της Φλουμινένσε.

Το πιο χαρακτηριστικό του συστήματος είναι ότι, κατά τους Βραζιλιάνους, μοιάζει με την κασιέιρα: εκεί που δεν το περιμένεις, σου έρχεται το χτύπημα που κάνει τη διαφορά, αφού δεν είσαι σε θέση να καταλάβεις από πού θα προκύψει το πλήγμα. Τώρα κατά πόσον η βραζιλιάνικη πολεμική τέχνη μπορεί να μεταφραστεί και σε γκολ, μένει να αποδειχθεί.

Η «tabela», η ανισορροπία και το «παίζω - και - φεύγω»

Μερικά από τα πιο γνωστά κόλπα του Relationism, όπως τα βλέπει κανείς δουλεμένα στο χορτάρι στη Φλουμινένσε, αλλά και στην Γκρέμιο, δεν είναι καινούργια. Για παράδειγμα το «παίζω-και-φεύγω» δεν διαφέρει και πολύ από το «ένα-δύο» όπως το αποκαλούμε στην Ευρώπη, ωστόσο απαιτεί την κίνηση και των δύο ή περισσότερων παικτών που συμμετέχουν. Αυτό αποτελεί τη ρακοκαλιά του «Σχεσιμού», κάνοντας στενή τη συνεργασία μεταξύ συμπαίκτων. Άλλο βασικό κόλπο του Relationism, ή «Jogo Aposicional» είναι η «σκάλα» ή αλλιώς «εσκαντινία» στα πορτογαλικά, όπου η επίθεση χτίζεται βαθμιαία, με πολλούς επιτιθέμενους μαζεμένους σε μια πλευρά που με γρήγορες πάσες προωθούνται αποτελεσματικά.

Υπάρχει ακόμη κάτι σαν το «σκριν» του μπάσκετ, που εδώ λέγεται «tabela» (δηλαδή τραπέζι), με την έννοια ότι ένας επιτιθέμενος παίζει με πλάτη στο τέρμα, έχοντας πίσω του τον αμυνόμενο και περιμένει σχεδόν ακίνητος να πάρει την μπάλα σε ένα στατικό ένα-δύο. Μόλις πάρει την πάσα, ξαναδίνει αμέσως στον παίκτη που τρέχει για αμαρκαρίστος, ενώ ο πρώτος έχει απασχολήσει τους αμυντικούς. Βασικό χαρακτηριστικό κόλπο του συστήματος είναι η «ανισορροπία», ή «tilting» επί το αγγλικότερον. Η συγκέντρωση πολλών παικτών της μιας ομάδας στη μία πλευρά ή την άλλη (συχνά αναλόγως και των αδυναμιών του αντιπάλου) χαρίζει πολύτιμη υπεραριθμία τόσο σε επίθεση όσο και σε άμυνα-απαιτεί όμως πολύ τρέξιμο όταν καθετί η κατοχή. Είναι γνωστό και ως «onegoal» ή «υπερφόρτωση». Ένα ακόμη αναπόσπαστο στοιχείο του Relationism είναι το «diagonal» ή διαγώνιο παιχνίδι, όπου αντί για παράλληλες ή κάθετες πάσες, οι ποδοσφαιριστές χτίζουν την επίθεση με ένα σύνολο από διαγώνιες πάσες, που εμβολίζουν τις γραμμές του αντιπάλου και εκμεταλλεύονται την κίνηση των ευέλικτων παικτών, με βάση και την ταχύτητα και τη δουλεμένη πάσα.

Από τις ωραιότερες στιγμές του συστήματος είναι το «corta luz» ή «σβήσε το φως»: Πρόκειται για κόλπο αντιπερισπασμού ή αποπροσανατολισμού των αμυντικών, με τον δεύτερο παίκτη στο «παίζω-και-φεύγω» που παίρνει την πάσα να κάνει κίνηση προς τη μία πλευρά ενώ έχει συνηνοηθεί με τον πρώτο (που του πάσαρε) να φύγει από την άλλη πλευρά και τον τροφοδοτεί ενώ οι αντίπαλοι περιμένουν αλλού την πάσα.

Η soeasy της Cytamobile-Vodafone παρουσιάζει

cytamobile | Vodafone

SUMMER TOUR

DEEJAY 93.5 RADIO

25 ΙΟΥΝΙΟΥ 15:00 - 17:00 ΛΑΡΝΑΚΑ - ΜΑΚΕΝΤΖΙ	23 ΙΟΥΛΙΟΥ 11:00 - 13:00 ΠΡΩΤΑΡΑΣ - ΣΙΚΟ SEASIDE
9 ΙΟΥΛΙΟΥ 11:00 - 13:00 ΛΕΜΕΣΟΣ - ΑΚΤΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ	30 ΙΟΥΛΙΟΥ 17:00 - 19:00 ΛΑΡΝΑΚΑ - ΦΟΙΝΙΚΟΥΔΕΣ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 11:00 - 13:00 ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ - ΝΙΣΣΙ BEACH	6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 11:00 - 13:00 ΠΑΦΟΣ - ΜΠΑΝΙΑ

SPONSORED BY

POKKA P LIVE the summer experience

2023

ENJOY YOUR WEEKENDS AT

MASTERS tennis academy

Κρατήσεις Γηπέδων τα Σαββατοκύριακα στην Ακαδημία Masters Tennis Academy. € 20.00 την ώρα.

Περισσότερες πληροφορίες στο: 99631669, 99606689 και 22105929

#HellenicBankMASTERS

SPONSORS: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, VODAFONE, parrier, McDonald's, Cabernet, Babolat, NICOSIA, TOP TV, Electrolux

Ρόμαν Χοβόρκα, καθηγητής Μεταβολικής Επιστήμης στο τμήμα Παιδιατρικής του Πανεπιστημίου Κέμπριτζ

Ελπίδα για τον διαβήτη τύπου 1

Πώς το «τεχνητό πάγκρεας» βελτιώνει σημαντικά τη ζωή των ασθενών

Συνέντευξη στον **ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΚΑΤΕΙΚΙΔΗ**

Ένα πρωτοποριακό τεχνολογικό προϊόν αναπτύχθηκε από επιστημονική ομάδα στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπό την ονομασία «τεχνητό πάγκρεας», για τη βελτιστοποίηση της ζωής των ατόμων με διαβήτη τύπου 1. Το «τεχνητό πάγκρεας» ενσωματώνει σύγχρονους αλγορίθμους και αλληλεπιδρά με τον κάθε χρήστη ξεχωριστά αυτοματοποιώντας τη διαδικασία μέτρησης και λήψης ινσουλίνης. Ο καθηγητής Ρόμαν Χοβόρκα, καθηγητής μεταβολικής επιστήμης στο τμήμα παιδιατρικής του Πανεπιστημίου Κέμπριτζ και υπεύθυνος ανάπτυξης της συσκευής μιλώντας στην «Κ», αναλύει τα χαρακτηριστικά του «τεχνητού πάγκρεας» το οποίο αποτελείται από μια συσκευή κλειστού τύπου αυτοματοποιημένου ελέγχου και ρύθμισης της γλυκόζης στο αίμα, καθώς και των επιμέρους οργάνων του, τα οποία ελέγχονται και ρυθμίζονται με τη χρήση σύγχρονων αλγορίθμων χωρίς παρέμβαση του ατόμου.

– Καθηγητά Χοβόρκα, όταν ξεκινήσατε την έρευνά σας, ποιος ήταν οι ανάγκες στον πληθυσμό;

– Οι ανάγκες του πληθυσμού ήταν παρόμοιες με αυτές που είναι και σήμερα. Ξέρετε, ο διαβήτης είναι μια ασθένεια που δεν φεύγει. Δεν υπάρχουν διακοπές και διάλειμμα από τον διαβήτη τύπου 1. Και αυτό ισχύει τόσο για τα άτομα με

«Με το «τεχνητό πάγκρεας» οι ασθενείς με διαβήτη τύπου 1 θα έχουν βελτιωμένη ποιότητα ζωής», επισφαιρίζει ο καθηγητής Ρόμαν Χοβόρκα.

Το «τεχνητό πάγκρεας» ενσωματώνει σύγχρονους αλγορίθμους και αλληλεπιδρά με τον κάθε χρήστη ξεχωριστά, αυτοματοποιώντας τη διαδικασία μέτρησης και λήψης ινσουλίνης.

διαβήτη όσο και για τις οικογένειές τους. Σκεφτείτε πως για τους γονείς των παιδιών με διαβήτη τύπου 1 η επαγρύπνηση είναι μέρα-νύχτα. Είναι πραγματικά κουραστικό. Και επιπλέον, υπάρχει η ανησυχία στους γονείς για το τι θα συμβεί στο παιδί τους, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, αν η γλυκόζη δεν είναι σωστά ρυθμισμένη. Οι ανάγκες δεν έχουν αλλάξει, αλλά έχουν βελτιωθεί και αφορούν την ποιότητα της ζωής.

– Η ανάπτυξη του «τεχνητού πάγκρεας» αποτέλεσε πηγή ελπίδας για πολλούς ασθενείς. Πώς λειτουργεί αυτός ο μηχανισμός;

– Στο υπνήσιο ομαία το πάγκρεας είναι πολύ εξελιγμένο και χωρίς να το σκεφτόμαστε ή να το γνωρίζουμε, τα βήτα κύτταρα των νησιδίων του Λάνγκερχανς παράγουν τη σωστή ποσότητα ινσουλίνης για να κρατήσουν τη γλυκόζη αρκετά σταθερή. Η γλυκόζη είναι μια πραγματικά ασυνήθιστη ρυθμιζόμενη ουσία στο αίμα, ενώ είναι απαραίτητη ως η κύρια πηγή παραγωγής καυσίμου για τον εγκέφαλο. Όταν η γλυκόζη είναι πολύ χαμηλή ο εγκέφαλος δεν έχει αρκετό καύσιμο και σταματά να λειτουργεί, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να μηρδεύονται. Μπορεί ακόμη και να πεθάνουν. Από την άλλη, αν η γλυκόζη είναι υψηλή για

μεγάλο χρονικό διάστημα, προκαλεί σημαντικές επιπλοκές. Οι άνθρωποι αναπτύσσουν σημαντικό πρόβλημα με την καρδιά, με τα μάτια, με τα νεφρά και μπορεί να οδηγηθούν σε ακρωτηριασμούς. Έτσι, ο στόχος του τεχνητού πάγκρεας είναι να μιμηθεί αυτό που κάνει το υγιές πάγκρεας, δηλαδή να αποκτήσουμε την ινσουλίνη που χρειαζόμαστε για να αναπληρώσουμε τη γλυκόζη που χάθηκε εξαιτίας του διαβήτη. Άλλο ένα ζήτημα είναι πως στον οργανισμό υπάρχουν εξαιρετικά διαφορετικές ανάγκες σε ινσουλίνη. Όταν κρώμε η γλυκόζη ανεβαίνει και το σώμα εκκρίνει πολλή ινσουλίνη, οπότε χρειαζόμαστε μεγαλύτερη ποσότητα, ενώ όταν ασκουμαστε χρειαζόμαστε λιγότερη ινσουλίνη. Κάθε λεπτό το σώμα παράγει διαφορετική ποσότητα ινσουλίνης. Οπότε, ένας από τους στόχους του «τεχνητού πάγκρεας» είναι να ανιχνεύει το επίπεδο της γλυ-

κόζης και αυτό επιτυγχάνεται μέσω ενός αισθητήρα γλυκόζης που βρίσκεται στο δέρμα, ο οποίος μεταφέρει –κάθε λεπτό– τις τιμές της γλυκόζης στο πρόγραμμα του υπολογιστή, το οποίο είναι ο εγκέφαλος του συστήματος και το οποίο ουσιαστικά λέει πόση ινσουλίνη πρέπει να δώσουμε, ανάλογα με τις περιπτώσεις, ενώ, στη συνέχεια, ο αλγόριθμος υπολογίζει τις ανάγκες σε ινσουλίνη και λέει στην αντλία ινσουλίνης πόση ινσουλίνη να δώσει.

– Τι δυσκολίες και εμπόδια αντιμετωπίσατε με τον αλγόριθμο;

– Ο καθένας είναι διαφορετικός. Έτσι πρέπει να είμαστε σε θέση να προσαρμόσουμε στα άτομα και στις μεταβαλλόμενες ανάγκες τους. Στα άτομα με διαβήτη τύπου 1 δεν υπάρχει αυτό που ονομάζουμε «τυπική» ημέρα και υπάρχουν, για παράδειγμα, καταστάσεις όπως στην

εφηβεία, όπου μέσω του ορμονικού συστήματος το σώμα γίνεται πιο ανθεκτικό στην ινσουλίνη. Αρα αυτή πρέπει να κλιμακωθεί για να υποστηριχθεί η ανάπτυξη και οι πρόσθετες ανάγκες. Οπότε, η ρύθμιση του αλγορίθμου και η ασφάλεια αποτελούν προκλήσεις. Το δεύτερο εμπόδιο είναι η διαχείριση των καθυστερήσεων στο σύστημα, η καθυστέρηση στην ανίχνευση και δράση της ινσουλίνης. Παίρνει περίπου 50 λεπτά για να φτάσει η ινσουλίνη στο μέγιστο σημείο της, αλλά μερικές φορές μπορεί να είναι μέχρι και 100 λεπτά ή και 30 λεπτά. Ακόμα, υπάρχουν διαφορές σε ποιο σημείο τοποθετείτε το νέο σετ έγχυσης και αυτό εξαρτάται από το τοπικό σημείο όπου τοποθετείτε την ινσουλίνη. Έτσι, υπάρχει μεταβλητότητα μεταξύ των ατόμων αλλά και εντός των ατόμων. Επομένως, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί.

– Πώς το «τεχνητό πάγκρεας» θα συμβάλει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ασθενών με διαβήτη;

– Κανονικά, όταν οι άνθρωποι έχουν διαβήτη τύπου 1 πρέπει να είναι συνεχώς ενήμεροι για το τι θα τρώει, τι συμβαίνει με τη γλυκόζη και πρέπει να είναι πάντα σε εγρήγορση κατά τη διάρκεια της ημέρας και της νύχτας. Με το «τεχνητό πάγκρεας» αυτό αυτοματοποιεί τη διαδικασία, ενώ αφαιρούμε την επαγρύπνηση. Οι άνθρωποι θα έχουν μειωμένη επιβάρυνση και βελτιωμένη ποιότητα ζωής, καθώς και καλύτερο ύπνο. Το ίδιο ισχύει και για τους γονείς των ατόμων με διαβήτη τύπου 1.

– Πόσο φιλικό είναι προς τον χρήστη;

– Η προσέγγισή μας είναι να μπορείτε να δώσετε στον εαυτό σας μια δόση ινσουλίνης από μια εφαρμογή, εκτελώντας τον αλγόριθμο στο τηλέφωνό σας. Έτσι, μία από τις πιεστικές διαχειρίσιμες του διαβήτη τύπου 1 είναι να το κάνετε διακριτικά από το τηλέφωνο χωρίς να δείξετε σε όλους την αντλία και εν ολίγοις ότι έχετε διαβήτη. Οπότε, αυξάνεται και η ιδιωτικότητα. Από την άλλη προσπαθούμε να μειώσουμε κάποιες από τις ειδοποιήσεις του συστήματος, όπου είναι καλό να ειδοποιείται όταν η γλυκόζη είναι υψηλή ή χαμηλή, αλλά επίσης είναι και κακό επειδή οι άνθρωποι ίσως ειδοποιούνται συχνά για ορισμένες ακρείστες καταστάσεις. Άλλος ένας σημαντικός περιορισμός που χρήζει βελτίωσης είναι πως το σύστημα κλειστού βρόχου περιορίζεται από την ανάγκη των ανθρώπων να φορούν τον αισθητήρα, να φορούν την αντλία, η οποία επιβάρυνει την ευκρηστία.

– Ποιες είναι οι μελλοντικές βελτιώσεις του συστήματος;

– Καθένα από τα στοιχεία του συστήματος μπορεί να βελτιωθεί. Μπορείτε να έχετε έναν μικρότερο αισθητήρα, μπορείτε να έχετε ένα σετ έγχυσης μεγαλύτερης διάρκειας, κάτι σαν αντλίες επιθέματος που είναι επίσης μικρότερες. Επίσης, άλλη μία αναβάθμιση είναι πως θα προσπαθήσουμε στις επόμενες γενιές του συστήματος να αυτοματοποιήσουμε τη κοπή γύρω των δόσεων γύρω από τα γεύματα και γι' αυτό αναπτύσσονται νέες ινσουλίνες οι οποίες μπορούν να δράσουν ταχύτερα.

Κάθε φορά που ανοίγεις την εφαρμογή μπορείς να δεις σε φυσικό χρόνο με στίγμα πάνω στον χάρτη πού ακριβώς βρίσκονται οι φίλοι σου, τα παιδιά σου κ.λπ.

Η «παρακολούθηση» ως ένδειξη αγάπης και εμπιστοσύνης

Της **ΤΖΕΣΙΚΑ ΡΟΪ**

Λίγες δεκαετίες πριν, η ιδέα του να γνωρίζουμε ανά πάσα στιγμή της ημέρας πού ακριβώς βρίσκονται οι φίλοι μας θα ακουγόταν σαν ταινία επιστημονικής φαντασίας (αν όχι σαν θρίλερ). Πλέον, όλο και περισσότεροι άνθρωποι χρησιμοποιούν την εφαρμογή Find My Friends που λειτουργεί στα iPhone και επιτρέπει στους χρήστες να μοιράζονται ζωντανά την τοποθεσία στην οποία βρίσκονται. Η λειτουργία είναι απλή. Κάθε φορά που ανοίγεις την εφαρμογή μπορείς να δεις σε φυσικό χρόνο με στίγμα πάνω στον χάρτη πού ακριβώς βρίσκονται οι φίλοι σου (οι σύντροφοί σου, τα παιδιά σου) μέσω ενός συστήματος GPS που λειτουργεί όσο είναι ανοικτό το τηλέφωνο. Εκ πρώτης όψεως η ιδέα μπορεί να φαίνεται σαν παραβίαση της ιδιωτικότητας, όμως πολλοί είναι εκείνοι που τη θεωρούν σαν μια ένδειξη αγάπης και εγγύτητας. «Μου αρέσει να μιλάω πολλές φορές την ημέρα με τον αδελφό μου στο τηλέφωνο. Με καλεί εκείνη και την καλώ κι εγώ, και έτσι είναι πολύ πρακτικό να μοιραζόμαστε τις τοποθεσίες μας. Έτσι γνωρίζουμε πότε δεν είναι καλή στιγμή για να καλέσουμε η μία την άλλη», λέει η Κα ΜακΚίνεϊ, 31 ετών, δημοσιογράφος.

Τα περισσότερα «έξυπνα κινητά» έχουν λειτουργίες μοιράσματος τοποθεσίας. Με το σχεδόν 50% των Αμερικανών να χρησιμοποιεί το iPhone, το Find my Friends έχει γίνει εξαιρετικά δημοφιλές. Πολλοί αναφέρουν πως χρησιμοποιούσαν την εφαρμογή για να δουν εάν οι φίλοι τους είναι καλά έπειτα από ένα ραντεβού ή από μια νύχτα διασκέδασης. Και είναι γεγονός πως υπάρχει κάτι πολύ ζεστό με το να μοιράζεσαι οικειοθελώς την τοποθεσία σου με τους αγαπημένους σου ανθρώπους. Δείχνει ότι υπάρχει μια μεγάλη εμπιστοσύνη.

Η κυρία ΜακΚίνεϊ παραδέχεται ότι ένα μέρος της γοητείας που της σκεπεί η εφαρμογή οφείλεται στο ότι «είναι άνθρωπος που θέλει να μαθαίνει τα πάντα». Ωστόσο δηλώνει ότι της παρέχει και ένα αίσθημα ασφάλειας να γνωρίζει ότι οι φίλοι της είναι καλά. Για τον Ματ Μπρά-

ουν, 31 ετών, επενδυτικό σύμβουλο στη Νέα Υόρκη, η εφαρμογή αυτή έχει γίνει τρόπος ζωής. Ακολουθεί σε αυτήν 47 φίλους του σε ολόκληρο τον κόσμο. «Ως άνθρωπος που ζει στη Νέα Υόρκη, το να συναντήσω κάποιον τυχαία έξω είναι πολύ δύσκολο», λέει. «Εδώ δεν είναι απλή υπόθεση να τηλεφωνήσεις σε κάποιον και να του πεις: Είμαι έξω; Πάμε να φάμε βραδινό;». Γι' αυτόν τον λόγο λέει πως αγάπησε το Find my Friends. Διότι όπου κι αν βρίσκεται στην πόλη, κάποιος γνωστός του θα είναι κοντά.

Φυσικά, το Find My Friends είναι τόσο ακριβές όσο τα δεδομένα GPS στα οποία έχει πρόσβαση –σχεδόν όλοι όσοι το χρησιμοποιούν τακτικά έχουν να διηγηθούν και μια ιστορία για τον πανικό που τους προκλή-

Η εφαρμογή Find My Friends που λειτουργεί στα iPhone και επιτρέπει στους χρήστες να μοιράζονται ζωντανά την τοποθεσία που βρίσκονται έχει φανατικούς οπαδούς.

θηκε όταν η κουκκίδα κάποιου εμφανίστηκε σε ένα μέρος που δεν έπρεπε. Η Μάριελ Τάιλερ, φωτογράφος στη Νέα Υόρκη, είπε ότι κάποτε, όταν πήγε να ελέγξει τη θέση της αδελφής της κατά τη διάρκεια ενός ραντεβού στο Tinder, η εφαρμογή είπε ότι βρισκόταν στον «ποταμό Χάντσον». Η κυρία ΜακΚίνεϊ έμεινε πρόσφατα σε ένα ξενοδοχείο που βρισκόταν δίπλα σε ένα οσοκομείο. Αυτό προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση σε μια καλή της φίλη, η οποία μπήκε στην εφαρμογή για να ελέγξει που βρισκόταν οι φίλοι της και είδε την κυρία ΜακΚίνεϊ «στο νοσοκομείο».

Αν και για πολλούς δυσνόητο, ακόμα και τρομακτικό, για μια γενιά που μεγάλωσε παράλληλα με το Διαδίκτυο, η δημόσια παρουσίαση της τοποθεσίας μπορεί να μοιάζει λιγότερο με απειλή για την ιδιωτική ζωή και περισσότερο με έκφραση αγάπης και εμπιστοσύνης.

Απιστία και απόσταση οδηγούν σε διαζύγια και μεταξυ των πτηνών

Οι ερωτικές περιπέτειες αλλά και η απόσταση για μεγάλα χρονικά διαστήματα είναι από τους κοινούς λόγους διαζυγίου όχι μόνο μεταξύ των ανθρώπων, αλλά όπως αποδεικνύεται και των πτηνών. Εκτιμάται πως πάνω από το 90% των ειδών πτηνών έχει ένα ταίρι τουλάχιστον για μια περίοδο αναπαραγωγής, αν όχι και για περισσότερο. Παρ' όλα αυτά, κάποια από τα φερόμενα ως μονογαμικά πουλιά αλλάζουν ταίρι σε μια επόμενη αναπαραγωγική περίοδο παρά το γεγονός ότι ο «κλασικός» τους σύντροφος είναι εν ζωή – συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από τους επιστήμονες ως «διαζύγιο». Οι ερευνητές υποστηρίζουν πως ανακάλυψαν δύο βασικούς παράγοντες που οδηγούν σε διαζύγιο ένα ευρύ φάσμα ειδών. Και δεν είναι άλλοι από την ερωτική ασυδοσία των αρσενικών και τις μεταναστεύσεις μεγάλων αποστάσεων. Ερευνητές από Κίνα και Γερμανία περιγράφουν στο επιστημονικό περιοδικό Proceedings of the Royal Society B πώς κατέληξαν στα ευρήματά τους, βασίζόμενοι σε ήδη δημοσιευμένα στοιχεία για τα ποσοστά διαζυγίων σε 232 είδη πουλιών.

Οι επιστήμονες μελέτησαν τα ποσοστά θνησιμότητας, τις αποστάσεις μεταναστεύσεων, ενώ βαθμολόγησαν τα θηλυκά και τα αρσενικά με «σκορ ερωτικής ασυδοσίας» βάσει δημοσιευμένων

Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι είχε μεγάλη επίδραση η ερωτική ασυδοσία των αρσενικών και σχεδόν καθόλου των θηλυκών.

πληροφοριών για τη συμπεριφορά τους. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν πως τα είδη με αξιοσημείωτα υψηλά ποσοστά διαζυγίου έτειναν να είναι στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους, εύρημα που ίσχυε και για είδη με παρομιώδη χαμηλά ποσοστά διαζυγίων. Το ίδιο μοτίβο καταγράφεται και για τα «άσωτα» αρσενικά. «Για παράδειγμα, γλαρόνια, κελιδόνια, παπαγαλάκια, κοτσούφια και σποκφάγοι εμφάνιζαν τόσο υψηλά ποσοστά διαζυγίων όσο και ερωτική ασυδοσία στα αρσενικά, ενώ πετρίτες, άλμπιατρος, χίνες και κύνκοι είχαν χαμηλά ποσοστά διαζυγίων και αρσενικής ασυδοσίας», αναφέρει στη μελέτη της η ερευνητική ομάδα. Παρότι οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι τα υψηλότερα ποσοστά αρσενικών «Δον Ζουάν» συνδέονταν με τα υψηλότερα ποσοστά διαζυγίων, αυτό δεν ίσχυε και για τα θηλυκά.

«Όταν ένα αρσενικό πτηνό είναι ερωτικά ασυδοσιακό, αυτό συχνά εκλα-

Πάνω από το 90% των ειδών πτηνών έχει ένα ταίρι τουλάχιστον για μια περίοδο αναπαραγωγής, αν όχι και για περισσότερο.

βάνεται ως μείωση της δέσμευσής του, καθώς η προσοχή του μοιράζεται μεταξύ πολλών θηλυκών. Αυτό μπορεί να το κάνει λιγότερο ελκυστικό ως ταίρι και συνεπώς «θύμα» διαζυγίου στην επόμενη αναπαραγωγική περίοδο. Από την άλλη, ένα αρσενικό μπορεί να ενισχύσει τη φυσική του κατάσταση ζευγαρώνοντας με πολλά θηλυκά», λέει ο δρ Ζιτάν Σονγκ, συνπικεφαλής της έρευνας στο Ινστιτούτο Συμπεριφοράς Ζώων Max Planck στη Γερμανία. Ως αποτέλεσμα, τα ποσοστά διαζυγίων εκτιμάται πως αυξάνονται όπου τα αρσενικά έχουν περισσότερες ευκαιρίες «εξωσυζυγικών» σχέσεων. Παρ' όλα αυτά, όπως υποστηρίζει ο Σονγκ, οι απιστίες των θηλυκών δεν έχουν τις ίδιες συνέπειες. Οι ερευνητές διαπίστωσαν επίσης πως τα είδη που διήνυαν μεγαλύτερες αποδημητικές αποστάσεις διατηρούσαν υψηλότερα ποσοστά διαζυγίων. «Μετά τη μετανάστευση, τα ζευγάρια ενδέχεται να φθάσουν στον προορισμό τους σε διαφορετικό χρόνο, οδηγώντας εκείνο που θα φθάσει νωρίτερα σε ζευγάρωμα με άλλο ταίρι και τελικά προκαλώντας «διαζύγιο». Επιπλέον, η μετανάστευση μπορεί να οδηγήσει τα ζευγάρια και σε διαφορετικούς προορισμούς, με το «διαζύγιο» να προκύπτει έτσι λόγω μιας ακούσιας απώλειας συντρόφου», εξηγεί ο Σονγκ.

THE GUARDIAN

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Ανυποχώρητες από την επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας

Την εβδομάδα που διανύσαμε η κυριότερη οικονομική είδηση από τις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες προήλθε από την Κίνα και αφορά τα στοιχεία οικονομικής ανάπτυξης για το δεύτερο τρίμηνο του έτους που δημοσιεύθηκαν τη Δευτέρα 17 Ιουλίου από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της χώρας. Βάσει αυτών, ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης της κινεζικής οικονομίας διαμορφώθηκε σε 6,3% σε ετήσια και 0,8% σε τριμηνιαία βάση από 4,5% και 2,2% αντίστοιχα το προηγούμενο τρίμηνο, διαφεύγοντας επί τα χείρω τις προσδοκίες της αγοράς που ανέμενε ετήσιο ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ οριακά άνω του 7% και συγκεκριμένα 7,1%. Ο ενδεικτικός ρυθμός ανάπτυξης προς αξιολόγηση για το δεύτερο τρίμηνο είναι ο τριμηνιαίος, καθώς φέρει εμφανές αποτύπωμα επιβράδυνσης σε αντιδιαστολή με τον ετήσιο που αν και εμφανιζόμενος βελτιωμένος, εντούτοις η βελτίωσή του αποδίδεται στα χαμηλά αποτελέσματα βάσης κατά την αντίστοιχη χρονική περίοδο το 2022. Συγκεκριμένα υπενθυμίζεται ότι η κινεζική οικονομία και ειδικότερα η οικονομική δραστηριότητα στη Σαγκάη είχε περιοριστεί δραστικά μεταξύ αρχών Μαρτίου και αρχών Αυγούστου 2022, λόγω επιβολής παρατεταμένων περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας. Καθίσταται πλέον ολοένα και πιο σαφές ότι η αισιοδοξία που ήταν διάχυτη μεταξύ του συνόλου των οικονομικών δρώντων ανά τον κόσμο αναφορικά με την οικονομική επίδοση της Κίνας το 2023, σε συνέχεια του επίσημου τερματισμού της πολιτικής μηδενικής ανοχής έναντι του κορωνοϊού στις αρχές Ιανουαρίου 2023, δεν δύναται να ευδοχωθεί. Μάλιστα, ο στόχος οικονομικής ανάπτυξης για το 2023 που είχε τεθεί τον Μάρτιο του 2023 «πλάσιον του 5%» στην ετήσια σύνοδο του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου (NPC), και είχε αξιολογηθεί τότε ως χαλαρός προς επίτευξη, πλέον εκτιμάται ότι θα πρέπει να πλαισιωθεί από στοχευμένες νομοματικές και δημοσιονομικές πολιτικές προκειμένου να επιτευχθεί, με την προσοχή των αναλυτών στραμμένη στο προσεχές Politburo (το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων του Κομμουνιστικού Κόμματος) στα τέλη Ιουλίου, όπου αναμένεται να δοθεί μια πρόγνωση ορισμένων εκ των πρόσθετων – και πλέον διαφανιζόμενων ως επιβεβλημένων – οικονομικών μέτρων στήριξης της οικονομίας. Ως αναμενόμενο, τα υποτιμητικά οικονομικά στοιχεία από τον Απρίλιο του 2023 μέχρι πρόσφατα, με κορωνίδα τα στοιχεία του ΑΕΠ β' τριμήνου 2023, γείνησαν ανυποχώρητες και για τις επιπτώσεις της διαπιστωμένης οικονομικής επιβράδυνσης στην Κίνα στον παγκόσμιο ρυθμό ανάπτυξης που μέχρι πρόσφατα διαμορφωνόταν στο 2,7% για το 2023, βάσει της τελευταίας έκθεσης του ΟΟΣΑ τον περασμένο Ιούνιο.

Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Ζημιές κατέγραψε το ΧΑΚ την Τρίτη με τις συναλλαγές να ξεπερνούν τα €1,2 εκατ.

Με ζημιές έκλεισε το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου την Τρίτη. Ο Γενικός Δείκτης σημείωσε ζημιές σε ποσοστό 0,26% και έκλεισε στις 116,48 μονάδες. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 70,47 μονάδες παρουσιάζοντας απώλειες σε ποσοστό 0,25%. Η αξία των συναλλαγών ανήλθε στις €1.272.625,09, με τις €1.223.539,79 να αφορούν τους τίτλους της Τράπεζας Κύπρου. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη παρουσίασε μόνο η Εναλλακτική Αγορά με ποσοστό 0,28%. Η Κύρια Αγορά παρουσίασε ζημιές 0,48%, ο τομέας των Ξενοδοχείων 1,35% και οι Επενδυτικές Εταιρείες κατέγραψαν απώλειες 0,87%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με €1.223.539,79 (άνοδος 0,71% - τιμή κλεισίματος €2,85), της Κυπριακής Εταιρείας Τιμημάτων με €13.912,80 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,62), της Ελληνικής Τράπεζας με €10.478,05 (πτώση 1,58% - τιμή κλεισίματος €1,87), της Petrolina με €5.824,75 (άνοδος 0,88% - τιμή κλεισίματος €1,15) και της Demetra με €4.506,60 (πτώση 0,92% - τιμή κλεισίματος €0,54). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, τέσσερις έκλεισαν ανοδικά, πέντε πτωχικά και πέντε παρέμειναν αμετάβλητες. Οι συναλλαγές ανήλθαν σε 159.

Δάνεια σε κόκκινους δανειολήπτες

Αναχρηματοδότηση με «κούρεμα» οφειλής στεγαστικών προωθούν τράπεζες, funds

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Μοντέλο αναχρηματοδότησης με γενναίο «κούρεμα» της οφειλής για συνεργάσιμους δανειολήπτες προωθούν τράπεζες, εταιρείες διαχείρισης, αλλά και επενδυτικά σχήματα σε συνεργασία με τα funds και τους servicers, που έχουν αναλάβει κόκκινα δάνεια ύψους 70 δισ. ευρώ. Η πρακτική της «αποπληρωμής με έκπτωση» (Discount Pay Off - DPO) επιτρέπει σε κάποιον που χρωστάει σε μια τράπεζα π.χ. 100.000 ευρώ, αλλά η αξία του ακινήτου του είναι 80.000 ευρώ, να πάρει από έναν άλλον φορέα δάνειο 50.000-55.000 και να αποπληρώσει με σημαντικό «κούρεμα» την οφειλή του στο fund στο οποίο ανήκει το δάνειό του. Προϋπόθεση είναι, μεταξύ άλλων, να διαθέσει και ένα μέρος

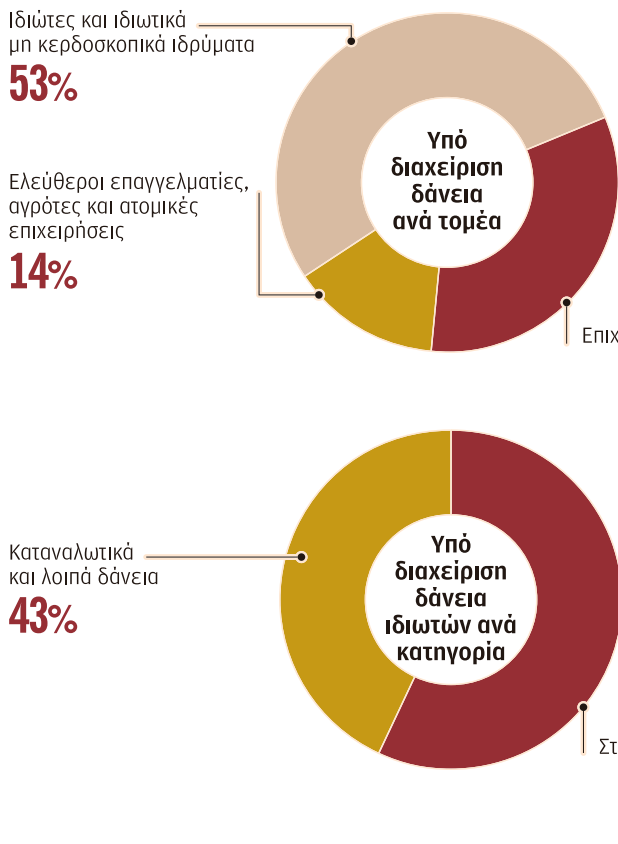
Η δυνατότητα της «αποπληρωμής με έκπτωση» θα δοθεί μόνο σε δανειολήπτες που αποδεδειγμένα έχουν επιδώξει να βρουν λύση.

ως προκαταβολή –το παράδειγμα μπορεί να είναι 10.000 ευρώ– και έτσι να μειώσει το σύνολο της οφειλής του κατά 35.000 ευρώ. Την αναχρηματοδότηση έτσι ώστε να εξοφληθεί η οφειλή στο fund θα κάνει ένας τρίτος επενδυτής, που θα χορηγήσει νέο δάνειο, μικρότερης αξίας, με βάση τη συμφωνία που έχει γίνει με την εταιρεία διαχείρισης, η συναινέσει της οποίας είναι βασικό προαπαιτούμενο ώστε να προωθηθεί αυτή η λύση του discount pay off.

Ηδη σχετικές συζητήσεις με τη Fortress διεξάγει η Εθνική Τράπεζα, με στόχο τη δημιουργία ενός joint venture που θα κάνει αναχρηματοδοτήσεις κατόπιν συμφωνίας με την doValue, που αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους διαχειριστές δανείων. Σε συζητήσεις, σύμφωνα με πληροφορίες, είναι και η Inttrum, επίσης μεταξύ των μεγαλύτερων διαχειριστών δανείων, ενώ στο κάδρο μπαίνουν και ανεξάρτητα funds όπως το Hellenic Finance, που έχει συστήσει ο Ανθιμος Θωμόπουλος.

Στην περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας το μοντέλο κοιμίζει τα θετικά αποτελέσματα που είχε το πρόγραμμα split and settle, που εφάρμοσε η Εθνική από το 2019 σε δανειολήπτες στεγαστικών δανείων, με βάση το οποίο εάν ο οφειλέτης αποπληρώσει ένα μέρος της οφειλής του, η τράπεζα θα «επιβράβευε» διαγράφοντας το υπόλοιπο της οφειλής, που μπορούσε να φθάσει έως και το 40%.

Δάνεια που έχουν πωληθεί σε funds

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Ισχυρό κίνητρο

Τα οφέλη αυτού του μοντέλου αναχρηματοδότησης είναι προφανή για τον δανειολήπτη, ο οποίος αποκτά όχι μόνο κίνητρο μέσω του «κούρεματος», αλλά και ζεστό χρήμα προκειμένου να αποπληρώσει ένα μέρος της οφειλής του προς το fund που έχει αγοράσει το δάνειό του. Το χρέος δεν μηδενίζεται, αλλά μειώνεται σημαντικά και έτσι αποφεύγει αφενός τον πλειστηριασμό του ακινήτου και αφετέρου αναλαμβάνει ένα μικρότερο χρέος. Η άνοδος στις τιμές των ακινήτων που παρατηρείται ειδικά τα δύο τελευταία χρόνια λειτουργεί θετικά στην επιτυχία αυτού του μοντέλου, καθώς ο οφειλέτης αποκτά ένα επιπλέον κίνητρο για να διασώσει την περιουσία του, την αξία της οποίας έβλεπε να μειώνεται τα προηγούμενα χρόνια, σε αντίθεση με το δάνειό του, που αυξανόταν. Η δυνατότητα θα δοθεί σε συνεργάσιμους δανειολήπτες, που αποδεδειγμένα έχουν επιδώξει να βρουν λύση για τη ρύθμιση της οφειλής τους και που είναι διατεθειμένοι να βάλουν ένα μέρος ως προκαταβολή.

Προφανή είναι και τα οφέλη για τους servicers και τα funds που έχουν μπει στις τιτλοποιήσεις δανείων, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα περιορίσουν τους πλειστηριασμούς ακινήτων, που αποτελούν μια χρονοβόρο, αλλά και μη αποτελεσματική σε αρκετές περιπτώσεις διαδικασία, αφού δεν

οδηγεί πάντα στην εξεύρεση αγοραστή. Επιπλέον θα ενισχύσουν τα έσοδα των τιτλοποιήσεων που «πάσχουν» από τις χαμηλές εισπράξεις των ρευστοποιήσεων, αλλά και όσες ρυθμίσεις αθετούνται μετά και την άνοδο των επιτοκίων. Προϋπόθεση είναι το χρηματοδοτικό σχήμα να μην έχει ευθεία συσχέτιση με τα δάνεια, δηλαδή π.χ. στην περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας να μην αναχρηματοδοτήσει δάνεια που έχει τιτλοποιήσει η ίδια, όπως τα δάνεια του χαρτοφυλακίου Frontier, ενώ αναγκαία είναι η συμφωνία με το fund και την εταιρεία που διαχειρίζεται το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο και η οποία θα συναινέσει στο «κούρεμα» του δανείου.

Να σημειωθεί ότι στην περίπτωση των ενυπόθηκων δανείων, όπως είναι τα στεγαστικά, η τιμή στην οποία έχει αγοραστεί το fund το δάνειο διαμορφώνεται κοντά στο 50% και η τακτοποιήσή του σε μια τιμή κοντά στο 60%-70% επιτρέπει την έξοδο του επενδυτή από το συγκεκριμένο δάνειο επίσης με κέρδος, το οποίο μάλιστα καταβάλλεται εμπροσθοβαρώς μέσω της αναχρηματοδότησης του δανείου από τρίτο και άρα σε παρούσα αξία είναι υψηλότερο. Εκτός από τα στεγαστικά δάνεια η πρακτική του DPO μπορεί να εφαρμοστεί και σε ενυπόθηκα επιχειρηματικά δάνεια, με στόχο την επανεκκίνηση των επιχειρήσεων, απαλλαγμένων από βάρη του παρελθόντος, πρακτική που έχει αρ-

Υπόλοιπα τέλους περιόδου

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ		
α' τρίμ. 2023	Ιδιωτικός τομέας	70.583
	Επιχειρήσεις	23.619
	Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (ΜΧΕ)	23.543
	Εκ των οποίων μικρομεσαίες επιχειρήσεις	12.336
	Λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	76
	Ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες, ατομικές επιχειρήσεις	9.556
	Ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα	37.408
	Εκ των οποίων καταναλωτικά δάνεια	15.806
	Εκ των οποίων στεγαστικά δάνεια	21.303

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

χίζει να εφαρμόζεται στην αγορά μέσω εναλλακτικών σχημάτων. Το εργαλείο του DPO προωθείται σε συνεργασία με το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και την Τράπεζα της Ελλάδος που παρακολουθεί το θέμα του ιδιωτικού χρέους. Στόχος είναι η επιλογή αυτή να αποτελέσει ένα ακόμη εργαλείο για την αποτελεσματικότερη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους, που παρά το γεγονός ότι έχει φύγει από τις τράπεζες παραμένει στην οικονομία και κρατά εκτός τραπεζικού συστήματος σημαντική μερίδα ιδιωτών ή επιχειρήσεων.

Εταιρείες παροχής πίστωσης

Πρόσθετο εργαλείο για τη διευκρίνιση του ανταγωνισμού στις δανειοδοτήσεις θα αποτελέσουν οι εταιρείες παροχής πιστώσεων, η δραστηριότητα των οποίων πρόκειται να ανοίξει με δυνατότητα χορήγησης και στεγαστικών δανείων. Οι εταιρείες παροχής πιστώσεων μέχρι σήμερα έχουν να χορηγούν δάνεια μόνο για καταναλωτικούς σκοπούς, κάτι που πρόκειται να αλλάξει με νομοθετική πρωτοβουλία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, που θα διευκρινίσει μεταξύ άλλων το πεδίο δραστηριότητάς τους και παράλληλα θα καταστήσει λιγότερο γραφειοκρατική τη διαδικασία αδειοδότησής τους. Εκτός από την αγορά των νέων στεγαστικών δανείων, αλλά και κόκκινων στεγαστικών οφειλών, οι εταιρείες παροχής πιστώσεων θα μπορούν να κάνουν και ανα-

χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων που έχουν κόκκινα δάνεια. Το πλοστόκαστο των εργαλείων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους περιλαμβάνει και αλλαγές στον εξωδικαστικό μηχανισμό, που θα επιτρέψουν τη διαγραφή χρεών για περισσότερους οφειλέτες. Στο επίκεντρο βρίσκεται ο όρος που ισχύει σήμερα ότι, μετά τη ρύθμιση το ποσό που θα ανακτήσει ο πιστωτής (τράπεζα ή fund) δεν μπορεί να είναι μικρότερο της εμπορικής αξίας του ακινήτου και ο οποίος αποτελεί τροχοπέδη στις ρυθμίσεις του εξωδικαστικού μηχανισμού. Έτσι, ενώ υπάρχει ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 41% των ρυθμίσεων που έχουν και κούρεμα χρέους, ένα υψηλό ποσοστό των ρυθμίσεων δεν περιλαμβάνει διαγραφή οφειλών, αλλά μόνο ευκολύνσεις στην αποπληρωμή τους. Το στοιχείο αυτό εκτιμάται ότι αποθαρρύνει τους οφειλέτες και η αλλαγή στο όριο της εμπορικής αξίας του ακινήτου, βάσει της οποίας καθορίζεται και το ποσοστό διαγραφής, θα αποτελέσει ένα βήμα που θα καταστήσει φιλικότερη τη ρύθμιση, αυξάνοντας και τα ποσοστά αποδόχης των ρυθμίσεων από τους υποψήφιους ενδεδειγμένους. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν και βελτιωτικές παρεμβάσεις στους όρους της ρύθμισης οφειλών, όπως π.χ. η δυνατότητα κάποιου οφειλέτη να αποπληρώσει ένα μέρος της οφειλής μέσω προκαταβολής, επιτυγχάνοντας καλύτερη ρύθμιση.

Οδεύει στο τέλος το ράλι τιμών για κατοικίες στις ΗΠΑ

Το δεκαετές ράλι στις τιμές των κατοικιών στις Ηνωμένες Πολιτείες ενδεχομένως να τελειώσει μόλις η Federal Reserve ολοκληρώσει τον κύκλο αύξησης των επιτοκίων, εκτιμά ο Ρόμπερτ Σίλερ, καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Γέιλ. Οι τιμές των κατοικιών στις ΗΠΑ κινούνται ανοδικά από το 2012, σύμφωνα με τον δείκτη S&P Case-Shiller U.S. National Home Price Index. «Ο φόβος των αυξήσεων των επιτοκίων έχει επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται οι άνθρωποι. Δεν αφορά μόνο τους ιδιοκτήτες σπιτιών αλλά και τους νέους αγοραστές, που ήθελαν να μπου στην αγορά πριν αυξηθούν ακόμη περισσότερο τα ε-

πιτόκια», εξηγεί ο Σίλερ, σύμφωνα με το CNBC. «Θέλεαν να «κλειδώσουν» τα επιτόκια. Αρα αυτό είχε θετική επίδραση στην αγορά. Αλλά φτάνει στο τέλος του», πρόσθεσε. Σύμφωνα με τον Σίλερ, ο δείκτης των τιμών κατοικιών εμφανίζει «ασυνήθιστη συμπεριφορά» τους τελευταίους έξι μήνες, καθώς οι τιμές «φαινόταν να είναι μια χαρά και μετά άρχισαν να αυξάνονται».

Τον Μάιο, οι τιμές των κατοικιών στις ΗΠΑ σημείωσαν νέο ρεκόρ, καταγράφοντας άνοδο 0,7% σε εθνικό επίπεδο από τον Απρίλιο, σύμφωνα με στοιχεία του Black Knight Price Index.

«Νομίζω ότι οι άνθρωποι δεν ξέρουν τι

να κάνουν με την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί και για τα επόμενα βήματα της Fed», διαπίστωσε ο Σίλερ. Η Fed έδειξε κατά τη συνεδρίαση του Ιουνίου ότι και άλλες αυξήσεις επιτοκίων είναι πιθανές, αλλά με βραδύτερο ρυθμό σε σχέση με εκείνες που έγιναν από τις αρχές του 2022. «Έχουμε δει μια δραματική αύξηση των επιτοκίων σε σχέση με πριν από 1-2 χρόνια. Και νομίζω ότι υπάρχει μια αίσθηση ότι αυτό είναι αρκετό», είπε ο καθηγητής. Βεβαίως, ο Σίλερ θεωρεί ότι μέρος της τελευταίας αύξησης των τιμών των κατοικιών είναι «απλώς εποχική», σημειώνοντας ότι οι τιμές συνήθως ανεβαίνουν το καλοκαίρι.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

